

БАЊАЛУКА, 28. и 29. септембра 1985.
Број 4518 Година XLII Цијена 32 динара

TRUD

НЕДЈЕЉНИ

ГЛАС

ЛИСТ СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА ОСИМ НЕДЈЕЉЕ

ПОГЛЕДИ И МИШЉЕЊА

ГРАНИЦЕ ПАРИТЕТА

• Примјена принципа паритета рационална је у свим тијелима Федерације у којима се доносе одлуке, али у другим случајевима, нарочито у образовању органа, организација и служби за извршавање функције Федерације изазива и негативне појаве Страна 6.

БАЊАЛУЧКА ЈЕСЕН 1985.

ПРИЗОРИ КОЈИ ПОДСЈЕЉАЈУ НА
ЈЕСЕН 1969.

СТАН КАО НЕСТВАРАН САН

Страна 7.

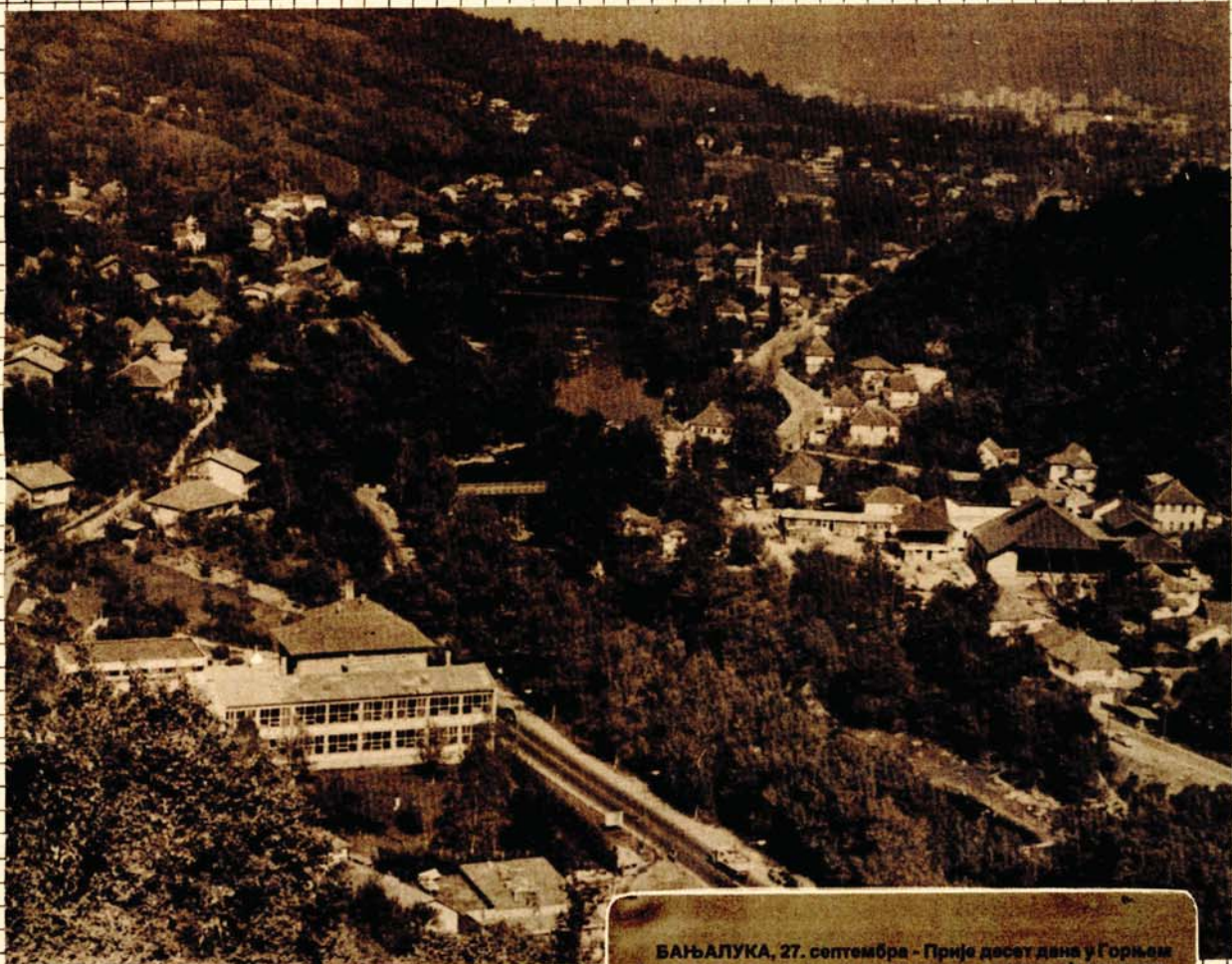
ЈЕДНО НОВО
ЗАНИМАЊЕ
У БАЊАЛУЦИ

Сигурности
је име -
Драгица

• Од прошле не-
дјеље у бањалу-
чком аеродрому
ради Драгица Вла-
диф, Бањалучанка,
која је успјешно
положила испит
за звање контро-
лора летења

Страна 5.

ИСТРАЖИВАЊА У ГОРЊЕМ ШЕХЕРУ

Гдје је старо језгро града - римска цеста и бање повод за нова истраживања

БАЊСКИ КОМПЛЕКС ПОД ЛУПОМ АРХЕОЛОГА

БАЊАЛУКА, 27. септембра - Прије десет дана у Горњем шехеру су почели припремни радови за санацију и рехабилитацију Ебиниог хауза у Горњем шехеру. Популарне горњошехерске римске бање изазивају дуго пажњу археолога, али и града већ познатом констатацијом да су Бањалучка и њено језгро настали на овом подручју. Потврдују то истраживања прије пет година, али и данас. А како истичу у Заводу, досадашњи археолошки радови налазе се у контексту истраживања урбаних карактеристика града Бањалучке, језгра и комуникација.

Ебин хауз настао је, као и друге бање, на овом подручју, у вријеме формирања насеља крајем 16. стољећа, а констатације археолога не односе се на насеље на лијевој обали Горњег шехера, гдје је, између осталог, утврђен сегмент римске цесте из правца Букалека, између Катањовића, Имамовића гаја и Семизове улице на Грабу. Познати римски пут састоји се од великих рубних плоча, калдрме и иде падином према Шехеру; релативно добро је очуван. Како истиче Борис Граљук, археолог Завода за заштиту споменика културе истраживања римских комуникација и досадашњи археолошки радови у контексту су истраживања урбаних карактеристика града Бањалучке - насеља, језгра и комуникација. То поставља задатак Заводу да се систематски бави овим подручјем, а нова истраживања допунити досадашње још непотпуне налазе и омогућити комплетнију слику о протеклом времену.

Ј. П.

Снимко Р. ОСТОЈИЋ

KRAJEM NEDJELJE

Svijet podvojen i razjedinjen krizama, sukobima i razlikama, prijetnjama i strahom zatvoren, prirodna je svojom vlastitom nasilničkom čuđi uspjela da trenutak da ujedi. Dva uzastopna katastrofalna zemljotresa koja su krajem prošle sedmice zadesila Meksiko, a čiji se tragični bilansi bilo da je riječ o mrtvim, ranjenim ili nestalim mogu izraziti jedino u hiljadama, kao da su digla na noge sve narode i države svijeta. Na velikom ispitu solidarnosti počela je i velika trka u pružanju pomoći u kojoj su učestvovali svi, bez obzira na različita društveno-politička ili ideološka opredjeljenja i različite težine svojih budžeta (ili budžetskih deficita). Pomoć Meksiku pristizala sa svih strana svijeta.

Međutim, prirodna katastrofa u Meksiku imala je još jedan snažan efekat u svijetu — uzdrmsala je svom silinom Međunarodni monetarno-finansijski sistem. Meksiko su zemljotresi zatekli u vrijeme veoma složene ekonomske situacije, u trenutku kada su dugovi inostranstvu dostigli cifru od 96 milijardi dolara. Zemljotresi su, sa svojih oko 2 milijarde dolara štete (do sada procijenjene), samo dolili ulje u vatru meksičkih nevolja. Ipak, to nije spriječilo Međunarodni monetarni fond da neposredno nakon prvog zemljotresa objavi odluku o

suspenziji zajma od 450 miliona dolara Meksiku jer nije pristao da na zahtjev Fonda provede nove mjere štednje. Nedostatak, takta i mjere, prevlast novca nad humanošću, odsustvo osjećaja za pravi trenutak — sve to došlo je (ili izražava) u odluci MMF-a, a ona sama postala je odraz čitavog jednog sistema nepravrednih međunarodnih ekonomskih odnosa, u kojem vladaju bogati i razvijeni po vlastitim zakonima i nahodnju.

Sučaj Meksika, najindikativniji od svih dosadašnjih dužničkih primjera, pokazao je neodrživost ovakvog sistema odnosa između poverilaca i dužnika. Zemlje u razvoju su ovaj put pojačale intonaciju jedinstvenog glasa kojim se traži politički dijalog sa finansijskim i bankarskim institucijama, složene reforme međunarodnog monetarnog sistema koje bi otplatili dugova vezivale za razvojne mogućnosti zaduženih.

Prijetnja da kriza dugova i samaprerašte u pravi zemljotres, natjerala je razvijene u hitnu akciju. U Njujorku se odmah sastala „grupa petorice“ da bi se dogovorila o eventualnim promjenama u međunarodnom monetarno-finansijskom sistemu. Prvi na dnevnom redu bio je američki dolar. Zajednički je (napokon) ocijenjeno da je njegova previsoka vrijednost kočnica daljem funkcionisanju sistema (ona je dugove, zajedno sa astronomskim kamatama, i učinila neoplativim za zemlje u razvoju). Razvijeni su se tako dogovorili o doziranom padu dolara.

Ipak, svi takvi potezi, posebno oni ekonomske prirode, nemogu su uvijek držati pod kontrolom. Pad dolara je, umjesto odmjernog, odjednom postao nagli. Najnoviji izvještaji sa evropskih berzi govore o najtežem snižavanju vrijednosti dolara za posljednjih godinu i po. Istovremeno, naup-

ravo započetom zasjedanju Generalne skupštine ekonomske teme su, na insistiranje zemalja u razvoju, zauzele jedno od ključnih mjesta. Primjer Perua koji je već precizirao da na otplatu duga može odvajati samo 10 odsto izvoznih prihoda, sve češće se pominje u dužničkim krugovima. Jedinstvena je i podrška zemalja u razvoju u zahtjevima Meksika za reprogramiranjem duga. Protekcijonizam koji vlada svjetskom trgovinom sve češće je na udaru mnogih, čak i razvijених zemalja.

Velika kula od karata, nazvana nepravredni međunarodni ekonomski sistem, počela je ozbiljno da se ljuđa pod udarima meksičkih zemljotresa. Stručnjaci kažu da ovoj nesretnoj latinoameričkoj zemlji prijete i opasnost od aktiviranja vulkana. Kakva erupcija čeka svijet novca i trgovine?

M. KARALIĆ

PREDIZBORNA RAZMISLJANJA

Prepoznati najbolje

Pripreme za predstojeće izbore otpočele su već u mnogim sredinama. Tamo gdje još nisu, u toku su brojna razmišljanja, promišljanja, i razgovori. Sve ono što je osnovno i bitno, to je već poznato. Svakoj sredini je, na primjer, ostavljena sloboda da se odluči između jednog ili više kandidata. Ova izborna novost dočekana je i prokomentarisana u mnogim sredinama kao značajan doprinos demokratizaciji, što bez sumnje i jeste. Na drugoj strani, upravo veća demokratija na najdirektniji način povlači i veću odgovornost, što, opet, nikoga ne bi trebalo da čudi: sredine koje se odlučuje za više kandidata imajuće, dakle, i znatno više posla.

I dobro je što je tako, i treba tako da bude. U istom mah, ne treba zaboraviti da ima i takvih sredina u kojima ovakva društvena opredjeljenja prekidaju miran san. Treba, naravno, izabrati najbolje ljude: najpoštenije, najuglednije, najautoritativnije, ali se sad, iz izvjesnih sredina, čuju mišljenja: ne da takvih ljudi nema, već mnogi od njih naravno, ne žele da se prihvataju dužnosti.

Šta bi moglo da se nalazi u pozadini ovakvih stavova? Jer, ako zaista i ima ovakvih slučajeva, čovjek se pita ne odražavaju li oni, zapravo, nerad, ili neadekvatan društveni rad već postojećih, sadašnjih sastava delegata i delegacija. Sav formalizam koji se pojavljuje u dosadašnjem radu u pojedinim sredinama, nije, naravno, doprinio zdravoj afirmaciji delegatskog sistema, niti je predstavljao (niti je mogao da predstavlja) konkretan doprinos razvoju društva. Naprotiv, zastoj u samopravljanju, o kome se naša najmerodavniji mjestima govori, dobrim je dijelom nastao kao rezultat upravo takvog, formalističkog djelovanja.

Kada se forme realnog života pretvaraju u formule, onda takav posao ima i svoju cijenu.

Međutim, ono što je u svakom slučaju važnije, što je u predizbornim danima bitnije, i u svakom načinu prioritetnije, jeste bez sumnje činjenica da predstojeći izbori pružaju izvanrednu šansu da se ovakva praksa napusti. U ovom trenutku, kada pred društvom stoje ozbiljni zadaci, kada na sve strane ima mnogo realnog posla kako bi se postojeće stanje prevazišlo, posljednja stvar koja je društvu potrebna jeste — nastavljanje sa formalizmom. Takav način rada — a društvo je imalo mnogo prilika da se u to praktično uvjeri — nije dao one rezultate koji bi mogli realno da ga zadovolje.

Kada se, dakle, ističe da mnogi ljudi od značaja i ugleda ne žele da se prihvataju dužnosti, onda se čini da već u toj tvrdnji postoji ukus formalizma. Ima, naime, zacijelo dovoljno onih kojima je formalizam stran, koji uviđaju njegovu neadekvatnost, i koji bi i znali i umjeli da drugačije rade. A to je baš ono što se od budućih delegata i delegacija očekuje.

D. SOČANSKI

ZA ILI PROTIV

Nove cijene pšenice

Na nedavno održanoj sjednici Predsjedništva Osnovnog zadrnog saveza Banjaluka Ilija PUHALIĆ, potpredsjednik Poslovnog odbora banjalučke Zemljoradničke zadruge „Agropromet“, izašao je u prijedlogom da se odredi nova otkupna cijena pšenice, rođa 1985. godine, i u skladu sa Inflacijom. Obrazlažući ovakav stav, Puhalić je naglasio da pšenice ima u ambarima i previša, a u silosima skoro da je i nema, da plan otkupa ni izdaleka nije ispunjen i da je cijena jedini motiv seljaku da isprazni ambare. S druge strane, cijena donijeta u vrijeme žetve već je odavno prevaziđena padom dinara i poskupljenja bankarskog kapitala, pa ne može da podmiri troškove nove proizvodnje. Je li proširene reprodukcije u poljoprivredi nema ni tržnih viškova hrane. I zato otkupna cijena krušnog žita morala bi da prati inflaciju.

Ovaj prijedlog naišao je na burno reagovanje. Podijelio je diskutante. Dok su jedni negodovali, drugi su sa primjelnom rezervom prihvatili ovaj stav. Istina, sve su se diskusije svodile u rečenicu.

Oni koji su se osporili ovom prijedlogu zastupali su mišljenje da će se tako pošteti seljak, koji je u vrijeme žetve, kada je žito bilo najpotrebnije, jer su silosi mlinsko-pekaarske industrije bili prazni, isporučio svoje žito, dovesti u nepovoljan položaj. Jer, manje će zaraditi od onoga koji je žito sačuvalo i sačekao novu cijenu. Zatim, da će se ovakvim potezom stimulirati spekulacije sa žitom, da će se spekulanti brzo i lako bogatiti, da će biti i onih koji će žito otkupljivati od seljaka i

čuvati ga do nove cijene. Jednom riječju, da to ni u kom slučaju ništa neće doprinijeti da se više i kvalitetnije, da se više zanje i isporučuje.

Predlagatelj je brzo reagovao na ovakvo gledanje naglasivši da su oni koji su žito prodali u vrijeme žetve za dobijenu cijenu mogli da kupe više robe nego što će moći sada, da onaj ko je čuvao pšenicu nimalo nije dobio, već je izgubio. Zato, smatra on, nema bojazni da će se neko obogatiti, niti da će spekulanti na ovom poslu mnogo zaraditi.

Ima u ovom prijedlogu neke logičnosti, ali kuda nas vodi logičnost. Cilj je jasan — želimo dovoljno krušnog žita da bi platni bilans sa inostranstvom oslobodili stavke uvoz pšenice. Za to imamo dovoljno prirodnih resursa, imamo i razvijenu nauku: naša tehnologija proizvodnje pšenice i raži priznata je u svijetu i primijenjena u najrazvijenijim zemljama, pa zašto onda da sa nekakvim drugim mjerama težimo do potrebnog žita kada je u pitanju samo organizacija proizvodnje na individualnom posjedu, jer seljak drži oko 90 odsto orančnih površina kod nas. Nije u pitanju organizacija otkupa, ona postoji i funkcioniše kao treba, ali je u pitanju organizacija proizvodnje. U vrijeme sjelbe treba preduzimati sve potrebne ekonomske mjere koje će stimulisati seljaka da sije krušno žito. A podizanje cijena tokom godine ne vodi nikud. Ni sam seljak nije zato da poskupljuju njegovi proizvodi, već da se stabilizuju cijene industrijske robe. Tu treba tražiti rješenje.

Ratko MATIĆ

DELEGATSKO PITANJE

Ne doručuju

Delegat u Vijeću udruženog rada Skupštine SR Srbije Milosav Stevanović postavio je pitanje:

— Treba li radni čovjek da plaća savjet javašluk? Porodica sa malo većim primanjima danas mesečno može da izdvoji 5.000 dinara za meso, što znači da nema niza kilogram po članu. Zar smo došli u situaciju da oni koji rade u proizvodnji ne mogu da jedu meso? Moram da kažem da polovina radnika fabrike „Ivo Lola Ribar“ ne doručuju, već za bonove uzima hranu i nosi kući.

„GLAS“ List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiska, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender-Vakuf, i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas“ Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovnog odbora NIGRO „Glas“ Edhem Čizmić

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Ureduje Redakcijski kolegij: Mirko Kisjan, (banjalučka hronika) Emin Krkić, (popodnevni desk) Tomo Marić, (sport), Miloš Milinović, (Bosanska krajina), Anđelko Sitarica (tehnička redakcija), Sabira Piragić (desk), Nada Pavačić (kultura), Nebojša Radmanović (direktor i odgovorni urednik), Fadil Smajić (hronika), Dragiša Spremo (Nedjeljni Glas).

Novinski savjet lista „Glas“ Ivan Andričić, Nusreta Borčić (predsjednik) Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radjoka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.

Prvi broj „Glasa“ izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župnici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Počelje oslobodjenja „Glas“ izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine“, a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine“. Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas“. Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas“ je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zrcama. Od 8. februara 1983. „Glas“ izlazi kao dnevni list.

PREDSJEDNIŠTVO OVSS BANJALUKA O
PRETKONGRESNIM I IZBORNIM AKTIVNOSTIMA

IZBORI U ROKU

● **Zbog kašnjenja kongresnih dokumenata rasprava o njima obavlja se kasnije, dok se izborna aktivnost odvija prema utvrđenim terminima**

BANJALUKA, 27. septembra — Sobzirom na kašnjenje kongresnih dokumenata od gotovo dva mjeseca biće nužno korigovati rokovni pretkongresni i izborni aktivnosti u onom dijelu koji se odnosi na raspravu o kongresnim dokumentima koja je trebalo da se odvija uporedo sa izborima u organima i organizacijama Sindikata. Ovo je prilikom razmatranja informacija o dosadašnjim aktivnostima na ovom planu istaknuto sinoć na sjednici Predsjedništva Opštinskog vijeća Saveza sindikata Banjaluka.

Prema tome, i dalje se, u okviru utvrđenih termina, realizuju zadaci na pripremanju, organizovanju i provođenju izbora u osnovnim organizacijama i konferencijama osnovnih organizacija Sindikata. Takođe teku pripreme za izbor

delegata u Opštinsko vijeće koje će ubuduće imati 79 delegata - po jedan delegat na osamsto članova, dok je u ranijem sazivu jedan delegat predstavljao bazu od hiljadu članova Sindikata. Broj članova u Predsjedništvu OVSS takođe se povećava, kako bi se ostvarila što tješnja veza između ovog izvršnog organa i sindikalnog članstva na području opštine. Predstoji utvrđivanje strukture delegata prema kriterijima o socijalnoj, nacionalnoj i polnoj strukturi delegata.

Radi lakšeg snalaženja u provođenju izborne aktivnosti osnovnim organizacijama dostavljen je program i podsjetnik, te angažovani aktivisti Opštinskog vijeća za procenju priprema u osnovnim organizacijama. Osim toga organizovani su dogovori sa predsjednicima osnovnih orga-

nizacija i konferencija Sindikata, odnosno aktivistima na kojima su razjašnjene sve pojedinosti u vezi sa vođenjem aktivnosti u konkretnim sredinama. Takođe su preduzete mjere da se pojednostavi i ubrza međusobno informisanje u toku aktivnosti.

Radna grupa za praćenje i koordinaciju pretkongresne i izborne aktivnosti konstatovala je da se sve dosadašnje pripreme u opštinskoj organizaciji odvijaju u skladu sa utvrđenom dinamikom, a u vezi sa raspravom o kongresnim dokumentima odlaze do njihovog objavljivanja, dok bi izborna procedura trebalo da se završi na vrijeme.

Treba pomenuti da će se ovih dana u osnovne organizacije uputiti prečišćeni tekstovi Pravila o organizaciji i zadacima načelnika rada opštinske organizacije Sindikata i Odluke o organizaciji OVSS Banjaluka, a u pripremi je izvještaj o radu u proteklom izbornom periodu, kao i program rada za 1986. godinu.

N.S.F.

ZAVRŠEN DRUGI JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM
O CELULOZI I PAPIRU

Obogaćena praksa

BANJALUKA, 27. septembra - Danas je u Banjaluci završen Drugi jugoslovenski simpozijum o celulozi i papiru. U toku dvodnevnog rada 34 najeminentnija jugoslovenska stručnjaka i 18 inostranih prednijeli su stručne referate iz oblasti hemijske obrade drveta.

Osnovna nit svih naučnih radova bila je kako obezbijediti bolju iskoristivost drvene mase u proizvodnji celuloze, papira i kartona, kao i zaštitu životne sredine.

Pokrovitelj simpozijuma SOUR „UNICEP“ je odlučio da ovakvi skupovi, na kojima će se susretati stručnjaci iz primijenjene i fundamentalne naučne prakse i proizvodnje, održavaju svake druge godine. To bi trebalo predstavljati svojevrsan doprinos povezivanju naučnoistraživačkog rada na jugoslovenskom, ali i širem planu.

B.B.

SKUPŠTINA SIZ-a STANOVANJA BANJALUKA O
REALIZOVANJU PROGRAMA STAMBENE IZGRADNJE ZA DEVET MJESECI OVE GODINE.

STRPLJIVO DO STANA

● **Očekivanja nisu ispunjena, kasni se na gotovo svim objektima ● Od 12 zgrada useljene su samo dvije ● Objekti M-3 i M-4 na Mejdanu vjerovatno neće biti završeni do kraja godine**

BANJALUKA, 27. septembra — Iz godine u godinu pogoršava se situacija u pogledu stambene izgradnje i rokova završetka stanova. Razlog su poznate teškoće, privredna kriza i nedostatak sredstava koje OOUR-i izdvajaju za izgradnju.

Za ovu godinu planom je predviđena gradnja 473 stana u 12 objekata. Riječ je o stanicama u Mejdanu (369), Starčevići (76) i u Ulici Miše Stupara (28). Skupština SIZ-a stanovanja je na posljednjoj sjednici razmotrila stanje radova, na pojedinim objektima.

Izvesno je da se 15 potkrovnih stanova, što je trebalo graditi na Starčevići za potrebe RO „INCEL“ koji je obezbijedio sredstva, neće graditi jer stanari ovih zgrada to ne dopuštaju, s obzirom na to da se instalacije vode i grijanja nastavlja na instalacije useljenih stanova.

Prema tome u ovoj godini bi trebalo izgraditi i useliti 458 stanova. Po ugovoru sklopljenom sa GIK-om „Kozara“ svi stanovi bi trebalo da budu završeni krajem ovog mjeseca, a završena su dvastamba-objekta sa 78 stanova. Preosta-

lih 380 stanova se gradi. Od toga 200 završenih stanova dva mjeseca je čekalo na parket koji je znatno poskupio. Radovi na postavljanju parketa u ovim stanicama su sad u toku.

Na gotovo svim zgradama kasni se od 2 do 4 mjeseca. Uzroci toga su različiti. Duga zima, teškoće oko nabavke pojedinih materijala, skupljenja i nedostatak radne snage. Izvođač GIK „Kozara“ RO „Krajina“ je podnio i zahtjev za produženje rokova izgradnje.

Ono što zabrinjava je podatak da će s obzirom na sadašnje stanje, završetak 90 stanova do kraja ove godine biti doveden u pitanje. Radi se o objektima M-3 i M-4 u naselju Mejdani.

U svemu ovome pohvalu zaslužuje GP „Vrbas“ Laktaši kao izvođač radova na podizanju 28 stanova u Ulici Miše Stupara. Ugovoren rok za ovaj objekat je 23. novembar a s obzirom na sadašnje stanje biće ranije završen.

Prvi put nakon pet godina izgleda da će se desiti da programirani broj stanova neće biti završen do kraja godine. L.M.

BANJALUKA
AEROZAGADENJE

Prema podacima dobijenim od banjalučkog Instituta zaštite za 26. i 27. septembra 1975. godine koncentracija sumpor-dioksida po kubnom metru izmjerena je: Centru 52, Borak 77, Mejdani 72, Vrbani 56, Česmi 71, Delibaš nom selu 77, m. Kragulama. Dozvoljena granica: 100 mikrograma. Kvalitet zraka: koncentracija iznosi 500 a dužina je 150 mikrograma.

Koncentracija: 100 po kubnom metru izmjerena je u Centru 19, Borak 25, Mejdani 27, Vrbani 16, Česmi 12, Delibaš nom selu 15, a dozvoljena granica je 100 mikrograma. Kvalitet zraka: dugotrajna koncentracija je 150 mikrograma.

TRANSFORMACIJA
MJESNIH ZAJEDNICA
U ČELINAČKOJ
OPŠTINI

TRI MJESNE ZAJEDNICE

ČELINAC, 27. septembra - Na prijedlog Mjesne konferencije SSRN Čelinač, u Jošavka data je inicijativa da se u toku ove godine transformišu nove mjesne zajednice. O ovoj aktivnosti obavljene su rasprave u samoupravnim organima i društveno-političkim organizacijama u Čelincu i Jošavci, kao i ostalim strukturama opštine.

Programom rada predviđeno je da se formiraju nove mjesne zajednice u Štrbama, Opšjeckom i Donjoj Snjegotini. Time bi na području ove komune umjesto dosadašnjih osam djelovalo jedanaest mjesnih zajednica. Omogućuje se efikasnije rješavanje usluga i ostvarivanje prava radnih ljudi i građana.

O provođenju ove aktivnosti konačnu riječ će dati radni ljudi i građani naselja Čelinač, Opšječko, Skakavice, Miloševa, Babića, Štrba, Grabovca, Markovca i Berekovca na zborovima građana koji će se u nedjelju održati u ovim područjima SSRN. O novoj transformaciji biće riječi i o izvršavanju ovogodišnjih planskih zadataka, angažovanju sredstava opštinskog i lokalnog samodoprinosna, komunalno i drugoj izgradnji u ovom kraju. Ukoliko se prihvati ova inicijativa, predviđeno je da se krajem oktobra održi referendum na kojem će se radni ljudi i građani izjašnjavanjem odlučiti „za“ ili „protiv“ formiranja novih mjesnih zajednica u Štrbama, Opšjeckom i Donjoj Snjegotini. S.M.

SKUPŠTINA OPŠTINE KOTOR—VAROŠ O
UVODENJU NOVOG SAMODOPRINOSA

PUNA PODRŠKA

KOTOR—VAROŠ, 27. septembra — U toku priprema za uvođenje novog opštinskog samodoprinosna neophodno je ubrzati izradu konkretnih programa ulaganja sredstava. Ovo je nalaženo juče na zajedničkoj sjednici skupštinskih vijeća u razpravu o osnovama za uvođenje opštinskog samodoprinosna. U istupanju delegata data je podrška novom samodoprinosu, kojim se više od 50 posto sredstava planira usmjeriti za otvaranje radnih mjesta. Dosta riječi je bilo o potrebi obuhvaćanja samodoprinosom i radnika na privremenom radu u inostranstvu.

U diskusiji na zajedničkoj sjednici je istaknuto da treba dati prioritet realizaciji programa izgradnje privrednih pogona u mjesnim zajednicama. Podržavajući inicijativu za uvođenje samodoprinosna delegati su zaključili da rasprava o programu ulaganja sredstava traje do kraja oktobra ove godine. U toku javne rasprave analizirane su uložak sredstava tekućih samodoprinosna, kojim su radni ljudi i građani kotorskoške komune izdvojili više od 150 miliona dinara za izgradnju komunalnih i školskih objekata. D. KEREZOVIĆ

TEMATSKA KONFERENCIJA SAVEZA KOMUNISTA RO „ELEKTROMEHIKA“

ZAKLJUČKE U ŽIVOT

BANJALUKA, 27. septembra — Formiranjem radne grupe koja će sročiti stavove i preporuke završena je sinoć tematska konferencija SK u RO „Elektromehika“ o perspektivama razvoja programa elektromehike sa osnovnim pravcima razvoja i posebnim osvrtom na izvoz.

Otvorena, komunistička rasprava, prvo o vlastitim slabostima, pa zatim i pizu objektivnih teškoća usmjerena je na traženje puteva ka uspješnijem poslovanju.

Jasno je rečeno da su za zadaci povećanje stepena korištenja instaliranih kapaciteta, osavremenjavanje tehnologija, osvajanje nove proizvodnje.

POVODOM OBILJEŽAVANJA
GO DINE MLADIH

Krajišnici u Splitu

PRNJAVOR, 27. septembra — U akciji Opštinske konferencije SSO Prnjavor, Srbac i Laktaši u toku su pripreme pred odlazak omladine iz ove tri krajiške opštine, na završnu manifestaciju obilježavanja Međunarodne godine mladih u Splitu. Omladinci i omladinke iz Prnjavora, Srbca i Laktaša, njih 51 putuje sutra zajedničkim autobusom u Split.

Manifestacija posvećena Međunarodnoj godini mladih pod nazivom „Učesnici razvoja“ održaće se 13. septembra ove godine, a završava se sutra rok-koncertom „Pozdrav svijetu“.

D. Č.

NEZAPOSLENOST U BOSANSKO-NOVOSKOJ OPŠTINI

Srednjoškolaca najviše

BOSANSKI NOVI, 27. septembra — od 42.400 stanovnika opštine Bosanski Novi nezaposleno je oko 1.800. Petina radno sposobnog stanovništva nema zaposlenje, što je, ipak, manje od prosjeka nezaposlenosti u Republici. Među nezaposlenima najviše je mladih: do 18 godina starosti ima ih oko 240, a onih između 19 i 25 godina blizu 1.100.

Najviše ima kvalifikovanih radnika i sa srednjom stručnom spremom - više od 900. Nekvalifikovanih je oko 700, a relativno ih je manje s visom i visokom stručnom spremom - svega tridesetak. F.K.

A. K.

F. K.

OD 1. OKTOBRA U
PRIJEDORU

Jeftiniji industrijski proizvodi

PRIJEDOR, 27. septembra — U prijedorskim proizvodnicama će od 1. oktobra do kraja godine biti jeftiniji mnogi industrijski proizvodi. Po svim cijenama (do pet odsto) proizvodice se namještaj, crno-bijeli televizori, radio-prijemnici, trižideri, mašine za pranje rublja, električni štednjaci, plinski i kombinovani štednjaci, usisivači za prašinu, bicikli, motorni bicikli čija je zapremina ne prelazi stotinu kubika, dječije kolica, traktorke i automobilske prikolice, šivače mašine, motori za čamce, sve vrste drvenih ploča.

Po sniženim cijenama (do dva odsto) prodavače se tkanine i drugi tekstilni proizvodi s više od 70 odsto vještačkih vlakana, obuća izrađena sa 50 odsto vještačke kože, od skaja i plastičnih materijala. Do ove „jeftinoće“ došlo je do smanjenja ili ukidanja opštinskog poreza na promet.

Odluku o sniženju cijena ovih proizvoda donijeli su danas na vanrednoj sjednici delegati Vijeća udruženog rada i Vijeća mjesnih zajednica Skupštine opštine Prijedor. ZI. ĐURIC

AKCIJE UČENIKA

VADILI KROMPIR

BIHAĆ, 27. septembra — I ove kao i prošlih godina na posjedima poljoprivrednog dobra u Bugaru, koje je u sastavu PPK „Krajina“ iz Bihaća, učenici osnovnih škola s područja Bihaća sudjelovali su u vadenju krompira sa oko 160 hektara. Ova radna organizacija dio zarađenih sredstava dodjeljuje učenicima za školske ekskurzije. F.P.

NA PUTU PRNJAVOR—KLAŠNICE

Poginulo dijete

PRNJAVOR, 27. septembra — Na magistralnom putu Klašnice - Prnjavor - Derвента u blizini Prnjavora u četvrtak poslije podne dogodila se saobraćajna nesreća u kojoj je živi izgubio četvorogodišnji Radovan (Zorana) Stokanović iz Prnjavora. Dijete se izmaklo kontroli majke i potrcalo na otvoreni dio puta. U tom trenutku naišlo je putničko vozilo „manta“ (DO 116-474) kojim je upravljao Dušan Zelenović iz Bosanskog Broda. Od zadobijenih povreda mali Radovan je podlegao u Kliničko-bolničkom centru u Banjaluci. Istraga je u toku. B.R.

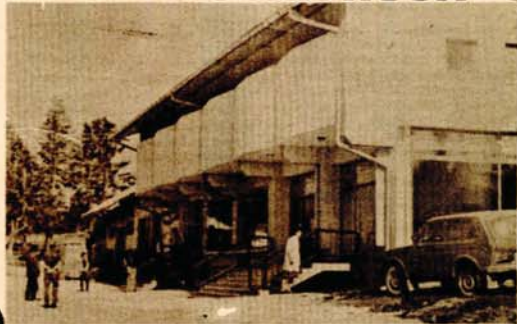
BANJALUKA, 27. septembra — U okviru obilježavanja Dana komunističke omladine, jedna od najvećih skendervakufskih mjesnih zajednica otvorena nova robna kuća. Ovaj prodajni objekat OOUR-a „Uniprom“ obezbijedje uredno i kvalitetno snabdjevanje svim vrstama robe više od 4,5 hiljada stanovnika sa područja Imljana.

U sastavu objekta nalazi se samoposluža sa robom široke potrošnje, prodavnica namještaja i kućanskih aparata, bile.

Posebna vrijednost ovog prodajnog objekta smatraju u kojem će se moći uskladištiti velike zalihe neophodne robe (brašno, so, šećer, i ulje) jer Imljani u zimskom periodu zbog velikih nanosa budu zavijani i po nekoliko sedmica. Nova robna kuća u Imljanima koštala je 130 miliona dinara. Sredstva je obezbijedila Radna organizacija „15. maj“ iz vlastitih izvora i kredita. Z.K.

ZA PODRUČJE IMLJANA U SKENDERVAKUFSKOJ
OPŠTINI

NOVA ROBNA KUĆA

MEKSIKO ZACJELJUJE RANE OD ZEMLJOTRESA

Popokatepeti i dalje spava

● **Obnova grada, koji još nije došao sebi, potrajava godinama**

MEKSIKO, 27. decembra - U grozničavom ratu sadašnje meksičke drame, ljudi često pogledaju na bjeličasti vrh Popokatepetla, vulkanske koline, koja sa udaljenosti od nekih sedamdeset kilometara i visine od oko 5.000 metara spokojno i odsutno gleda na prostranu meksičku kotlinu kojom je prije osam dana protutnjala pogubna neman, a da se on nije ni prenuo. „Još spava-Popo kaže postarija žena pokraj nas, ispred ruševine stambenog bloka „Nuevo Leon“, zgledana na vrhove Popokatepetla. I dodaje sjetno, ne bez ogorčenja: „Dabogda se nikada ni ne probudio...“

Sva istorija Meksika je u Legendama. U njima je i Popotaj ogromni planinski vrh, koji su još drevni preci današnjih meksičkih generacija smatrali svojim zaštitnikom.

U tom njegovom zaštitničkom poslu Popu je pomagala i planina pored njega, planinski vijenac koji na horizontu meksičke visoravni čudesno podsjeća na figuru uspavane žene. Tu planinu Meksikanci tako i zovu „la mujer dormida“ uspavana žena. To ime su joj dali kada su ovdje stigli španski konkvistadori. Legenda kaže da osvajači nikada ne bi prošli da se ljepotica nije uspavala, pa tako nije ni probudila Popo.

Popokatepeti se nije probudio ni 19. septembra, kada je zemljotres, protutnjao preko njegovih klanaca i sručio se na grad, podignut na dnu nekadašnjeg jezera Tekosko.

Sada se Meksikanci pribijavaju da se Popokatepeti ne probudi. Seizmolozi kažu da se to lako može desiti. Taj planinski vrh, je ipak, usnuo vulkan i ne bi bilo nikakvo čudo da se on usljed ovih zemljotresa, koji se još osjećaju ne i probudi.

Za sada, Meksikanci stisnutih zuba podnose sve šta ih je snašlo. Rane zemljotresa još krvare, u centru grada se još puši od prašine i dima, još mrtve sahranjuju u zajedničkim grobnicama, još neko od zatrpanih diše pod ruševinama.

„Gospode, daj mi snage i kurazi da se uspnem preko vrha ovog dana“.

List „El sol de Meksiko“ donio je danas tu rečenicu, čiji je autor čuveni latinskoamerički pisac Horge Luis Borges i objavio je, bez komentara, na stranicama, punim potresnih izvještaja i jezivih fotografija o razaranju meksičke prijestonice.

Meksikanci se ovih dana, bez pomanjkanja kuruzi, sa osjećanjem solidarnosti i poštvovanjem, uspinju preko tog „vrha“ današnje drame, najteže koja je ikada zadesila ovu zemlju.

B. LALIĆ

JOŠ IMA ŽIVIH POD RUŠEVINAMA

PREŽIVJELE BEBE

MEKSIKO, 27. septembra (Tanjug) - Od katastrofalnog zemljotresa u Meksiku prošlo je punih osam dana, ali još ima života pod ruševinama koje je stihija ostavila za sobom u centru ovog 18-milionskog grada.

POMOĆ IZ SVIH KRAJEVA SVIJETA

MEKSIKO, 27. septembra (Tanjug) - Vazušnim mostom, koji je odmah poslije zemljotresa uspostavljen, u Meksiko svakih pola sata slijeće po jedan avion donoseći pomoć koja nastradalima od zemljotresa stihije iz svih krajeva svijeta. Ta pomoć je do sada stigla iz 53 zemlje i njena ukupna vrijednost je premašila 11 miliona dolara. Kada je riječ o toj prvjoj, hitnoj pomoći, tu se radi prije svega o lijekovima, sanitetskom materijalu i medicinskoj opremi, hrani, odjeći, raznoj opremi i slično.

Spasilačke ekipe su juče izvdale ispod ruševina bolnice četvoro novorođenčadi, koja su od zemljotresa od 19. septembra starija samo jedan dan. Ekipe su našle to četvoro djece - dvije djevojčice i dva muškarčića u kolijevkama, u sobi za novorođenčad, a da pored njih nije bilo nikog živog. Za sada je najvažnije da su djeca preživjela katastrofu. To

JUČE U BEOGRADU

UMRO DRAGAN PETROVIĆ

BEOGRAD, 27. septembra (Tanjug) - U Beogradu je, po silje teške bolesti, u pedesetoj godini preminuo Dragan Petrović, foto-reporter, „TV-novosti“. Rođen je u Smederevojkoj Palanci, a u redakciju „Večernjih novosti“ došao je 1972. Tri godine potom prešao je u „TV-novosti“ čijem je likovnom izgledu znatno doprinio svojim prilozima iz raznih oblasti života.

Sahrana će se obaviti sutra u 14 sati na groblju u Smederevojkoj Palanci, a ispraćaj posmrtnih ostataka iz kapele na Novom groblju u Beogradu zakazan je za 11 sati.

DRUŠTVENI PLAN JUGOSLAVIJE

Rasprava dio procesa odlučivanja

BEOGRAD, 27. septembra (Tanjug) - Aktivnosti na donošenju društvenog plana Jugoslavije za period od 1986. do 1990. godine u delegatskim skupštinama ne bi smjele teći mimo javne rasprave o nacrtu tog plana, koja je već počela u Socijalističkom savezu. Ako delegati na vrijeme ne budu upoznati sa sugestijama i prijedlozima, koji se iznose u javnoj raspravi, postoji opasnost da oni ostanu mrtvo slovo na papiru, rečeno je danas na sjednici Odbora za koordinaciju političke aktivnosti organa i organizacija Federacije na donošenju na-

rednog srednjoročnog plana. S tim u vezi upozoreno je i da delegati svih nadležnih skupština i tijela nisu baš revnosni u radu Socijalističkog saveza o čemu svjedoče i podatak da se veliki broj članova ovog Odbora danas nije pojavio na sjednici. Traži se, kako je rečeno, odgovornost za ovako olako shvaćanje društvenih obaveza.

Javna rasprava mora postati organski dio procesa odlučivanja u Skupštini, rekao je Rade Galeb pomijajući i mogućnost da se u rasprava o političkom sistemu javna rasprava utvrdi i kao ustavna

kategorija. Marjan Rožić je zamjerio SIV-u što u programu svojih aktivnosti na donošenju plana ne poklanja pažnju javnoj raspravi, zaboravljajući da će u njoj učestvovati najširi dijelovi fronta, među kojima naučni i stručni kadrovi koji mogu dati značajne doprinose poboljšanja plana. Rožić smatra da nedovoljno povezuje raspravu o planovima sa pripremanjem za izbore i naglašava da je loša strana u izradi zajedničkih programa razvoja nedovoljno učešće osnovnih subjekata planiranja - udruženog rada koji u krajnjoj liniji u njih treba da odavaj dio svoje dohotke.

Iako prijetnje rokovima-javna rasprava treba da bude završena do kraja oktobra - u republikama i pokrajinama se nastoji da u njoj učestvuje što veći broj ljudi.

DELEGACIJA „ŠIROKOG FRONTA“ URUGVAJA U SK SSRNJ

SPREMNOST ZA RAZVITAK SARADNJE

● **Razmijenjena iskustva o problemima unutrašnjeg razvoja dvije zemlje**

BEOGRAD, 27. septembra (Tanjug) - Delegacija „Širokog fronta“ (FA) iz Urugvaja koju predvodi predsjednik ove političke organizacije general Liber Ferenji razgovarala je danas u Saveznoj konferenciji SSRNJ sa sekretarom Milanom Uzelcem i saradnicima. Gost iz Urugvaja borave u kraćoj posjeti našoj zemlji na poziv Socijalističkog saveza.

Uzela je goste upoznao sa istorijatom, razvojem, ulogom i zadacima SSRNJ u razvoju našeg društva i izgradnje našeg socijalističkog samoupravnog sistema kao i o međunarodnoj aktivnosti Socijalističkog saveza. On je takođe govorio o problemima našeg unutrašnjeg razvoja kao i o međunarodnom položaju i spoljnop-

olitičkoj aktivnosti naše zemlje na principima politike nevrstavanja.

General Ferenji je govorio o „Širokom frontu“ koji sačinjavaju više političkih partija Urugvaja različitih idejnih opredjeljenja od marksističkih do građanskih demokratskih formacija. Iznio je aktuelnu tešku ekonomsku i socijalnu situaciju u Urugvaju koja je u najvećoj mjeri posljedica dugogodišnje vojne diktature.

Obostrano je izražena želja i spremnost za nastavak veza i razvijanja saradnje između SSRNJ i „širokog fronta“. U razgovoru su učestvovali član delegacije FA Mose Luis Viljamil i urugvajski ambasador u Beogradu Rafael Fernandes Serviljo.

POLITBIRO CK KPSS O NOVOM PROGRAMU PARTIJE

„REZULTAT NAGOMILANOG ISKUSTVA“

MOSKVA, 7. septembra (Tanjug) - Politbiro CK KPSS juče je usvojio nacrt novog programa sovjetske partije i prijedlog izmjena u partijskom statutu. Ta dva dokumenta će u konačnom obliku usvojiti 27. kongres KPSS, februara iduće godine.

Time će biti stavljen van snage treći program sovjetske partije od njenog osnivanja, usvojen još oktobra 1961. na 22. kongresu. Odluka o novom programu donesena je na posljednjem kongresu, 1981.

Kako je široć zvanično saopšteno, novi program „odražava osnovne tendencije razvoja unutrašnjeg života i međunarodne situacije“. Prema obrazloženju na sjednici Politbira CK, program je „rezultat nagomilanog iskustva“ sovjetske partije za posljednje 24 godine.

TURISTIČKI DEVIZNI PRILIV

ISPOD PLANIRANOG

BEOGRAD, 27. septembra (Tanjug) - Od početka januara do 10. septembra ove godine turistička privreda Jugoslavije ostvarila je devizni priliv od 735,4 miliona dolara. Prema operativnim podacima Na-

rodne banke Jugoslavije, od turista sa konvertibilnog područja zarađeno je 709,6 miliona dolara.

Planom za ovu godinu je predviđena turistička devizna „žetva“ od oko 1,3 milijarde dolara.

RIO DE ŽANEIRO MUKE BRAZILSKIH DOMAĆICA ZBOG INFLACIJE

GRAĐANI BOJKOTUJU MESO

● **Vlada podržava inicijativu za bojkot mesa, pa su ispred kaspnica postavljene potrošačke staze koje odvrćaju kupce i zahtijevaju solidarnost u bojkotu**

RIO DE ŽANEIRO, 27. septembra - Brazilskim domaćicama, naročito onim sa skromnim porodičnim budžetom do 50 dolara, u koje spada gotovo polovina nacije, žalost nije laka. Cijene svakodnevnog skuća, inflacija raste deset procenata mjesečno, a standard pada. Raznorazne kombinacije jela sa rižom i pasuljem, a to se ovdje najviše jede, zatim krompirom i njemu sličnom, jeftinom mandokom, imaju svoje granice. Glavobolju zadaje i pitanje; kako zaobići meso? Ono je naglo poskupjelo, od dva do četiri dolara za kilogram, a to je nedostupno za većinu. Zato je potrošnja po stanovniku opala od 22 nasvega 14 kilograma godišnje.

U tim nevoljama rodila se i ideja za bojkot mesa. Inicijativa je potekla iz unutrašnjosti, iz grada Curitiba, a prihvaćena je u mnogim drugim, znatno većim mjestima. U Rio de Žaneiru su inicijativu preuzeli muškarci, „Kupovaćemo ribu i višet-

povrća, pa ćemo vidjeti ko će duže da izdrži“ veli jedan od njih.

APSURD

Ideja je dobila i zvaničnu podršku vlade, a posebno savjeta potrošača. Ispred kaspnica su postavljene neke vrste staze, koje odvrćaju kupce i zahtijevaju solidarnost u bojkotu. Ministar finansija, direktno zadužen u vladi za kontrolu inflacije, bio je sklopio sarima da ne povećavaju cijene u toku ovog mjeseca (sličan sporazum sa velikim samouslugama da ne zaračunavaju maržu veću od 20 odsto za 33 osnovna prehrambena proizvoda je uspio). Mesari na razvijenom jugu su se toga držali, a ostali mnogo manje, pravdajući se da „kaskaju iz inflacije“.

Mesari su čak najavili jedno specijalno poskupljenje za pokrće troškova oko obezbjeđivanja ka-

miona hladnjača, jer su učestale krađe mesa.

„Ako istovrat traje duže od 15 minuta, teško možemo isporučiti meso, jer rizikujemo „asalto“ napade - kažu mesari. Ovog ponedjeljka u zoru, na trgu Bandeira u Rio de Žaneiru, kidnapovan je kamion hladnjača sa šest tona mesa, a ubrzo pronađen na drugom kraju, gdje se to meso prodavalo upola cijene.

Vlada je najavila uvoz mesa iz Urugvaja da bi smirila tržište, ali je teško vjerovati da ona može finansijski izdržati tu trku.

Baš kao što i bojkot mesa ima smisla kao protesta akcija, a mnogo manje kao sredstvo za obaranje cijena.

UZROCI

Ovo su, kako bi ekonomisti rekli, pojava oblici, jednog mnogo složenijeg problema. Osnovno je da mesa nema dovoljno, jer je zemlja primorana da izvozi kako bi placala spoljne dugove. A naročito apsurd je što za četiri godine treba platiti deset milijardi dolara samo za kamate, a čitav dug je 103 milijarde.

OD DOPISNIKA TANJUGA

All, ipak, osnovni problem je mala proizvodnja, ne samo mesa već i poljoprivrednih proizvoda uopšte, a ima uslova da bude dovoljna i za domaće tržište i za izvoz. Vlada nove republike Brazil, koja je prije šest mjeseci naslijedila ovako teško stanje, smatra da je poljoprivreda ključ za pobjedu inflacije. U brazilskoj prošlomesečnoj rekordnoj stopi inflacije od 14 odsto, najviše su učestvovali poljoprivredni proizvodi.

Sada se ovdje ubrzano radi na realizaciji agrarne reforme, o kojoj se do sada mnogo pričalo a malo uradilo. Nedavno je predsjedniku Republike podnesen prijedlog za podjelu 20 miliona hektara zemljišta, a to je teritorija veća od Grčke. Ova velika država ima više od 600 miliona hektara poljoprivrednog zemljišta, a od njega se sada koristi svega 95 miliona.

I pored svega, upozoravaju ovdje, nije najvažnije podijeliti, mnogo je značajnije i teže provesti. Jer, mnogo zemlje su poslije agrarne reforme od izvoznika postale uvoznici hrane. To, međutim, ne obezbeđuje reformu već upozorava na glavni problem.

Radiovoje VUKČEVIĆ

ZA JEDINSTVENO DEVIZNO I ROBNO TRŽIŠTE

● Devize treba da služe isključivo za plaćanje u međunarodnom prometu. Ukidanje deviznih računa OOUR-a treba da omogući bržu i permanentnu cirkulaciju deviza u kanalima jedinstvenog deviznog tržišta - kaže se u Stavovima CK SKJ

Centralni komitet SKJ, na 20. sjednici raspravljao je o idejno-političkim pitanjima daljeg razvoja sistema i politike ekonomskih odnosa s inostranstvom, posebno deviznog sistema i politike. Pri tome, CK je polazio od široko izražene potrebe izgrađivanja jedinstvene idejno-političke osnove za politiku u ovoj oblasti.

Centralni komitet je konstatovao da je, u širokoj raspravi koja je proteklih mjeseci vođena povodom predloženih zakonskih rješenja u oblasti ekonomskih odnosa s inostranstvom, još jednom potvrđeno stanovište da je svesranije i efikasnije uključivanje naše privrede u međunarodnu podjelu rada i u tom okviru stabilno stalno povećanje proizvodnje za izvoz i uvoz naša trajna orijentacija. Ujedno, CK konstatuje da ova orijentacija u društvu nije još do kraja prihvaćena i da se za njeno ostvarenje treba boriti daljom akcijom subjektivnih snaga.

To je jedan od osnovnih uslova daljeg intenzivnog, dinamičnog i skladnog društveno-ekonomskog razvoja. Ostvarivanje ovog strateškog opredjeljenja neposredno zavisi od dosljedne realizacije cjeline ciljeva i zadataka Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije u privrednom sistemu, razvojnoj i ekonomskoj politici zemlje i na taj način osposobljavanja naše privrede za racionalno privredivanje na osnovu svjetskih kriterija produktivnosti i efikasnosti poslovanja.

NA KONCEPTU DUGOROČNOG PROGRAMA EKONOMSKE STABILIZACIJE

Sistem ekonomskih odnosa s inostranstvom, uključujući i devizni račun, mora da djeluje prvenstveno u pravcu stvaranja dugoročnog dohodovnog interesa i ekonomske prinude proizvođača iz izvoza. Stalnim jačanjem konkurentne sposobnosti jugoslovenske privrede, izmjenama ukupne proizvodne orijentacije u pravcu stvaranja uslova za kontinuirano i kvalitetno povećanje izvoza i drugim promjenama u privredivanju na bazi ostvarivanja Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije, moguće je stvoriti stabilnu osnovu za izovnu ekspanziju. Ukupna privreda, i ne samo ona, mora biti tako organizovana i ekonomski zainteresovana i prikladna da u povećanju izvoza i jačanju ukupne ekonomske saradnje sa svijetom, a posebno sa zemljama u razvoju, vidi put za svoj intenzivni i stabilni razvoj i mogućnost za potpunije uključivanje u svjetski naučno-tehnološki progres. Ova orijentacija zahtijeva izgradnju i dosljedno ostvarivanje jedinstvene strategije razvoja zemlje i odlučnuju realizaciju antiinflacione politike.

JAČATI ULOGU DRUŽENOG RADA

Odlučujući značaj za razvijanje ekonomskih odnosa s inostranstvom kao sastavnog dijela ukupnog privrednog sistema i strategije privrednog razvoja, ima jačanje uloge radnika u druženom radu i ostvarivanju njihovog ustavnog položaja, prava, obaveza i odgovornosti u cjelokupnom sistemu društvene reprodukcije i veći stepen samopopravnog organizovanja i udruživanja rada i sredstava.

Radi postizanja maksimalnih izvoznih efekata ukupne privrede izuzetno je važno usklađivanje pojedinačnih i zajedničkih interesa uplaniranju i ostvarivanju ekonomskih odnosa s inostranstvom na osnovu zajednički utvrđene politike. To je, istovremeno, značajan uslov za brže razvijanje integracionih procesa i racionalne podjele rada na jedinstvenom jugoslovenskom tržištu.

Polazeći od toga da je težište strategije ekonomskih odnosa s inostranstvom i ukupne razvojne politike na daljoj ekspanziji izvoza, na bazi veće produktivnosti rada i efikasnijeg poslovanja i šireg udruživanja rada i sredstava radi većeg izvoza cjelokupni privredni sistem, ciljevi i mjere razvojne i ekonomske politike treba da budu u funkciji stabilizacije tokova društvene reprodukcije i uravnotežavanja robno-novčanih odnosa. To nužno zahtijeva rigorozno jačanje finansijske discipline i odgovornosti za rezultate poslovanja.

SAV PROMET U DINARIMA

Dinar mora da vrši sve funkcije jedinog sredstva plaćanja u zemlji u skladu s Ustavom SFRJ, a promet robe i usluga u zemlji da se obavlja samo u dinarima. Obracun ukupnog prihoda i dohotka u zemlji može da se vrši samo u dinarskoj vrijednosti. Sve veze, reprodukcioni odnosi, kao i dohodovno povezivanje i udruživanje rada i sredstava moraju se izražavati jedino u dinarima.

Devize treba da služe isključivo za plaćanje u međunarodnom prometu. Ukidanje deviznih računa organizacija udruženog rada treba da omogući bržu i permanentnu cirkulaciju deviza u kanalima jedinstvenog deviznog tržišta. Pri tome potrebna je precizna i ažurna društvena evidencija izvoza i uvoza i deviznog priliva i odliva po organizacijama udruženog rada i drugim društvenim subjektima. Ona treba da služi i kao osnova za vođenje politike u toj oblasti.

KA JEDINSTVENOM TRŽIŠTU

Treba obezbijediti odgovornost svih subjekata za stvaranje neopodnih uslova za funkcionisanje jedinstvenog deviznog i tržišta u okviru planiranih i ostvarenih proporcija platnog bilansa Jugoslavije, kao sastavnog dijela jedinstvenog jugoslovenskog tržišta.

Izjete ocjene i stavovi o suštini sistema i politike ekonomskih odnosa s inostranstvom, osnovna su za aktivnost članova organizacija i rukovodstva Saveza komunista u borbi za ostvarivanje strategije brze i efikasnije uključivanja u međunarodnu podjelu rada i za stabilizaciju na području ekonomskih odnosa s inostranstvom. To je sve osnova za prevaziđavanje ispoljenih idejno-političkih razlika i usaglašavanje preostalih otvorenih pitanja u vezi s donošenjem zakona iz ove oblasti, koje treba usvojiti što prije, kako bi se do kraja ove godine donijeli svi pretačni propisi. To zahtijeva stvaranje uslova za neodložno nastavljanje i brzo i uspješno okončanje postupka usaglašavanja stavova republika i pokrajina i u tijelima Skupštine SFRJ o nacrtima propisa iz oblasti ekonomskih odnosa s inostranstvom.

(Izvod - Tanjug)

JEDNO NOVO ZANIMANJE U BANJALUCI

Dragica Vlačić Da opet biram, ovu profesiju bh izabrala

Sigurnosti je ime - Dragica

● Od prošle nedjelje na banjalučkom aerodromu radi Dragica Vlačić, Banjalučanka, koja je uspješno položila ispit za zvanje kontrolora letenja

Bijela čelična ptica potonula je prema tlu kod Bakinaca, malo podigla nos, i spuštenog repa kliznula po plavičastoj i besprijekorno ravnoj pisti aerodroma u Bosanskom Aleksandrovcu. Iz etera u kontrolni toranj stiglo je: „Bravo Lima Kilo, hvala najljepša“.

Hvala je bilo za sigurno prizemljenje, a ono Bravo „Lima Kilo“, naziv je za Banjaluku. To je skraćena na engleskom jeziku, koji je inače obavezan kao službeni jezik u vazdušnom saobraćaju, bilo da je avion strane ili domaće kompanije, odnosno sa domaćom ili posadom iz bilo koje zemlje na svijetu.

Izvolite na platformu, odmah od kontrolnog tornja imate mjesto - saopštava Dragica Vlačić, prvi samostalni prilazno-proceduralni kontrolor letenja u Banjaluci.

Razumio, hvala! - stize odgovor iz vazduhoplova. Posao prihvatila aviona od Obilne kontrole i uspjehno vođenja iz pravca sela Cikule, koje je smješteno između Dubrave i Turjaka kod Bosanske Gradiške, priveden je kraju. Zapravo, u Cikulama je smješten radio-far kao određena tačka za proceduru prilaska i odlaska aviona zone aerodroma Banjaluka. Dolazeći iz pravca Našica, Sarajeva, Zagreba ili Kostanjevice, posade na letjelicama upravljaju avion prema instrumentima kada su ovi podeseni na „tačku“ Cikule. Radiogoniometar u kontrolnom tornju u Aleksandrovcu bilježi kretanje aviona u odnosu na tu tačku i počinje proceduru prilaska za bezbjedno vođenje i slijetanje vazduhoplova. Vrijeme može biti i nepogodno za avion, pilot može da se „izgubi“ u prostoru, ali tu je kontrolor letenja da „vodi“ posadu i putnike po njemu dobro poznatim putevima prema aerodromu.

To je samo dio posla kojim se svakodnevno bavi Dragica Vlačić, dvadesetšestogodišnji kontrolor letenja. Ona je poslije završene srednje škole arhitektonskog smjera u Banjaluci dvije godine polagala ispite u Školi kontrole letenja pri Saobraćajnom fakultetu u Beogradu. Inače, spremajući se za povratak u Banjaluku, pet godina je radila kao kontrolor letenja u tornju na zagrebačkom aerodromu Pleso u Velikoj Gorici.

Viši „čin“, odnosno zvanje prilaznog kontrolora, proceduralka, prošle nedjelje uspješno je položila pred ispitivačem iz Zagreba.

Zašto baš u Banjaluci?

- Rođena sam na Laušu. Tamo sam bila u školu „Drago Lano“, stakla mnogobrojne prijatelje. Tu mi žive roditelji, tri brata i dvije sestre. Banjaluka je moj grad, i mislim da je baš lijepo da se ovdje bavim tako odgovornim i kreativnim poslom.

Znači, zadovoljni ste?

- Kako da ne. Da opet biram ovu profesiju bh izabrala lako sam se slučajno javila na konkurs.

Od pravilnog izdavanja instrukcija zavisi i bezbjednost posade i putnika u veoma skupocjenim letjelicama. Na primjer, podaci o pravcu i brzini vjetrova, pritisak OPE (atmosfera pritisak na samoj razini piste), vrsta i količina oblačnosti, stanje piste (ima li padavina i slično), vrstu su važni za bezbjedno slijetanje, odnosno uzlijetanje. Neposredan kontakt sa pilotima omogućuje da prihvatim vođenje aviona na terenu koji ja najbolje poznajem. U stvari, ovdje čovjek mora da ima osjećaj za „treću dimenziju“.

Uslovi rada?

- Izvrni su. Aerodrom Banjaluka je opremljen najsavremenijom ILS tehnikom, uređjima koji omogućavaju bezbjedno slijetanje i polijetanje u svim prilikama. Aerodrom zauzima i visoku kategoriju bezbjednosti leta u nepogodnim vremenskim uslovima, sa dozvoljenom vidljivošću u dužini od 800, pri naj-

njoj oblačnosti od 80 metara visine. Ovi skupocjeni instrumenti moraju se održavati tokom cijele godine, a aerodrom nije pripremljen za zimsko održavanje manevarskih površina i piste. Ali, najvjerovatnije je da će se uskoro naći sredstva za kupovinu mašina za čišćenje, jer bi bila prava šteta da ova oprema ne bude iskorišćena i u zimskom periodu.

- Problemi i želje?

- Problema u profesiji nema.

Ova struka podrazumijeva da u njoj rade zdrave ličnosti - i psihčki i fizički. Zato i idemo na redovnu godišnju zdravstvenu kontrolu. Kriterijumi su isti kao za pilote, samo kod proizvođača dozvole, oni su pod „A“, a mi pod „B“. Međutim, ja moram biti odmorna, vesela i koncentrisana na svoj posao. To podrazumijeva sreden porodičan život i dosta časova odmora. Od želja imam samo jednu da se aerodrom što prije otvori i da što više aviona preuzimam, dovedim i odvodim.

Ova mlada žena, vrlo ozbiljan zemaljski „voda“ čeličnih ptica, skromno je prećutala da dvadeset i četiri kilometra svaki dan prevauljuje do posla, da ima lični dohodak u iznosu od 43.000 dinara, da joj suprug i dalje živi u Velikoj Gorici, a da ona stanuje sa sestrom u jednoj sobici i da - nemastan. I to, da na posao uvijek stize vedra i odmorna.

Toliko o prećutanom. A, videno je i slijedeće: Uz vedar osmijeh, u eter kao komanda odlazi topao glas Dragice Vlačić.

I ponovo je, jedna bijela ptica zviždeći zabrzala po plavičastoj i besprijekorno ravnoj pisti aerodroma kod Bosanskog Aleksandrovcu, da bi potom, lagano podižući nos, gotovo nestvarno, odletjela u nebo.

Savim izvjesno, sigurnim putevima. Jer, sigurnosti je ime - Dragica.

Dušan KEČMAN

POGLEDI
I MIŠLJENJA

Rasprave koje se posljednje dvije godine vode o promjenama u društveno-političkom sistemu obuhvatila su u odnosu na Federaciju, način obrazovanja i funkcioniranja organa Federacije. O tome su izložena i vrlo različita mišljenja. O nekim dijelovima društveno-političkog sistema koji su osjetljivi u kojima, izgleda, ne želi dirati, bilo je malo riječi. Među njih spada princip pariteta, kao bitan element federalizma.

Danas nema Federacije koja se ne definiše kao zajednica dva osnovna subjekta: federalni jedinica i građana što se *ražava u dvodimnoj federalivnoj skupštini. Jedno vijeće čine predstavnici radnih ljudi i građana i njihovih organizacija, a drugo predstavnici federalnih jedinica. Gdje toga nema - ne može se govoriti o Federaciji. Osim toga, skoro u svim Federacijama vijeće federalnih jedinica obrazuje se na paritetnom principu. Tako je i u nas obrazovano Vijeće naroda po Ustavu 1946. Ustavom zakonu 1953. Ustavu 1963. i Vijeće republika i pokrajina po Ustavu 1974. godine.

Razvodnjavanje principa

Da bi ojačala uloga republika i pokrajina u Federaciji, uveden je paritet u obrazovanju skorosvih organa Federacije, po čemu se izdvajamo od svih savremenih Federacija. Od dopuštenja Ustava 1974. godine, a naročito posljednje dvije godine, ovaj paritet je predmet različitih ocjena. Doveden do kraja, princip pariteta znači da svaka republika šalje isti broj predstavnika u sve organe Federacije, čak i u savjete, radna tijela i sl. Takav paritet već je pokazao svoje loše strane.

Niko razuman ne može osporavati predstavljanje republika i pokrajina u organima Federacije i u tome je neprihvatljiv bilo kakav oblik diskriminacije i prioriteta. Samo je pitanje dokle je taj princip politički racionalan, a kada prelazi u svoju suprotnost.

U dozašnjim raspravama o promjenama u političkom sistemu o tome nije bilo dovoljno govora. Zbog toga bi se ovo pitanje moglo uvrstiti u dajnju raspravu. Za polaznu osnovnu mogla bi se prihvatiti ideja da je primjena principa pariteta racionalna u svim tijelima Federacije u kojima se donose političke odluke.

Piše:
Dr MIČO CAREVIĆ

U drugim slučajevima, naročito u obrazovanju organa, organizacija i službi za izvršavanje funkcija Federacije, ovaj princip se razvodnja, i već sada izaziva barem dvije negativne pojave:
a) potiskuje ili obezvređuje druge značajne principe federalizma, od kojih ovisi funkcionisanje federalnog mehanizma, b) dovodi do pretvaranja saveznih institucija u međurepubličke koje se u vršenju funkcija Federacije okreću prema republikama i pokrajinama. Na taj način savezni organi dobivaju oblike konfederalivnih organa.

PARITET I KONSENZUS

Republički i pokrajinski interesi ne mogu se osigurati konfrontacijom republičkih i pokrajinskih paritetnih delegacija u saveznim organima. Bar je to dosadašnje iskustvo potvrdilo. Na toj konfrontaciji se uglavnom javlja tehnobirokratski nacionalizam koji se nameće kao jedini faktor odbrane i zaštite interesa republika i pokrajina. Skoro svi ovi nacionalizmi tvrde kako su izgubili u SFRJ, mada su paritet i konsenzus dovedeni do kraja.

O ovim problemima, koliko je poznato, u javnoj raspravi bilo pojedinačnih diskusija, ali im se nije posvetila ozbiljnija pažnja. Zbog toga bi o njima valjelo povesti raspravu u finišu prijedloga o promjenama u političkom sistemu.

Osim toga, ovi organi postaju neefikasni u provođenju politike Federacije: u saveznim organima oni zastupaju "svoje" republike i pokrajine, a ne Federaciju kao cjelinu. Zbog čega, na primjer, Savezni sud, Ustavni sud i druge visokostručne i naučne ustanove treba da budu obrazovane na principu pariteta. (Jednom je u štampi pisalo da članovi Ustavnog suda iz jedne republike neće prisustvovati sjednici Suda ako Sud bude razmatrao da li je jedan zakon iz "njihove" republike neustavan). Šta je ovdje Ustavni sud?

● Primjena principa pariteta racionalna je u svim tijelima Federacije u kojima se donose odluke, ali u drugim slučajevima, naročito u obrazovanju organa, organizacija i službi za izvršavanje funkcija Federacije izaziva i negativne pojave

Umanjena efikasnost

Dakle, primjena principa pariteta na sve organe i organizacije Federacije, bez neophodnih kvalitativnih kriterija, štetno djeluje na efikasnost organa Federacije, a štetno je i za republike i pokrajine (jednom je savezni sekretar za spoljne poslove u Skupštini izjavio kako se to negativno odražava na diplomatsku službu).

Ravnopravnosti i interesi republika i pokrajina ne osiguravaju se samo paritetom, već i vrijednostima i sposobnostima ljudi, njihovom idejnom orijentacijom. Zanemarivanjem drugih kriterija i vrijednosti princip pariteta se vulgariše i kompromituje. Radni ljudi i građani više paze na to kako se poslovi obavljaju nego ko ih obavlja. Na primjer, da li SIV efikasno obavlja svoje funkcije on mora biti radni tim sposobnih i idejno-političkih jedinstvenih ljudi. Teško da se to može postići ako su republike i pokrajine i formalno stvarno jedini nosioci kandidatura članova SIV - a na bazi pariteta i ako su unaprijed čak raspoređene pojedine funkcije u SIV-u. Spadamo u rijetke zemlje u kojoj parlament ne vrši izbor vlade, već samo registruje njen već izvršeni izbor.

Takav unaprijed utvrđeni paritet, čak i po personalnim funkcijama, mijenja politički smisao i funkcija i izbora i organa, na primjer - uloga Predsjedništva SFRJ i Skupštine SFRJ u izborima. Centralni organi Federacije morali bi biti barem ravnopravni u odabiranju kandidata za pojedine funkcije u organima Federacije: odlučivanje o izboru i postavljanju saveznih funkcionera mora sadržati i elemente izbora. Time neće biti povrijeđen paritet, već će se ukloniti njegova apsolutizacija. Ako su Skupština i SIV lišeni mogućnosti da utječu na izbor saveznih funkcionera, a ovi da utječu na odabiranje svojih saradnika - gubi se osnova za efikasno, stručan i odgovoran rad. Institucije ne vrijede ništa ako nemaju sposobnih i odgovornih ljudi.

Kao što je rečeno, jedna od bitnih karakteristika Federacije je postojanje dvodimne skupštine. Skoro u svim savremenim Federacijama prihvaćen je princip pariteta u formiranju doma federalnih jedinica, bez obzira na njihovu veličinu i broj

stanovnika. Ta razlika u mnogim Federacijama je daleko veća nego u Jugoslaviji. Koliko je poznato, nema nijedne Federacije u kojoj je i dom građana obrazovan na bazi pariteta, osim u Jugoslaviji. Niko do sada nije kompletno objasnio čime se to opravdava. Opravdanje potreba obrazovanja Vijeća republika i pokrajina na bazi pariteta, radi izbjegavanja moguće majoriza-

PROBLEM KRITERIJA

Kako je nacionalni kriterij u svim društvenim odnosima postao mjeru svih drugih kriterija - narušavanje drugih principa ravnopravnosti uglavnom se i ne primjećuje kao kod formiranja Saveznog vijeća i skoro potpunog zanemarivanja njegove veze s izbornom bazom. Sudjelovanje u svim organima Federacije isključivo prema nacionalnom i republičkom i pokrajinskom pripadnosti dovodi u neravnopravan položaj radne ljud i građana i njihove samoupravne organizacije i zajednice pojedinih republika i pokrajina u odnosu na druge.

cije koja bi mogla proizići iz primjene većinskog principa, ali njegovo prenošenje i na obrazovanje Saveznog vijeća i druge organe - dovelo je u pitanje druge principe ravnopravnosti - ravnopravnost radnih ljudi i građana kao temeljni princip.

Narušena ravnopravnost

Federativni princip gubi svoj smisao ne samo ako se povrijeđe ravnopravnost naroda i narodnosti, već i ravnopravnost radnih ljudi i građana. Ova ravnopravnost je postignuta ne samo u Federaciji, već u

cijelom političkom sistemu. Ta ravnopravnost, na primjer, kod obrazovanja Saveznog vijeća bar dvostruko je narušena: prvo, Savezno vijeće sačinjava po 30 delegata iz republika i po 20 delegata iz pokrajina, a potječu iz „samoupravnih organizacija i zajednica i društveno-političkih organizacija u republikama i autonomnim pokrajinama“.

S obzirom na znatne razlike u broju samoupravnih organizacija i zajednica u republikama i pokrajinama, učesnici u Saveznom radnih ljudi i građana u stvaranju novih društvenih odnosa - apsolutni paritet u obrazovanju i ovog vijeća povređuje ravnopravnost radnih ljudi i građana i njihovih organizacija i zajednica. Drugo, Savezno vijeće nema svoje faktičke delegatske baze. Njegovi delegati ne dobivaju instrukcije, niti mogu odgovarati bazi; za njih glasaju sve skupštine općina na području republika i pokrajina po zatvorenoj listi, što bi trebalo da bude njihova baza. A kako to ona faktički može biti delegat Saveznog vijeća su više autonomni, ali i anonimni nego bivši poslanici. Oni povremeno dobivaju neformalne instrukcije rukovodstava pokrajina i republika i tako čine drugo vijeće republika i pokrajina u Federaciji.

Ne samo „ključ“

Osim toga, suprotno je idejnom i moralnom shvaćanju socijalističkog čovjeka, njegovom osjećanju pravde i ravnopravnosti, ako se bilo gdje organizuje organi i povjeravaju funkcije jedino po teritorijalnom i nacionalnom ključu. Racionalno iskorišteni i kombinovani ključevi mogu poslužiti za ostvarivanje ravnopravnosti naroda i narodnosti, radnih ljudi i građana i efikasnije vršenje društvenih funkcija, kao što loši i jednostrani ključevi mogu ravnopravnost narušiti i funkcije ne vršiti. Svaki pošten i dobronamjeran čovjek prihvatice da se u sastavu organa, organizacija i službi Federacije, republika, pokrajina sa više naroda i narodnosti, nade i veći broj sposobnih ljudi van striktnog nacionalnog ključa, ako se oni svojim idejama i radom potvrđuju i uživaju ugled u čitavoj zemlji, republici, pokrajinu, opštini, organizaciji udruženog rada.

Dakle, nijedan dobronamjeran čovjek nije protiv pariteta, već je protiv njegove ogojenosti i ekstremnosti, kakve pojave su danas izražene. On se mora kombinovati s uvažavanjem prvenstveno sposobnosti čovjeka, da „ključ“ ne bude sredstvo diskriminacije ljudi koji su kvalitetniji i radniji, ali ne odgovaraju „ključu“. Na tom ekstremu nastala je kategorija „podobnosti“ i „koordinaciona tijela“ kao neustavne institucije.

Starica je očito neispavana. Jer, valjalo je ustati ranom zorom i stići na autobus u grad. Pročijati vunu u gradu to joj je bio glavni zadatak, a kupiti koju sitnicu potrebnu za kućanstvo. U hladu i tišini, uz ogradu, makar na moment valja malo i odrijetati, pa onda ponovo „put pod noge“ u kući. M. S.

Odmor

ZABILJEŽENO U STRIČIĆIMA

Struja i za Kojadinoviće

Iskreno je priznao da se više nije nadao struji, poslije petnaest godina dugog čekanja. Sada je radostan - može da kupi aparat za mužu svojih deset krava. Možda će držati i više ako se u Stričićima otvori otkupna stanica za mlijeko. Ovako, pušta telad da sisaju po šest mjeseci, jer ne zna šta će s mlijekom. Samo kad mora odnose sir i kajmak na banjalučku pijacu. Predaleko je, a i loš je put, pa se ne isplati. Ima on pripremljen bazen za vodu, izgrađeni i popljo za krave. Već oprema kupatilo u kući. I Mitar i njegovih sedam susjeda imali su uz ovogodišnji Kočičev zbor dovoljno razloga da budu radosni. S. SALAMA

Ni drvo ne odoljeva „zubu vremena“. Kako li će čovjek?

BANJALUČKA JESEN 1985.

PRIZORI KOJI PODSJEČAJU NA JESEN 1969.

Na pitanje gdje stanuje **Božica Šakonjić**, zabrađena starija žena, koja je sjedila na pragu barake, pokaza rukom iza leđa u pravcu mračnog hodnika.

- Eno, iza onog ormara.

U tami hodnika jedna otvorena vrata sama skretoše pogled. Nagi dječak koji se pljuska vodom u zajedničkom kupatilu zamače iza drugih odškrnutih vrata. Ostadoše još troja. Dvoja pravo, jedna desno. Iza jednih čuje se glasna muzika. Mladić koji je ležao na kauču reče:

Prva vrata do nas.

DJETINJSTVO U BARACI

Vrata se otvoriše i u njima se pojavila mlada djevojka.

- Mama je na poslu - reče. - U kući samo sestra i ja, a brat se igra napolju.

Iako tijesna, soba u kojoj su troje djece živi **Božica Šakonjić**, i radnica, zaposlena u „Rudiju Čajavecu“, ipak odiše toplinom.

Hodnik kao „zajednička prostorija“ u kojoj se zabavljaju djeca „barakaša“ rka, 12-godišnja **Mirsada**, već od ranog djetinjstva boluje od hronične astme. To je od vlage, kaže djevojčica. Godinu dana provela je u bolnici. Toliko je i

Stan kao neostvaren san

- Ovdje smo mjesec dana. Doselili smo se iz barake koja se nalazi u Ulici **Vuka Karadžića**. Kažu da će je rušiti. Ovo nam je već četvrta baraka - kaže djevojka, koja je otvorila vrata.

- Zovem se **Mirjana** - reče - **Roditelji su me donijeli u baraku kad mi je bilo osam mjeseci. A sada mi je šesnaest godina.**

Drugo dvoje djece, **Mirsada** i **Mirsadu**, **Božica** je rodila u barakama. Za ovih šesnaest godina, koliko je prošlo od katastrofalnog zemljotresa, dok su drugi u ovom gradu mijenjali i po nekoliko stanova, ona se sa troje maloljetne djece seljaka iz barake u baraku. Prvo su stanovali u „daščari“ na **Hisetima**. Odatle su preselili u jednu od onih, u Ulici braće **Bukića**, što su svojevremeno srušene, pa u **Vuka Karadžića**, a odatle - ovdje gdje su sada - u **Mejdanu**.

Ova porodica promijenila je, dakle, četiri barake. Dvije su u međuvremenu srušene, a još uvijek su bez krova nad glavom.

Dugogodišnji život u vlažnim i mračnim barakama ostavio je vidljivog traga. Srednja kće-

izostala i u školi, a sada redovno prima injekcije, jer su ljekari utvrdili daje alergična na kućnu vlagu, perje i prašinu. Prozor u njihovoj sobi je nizak i okrenut na prometnu ulicu. Zbog **Mirsade** otvara se samo noću, kad ulica opusti i kad nema prašine.

A preko puta njihove barake je novo naselje koje čeka svoje prve stanare.

KAVEZ BEZ PTICE

Plavu baraku, onu ispod jablanova u Ulici **Gavrila Principa**, nakon zemljotresa doveli su iz **Skoplja**. Kroz nju sada duvaju vjetrovi i slijevaju se kiše. Tu već trinaest godina živi **Refik Džehverović**, zidar, sa ženom i četvoro djece.

SOCIJALNA KARTA

U privremenom smještaju još uvijek živi 63 banjalučke porodice. **Latina**, četiri od njih imaju rješenje za stan, ali za preostalih 59 kroz nad glavom izgleda kao daleki san. Socijalna struktura „barakaša“ izgleda ovako: 33 su zaposlena u udruženom radu, 19 je nezaposleno, petorica su penzioneri, a dvojica socijalni slučajevi.

Elvira, najmlađe dijete **Džehverovića**, koju su ovdje donijeli kad je imala samo tri dana života, je već učenica šestog razreda osnovne škole. A najstarija **Latifa** odavde je pošla i završila i osnovnu i srednju školu!

Ovdje se pegla na podu, jer se u „daščari“ ni sto ljudski ne može da postavi. Pod se ljujla kao na vodi, krov prokišnjava a prozore i vrata moraju podbacati da se ne sruše.

- Ova baraka i sebe i nas ruši već trinaest godina! **Zimus**, kad su bili oni najveći snjegovi, „odbili“ smo noge tražeći da nam daju pare za krov. Jedva je nekako odobreno deset starih miliona. Ali, majstori dođoše, postavili četiri ploče i odoše... priča **Hazima**, koja je do prošle godine radila kao čistačica u ovdajšnjoj pošti.

Rok za rušenje baraka bila je daleka 1977. godina. Do tada problem privremenog smještaja ljudi koji su u zemljotresu ostali bez krova nad glavom morao je biti riješen. Međutim, umjesto da baraku ruše, **Džehverovićima** iduće godine ugrađuju bojlere! Zbog skučenog

prostora za kadu nije bilo mjesta, pa se ova porodica i danas kupava u koritu!

Kroz ovu straćaru i ljeti i zimi biju vjetrovi, lnače, sav njihov namještaj sastoji se od nekoliko ležaja, dva ormara, jednog starog kredenca i vitrine. Na slobodnom zidu okačena je **Titova** slika. Ispod nje stoji **prazan kavez**. A u njemu ni ptice, ni pjesme.

SREDSTVA

Za rješenje stambenog problema ovih porodica, prema grubim procjenama, trebalo bi oko 300 miliona dinara. Sredstva, kako je dogovoreno, trebalo je da se obezbijede iz dva izvora: fonda solidarnosti i fonda organizacija udruženog rada u kojima su ovi ljudi zaposleni u omjeru 50:50 posto.

Mada se trudi da je obezbijedeno 50 posto potrebnih sredstava, ta suma je, ipak, dosta manja. Sakupljeno je svega 90 miliona i to solidarnih sredstava. Kolektivi u kojima rade ovi ljudi, međutim, nisu izdvojili ni dinara.

- Ima i goregati tješi se **Hazima**. - Pređeraćemo nekako. Iškolovala sam dvoje, pa treće ću skoro, a i četvrto ću, fala bogu.

Še četvoro iz barake!

OVE GODINE — DOGODINE

U jednoj od baraka na **Hisetima**, odakle se svojevremeno odselila **Božica Šakonjić** žena sa početka ove sumorne storije, živi život porodica **Mijić**. Glava porodice **Mihajlo**, po zanimanju je zidar. Do 1982. godine bio je zaposlen u građevinskoj organizaciji „25. novembar“ u **Celincu**. Sad radi kod privatnih poduzetnika gdje zarađuje za život.

Već je punih sedam godina otkako su pokvareni bojlere u zajedničkom kupatilu, pa se četveročlana **Mihajlova** porodica, sa već odraslom kćerkom i sinom, kupava u **Seheru** ili u lavoru.

U svojoj nevolji stanari ove barake pamte i jedan ružan detalj svojevremeno, kad su ostali bez bojlere i vidjeli da im niko neće pomoći, sami su sakupili novac i dali ga jednom tehničaru, koji je obećao da će posao uraditi. Od tada ni bojlere, ni para.

Pored Mijića, na **Hisetima**, u barakama, živi još šest porodica. Tu su već godinama, od zemljotresa. A, šta će biti s njima pitaju se oni. Poznato im je da je polovina sredstava za kupovinu njihovih stanova solidarno izdvojeno. Druga polovina, međutim, koju je trebalo da obezbijede kolektivi u kojima ovi ljudi rade, još uvijek se čeka, pa **Jelena** razmišlja ovako:

- Za to para što je osigurano može se riješiti problem bar polovine „barakaša“. A nije ako se umjesto dvosobnih kupe jednosobni stanovi ili montažne kućice u **Budžaku**. Moj muž je zidar i da su mu dali kredit, i sa tih 50 posto sredstava sigurna sam da bi moja porodica već imala kuću. Ovako, ni kredita ni stanova. I stalno nam govore „ove godine“, ili „dogodine“. Rješenje o privremenom smještaju imamo od 1969. godine. A sada je, evo, jesen 1985...

Ž. LANDEKA

Ono što je nekad ličilo na zajedničko kupatilo

SUSRET U KOVAČKOJ RADIONICI

Huseinov čekić daleko se čuje

Kovački zanat je težak, ali ne i nezahvalan. Ono što kovačeva ruka oblikuje, ima svoj dugi vijek, a on je obično duži od čovjekovog. O dobrim kovačima se pričaju priče, nerijetko i u legendu prelaze.

Biti u **Velikoj Kladuši** i govoriti o ovim zanatlijama, a ne pomenuti **Huseina Kurtića** iz **Todorovske Slapnice** bio bi grijeh. Njegovo domaćinstvo se po kovačluku pročulo daleko.

Ko se prvi u toj kući počeo baviti kovačkim zanatom, više se ne sjećaju ni najstariji mještani. Da su kovački bili njegov otac **Hasan** i djed **Bajro** svjedoče brojni predmeti iskovani još početkom ovog vijeka.

Kada je iskovao prvi predmet **Husein** se ne sjeća, ali je siguran da je to bilo prije više od 35 godina. S prvim koricima uz oca **Hasana** otkrivao je tajne ovog posla.

- Bilo je tada u ovom selu više od deset kovača - prisjeća se **Husein**. - Imalo se od koga naučiti. Danas je to svim drugačije. Vremena se mijenjaju nas kovača je sve

manje. Neće mladi da se lime bave. Kažu, teško je i prljavo. Ja tako nisam mislio. A po svemu sudeći i moin sin će se prihvatiti ovog posla. Fadil ima trinaest godina, ide ovdje u školu i radi sa mnom.

Uporedo sa kovačkim radom **Husein** stigne i da obradi zemlju. Ima tri hetara. Treba živjeti i djecu školovati, kaže.

Takvih majstora nema nadaleko, reći će vam mještani kada im pomenete **Kurtića**. U ovoj porodici su se specijalizovali u pravljenju mlinova za kafu, a rade i bravariju, okove za vrata, prozore, ograde, poljoprivredne alatke...

Jedan detalj je posebno interesantan i o njemu **Kurtić** s ponosom govore. Zahvaljujući ovom poslu **Husein** je imao priliku da se sretno s predsjednikom **Titom** prilikom njegove posjete ovom kraju. Tada je on drugu **Titu** poklonio kratku pušku koju je **Husein** brižljivo i ljubavljivo kovao nekoliko mjeseci!

M. PILIPOVIĆ

Fred vratima Huma

Nije teško pronaći najveći grad na svijetu: tako veliki kao Tokio privlači na pažnju čitavog svijeta. O njemu se sve zna, i sva čuda koja se u njemu dese, poput one čuvene svjetske izložbe na primjer, posredstvom telekomunikacija budućnosti, postaju poznata žiteljima svijeta. Nikoga više ništa ne iznenađuje u vezi sa Tokiom, pa čak ni ta budućnost. Odlavno se već zna da se tamo, već sada, živi u budućnosti.

Šta bi se, međutim, moglo reći o najmanjem gradu na svijetu? Ovaj problem je znatno veći. Teškoće nastaju već i prije samog početka: recimo, kako ga naći? Ili, gdje ga, upošte, treba tražiti? Geografske karte, mapu i atlas od male su tu pomoći, jer kartografi preko sušnih tijela prelaze bez uzbuđenja is a rutinskom lakoćom: njima je bitno ono što je geografski bitno, a ne što novinar zanima.

Budući da je sve to tako, a ne drukčije, novinar, ili ljubitelj minijatura, može da se pouzda samo u slučaj koji je, kao što je poznato, kumovao mnogim velikim i značajnim otkrićima, — pa se može valjda još jednom pokazati na djelu.

Dakle, gradac — Istra, zašto ne? Ono što je malo i sitno može se zavuci svuda. Može čak biti pred očima svima, a da opet ostane neprimijećeno, što u slučaju Istre, sa onoliko brojem stranih gostiju, čak izgleda vrlo moguće: pod uslovom da danas „slučaj“ vodi pravim putem.

U POSJETI
NAJMANJEM GRADU
NA SVIJETU

HUM KOLJEVKA PISMENOSTI

može i danas pročitati ime ovog meštra zidarskog posla.

Kako je izgledao Hum u to davno vrijeme? Je li bio puno veći, ili možda manji nego danas? Kuka je, zapravo važnost takvih pitanja? Budući da, sa svim očito, Hum ima značaja i za kulturni povjest.

Istorija nastalom i nema direktnih odgovora ove vrste. Godine 1102, kada se prvi put spominje, postao je vlasništvo akvilejskih patrijarha, kao feud zvan Cholm (latinski i talijanski oblik Colmo dolazi od starog hrvatskog oblika: Hlm). Već u to vrijeme Hum je grad, što će reći da ima gradske zidine, vojnu posadu i javne upravne institucije, a zatim župnika, župana, i kamerlenga — osobu koja se brine o crkvenom blagu, pa se i po tome može suditi o bogatstvu tadašnjih humskih bratovština. Sve ove osobe birane su na godinu dana, što će nam danas biti srednjem vijeku, imao je Hum ike zidove koji su porušeni, vjerovatno 1412. godine, prilikom sukoba sa Milčanima, ali su vrlo brzo, već 1421. godine bili obnovljeni.

Dio zapadnog zida sačuvao se do danas — i mogli smo ga na miru razgledati, kada se, nakon nekoliko igri slučajja, ispostavilo da baš svaki Istranin zna za Hum, te da ni jedan ne propusti da napomenje: znate, to je najmanji grad na svijetu! Sve je dakle beskraino lakše nego što je u početku izgledalo: od Buzeta put vodi do Roča, gdje se odvajaju za Hum, pa smo se konačno obrli u njemu.

PRIRODA ILI TAŠTINA

Prvi utisak odaje napušteno mjesto. Kasnije smo saznali da ima dvadeset, ili osamdeset stanovnika — a razgovor sa jednom časnom starinom prst zidnika — koji je broju spustio na svega jedan, čini nam se najbliže istini — ne računajući gostioničara, ili, kako ovdje kaže, oštra Milana i njegovu ćeljad. Grad Hum teče hrtom bez od istoka ka zapadu: u njemu se nalaze dvije kratke ulice, i, sve u svemu, desetak kuća od kamena. K tome još alge,

lišajevi, paučina, koji šišmiš... Sa neba sunce, sa neba kiša! I što je nekad bilo od željeza sada se pretvara u željezni oksid. Možda i nema poučnijeg mjesta od ovog da se spoznaju, i osjete moćni zakoni prirode, spram kojih je sva civilizacija beznačajno neutjeljeno krhka. Sie transit gloria mundi, odzvanja ovdje silinom kosmičkih procesa, koji će uvijek i svuda, u cijeloj vasioni, od željeza i kisika nezostavno stvarati željezni oksid, bez obzira što je to za nas civilizacijski ljudski produkt, što je to klin, čavao ili pumpa za vodu. Nekada je tu bilo pusto brdo, zatim su ljudi tesali kamen, glačali gvozdje, zidali kuće i crkve, i zidove protiv neprijatelja, radali se tu, učili trudu i taštini i znovu, isad to opet priroda (kojoj smo naučeni da se divimo!), ponovo otima za račun svojih procesa, bezobličnih i nesvrhovitih. To lice prirode, koju tu vidimo na djelu, teško je i grozno ga je pogledati.

Utoliko radije, i sa više žara tražimo primjere taštine, nama iako drage i toliko tople i ljudske, za što je samo potrebno promijeniti optiku i naći se u stvarnosti: nailazimo na betonsku ploču kraj praga jedne kuće. Bivša stanovnica, Marija D, ostavila je tu 1975. godine ovaj spomen u kojem žali što napušta Hum. I sasvim razumljivo: jezicu tugu, i shvatamo razloge, i da je učinila dobro što je otišla, jer čovjeku i treba nešto više od proste izmjene materije. I draga nam je Marija D.

Kada smo svratili u lijepo uređenu ošteriju već pomenutog gazde Milana, shvatili smo koliko je to valjan momak. Već godinama on se trudi ne samo da očuva tradiciju života u ovom mjestu, već i da zainteresuje ljude za istorijske znamenitosti, iako stalno žuri (na terasi se zateklo desetak radoznalnih gostiju), stiže da nas upozori na crkvicu koja se nalazi van zidina — na humskom groblju. To je mala, romanička građevina, jednobrodna, sa polukružnom apsidom koja se spolja ne vidi, jer je usječena u istovni zid. Posvećena je sv. Jeronimu, a djelimično raspolaže

freskama iz 12. stoljeća, sa jakim vizantijskim uticajima. Freske su, opet djelimično, prepravljane u 16. stoljeću. Kako saznajemo, nekada se u crkvi nalazio i poobromirani drveni retabli, tzv. Humski triptih, djelo Antona s Padove, ali ga danas više nema.

JEDINSTVEN SPOMENIČKI KOMPLEKS

Ključeve od crkvice posjeduje oštar Milan. Da ima više vremena, da ne žuri u Buzet, sjedio bi sa nama duže. Ovakvo — pruža nam debiju svesku sa uredno izrezanim napisima iz štampa: vidimo da se o Humu pisalo mnogo, i vrlo raznoliko. Jedan novinar poredi Hum sa Ssuboticom, za koju vele da je najveće jugoslovensko selo: selo je selo, smatra on, a Hum je grad! Drugi priča zanimljive običaje, koji su se, kako izgleda, održali do danas, u smislu oživljavanja tradicije. Izbor župana je takav običaj, koji se svake godine, na dan Huma, obavija za kamenim stolom ispred gradske kapije, uz pomoć rabaša, i drugi folklornih bogatstava. Župan, danas, vrši funkciju predsjednika mjesne zajednice, o čemu našalost nismo mogli saznati ništa više.

U oštjeriji gazde Milana tradicija se oživljava svakodnevno, što smo se uvjerili pogledajući u meni: Kobasice u vinu, ombolo, manestra od koromača, jota od kisle repe, žvacec od domaće kokoši, i šta sve ne drugo, iz čega se (iako može razabrati ponešto od života ljudi ovoga kraja. Urediviši prijatnu gostionicu, snabdijevši je istarskim specijalitetima, gazdu Milan je jedini za sada, koji se vrlo konkretno brine za ponovno oživljavanje Huma. Tokio je, znamo, grad budućnosti, ali ni Hum nije mjesto bez perspektive, o čemu se stara i Čakovski sabor: njemu su, stoga svečano predati ključevi grada. Sabor sa svoje strane nije iznevjerio: Hum, kao i Roč, Buzet, Dugač, Groselco, Beram, Lindar bili su živa središta srednjovjekovne, hrvatske glagoljske književnosti. Posjetioca na ono danas lupozorava jedinstvena Aleja glagoljaša, sa kojom se susreće čim stupi na cestu koja vodi ka Humu. Odatle, podno Roča, pa sve do humskih vrata raspoređeno je deset skulptura — sve djela Želimir Jancek — koji čine jedinstven spomenički kompleks. Sada se vraćamo tim putem, zaustavljamo se kraj svakog obilježja, pa ih prema tome navodimo obrnutim redom: 21 hrvatskih protestanata, Lapidarij, Gradska vrata Huma, Odmaraletić Zakna Jurija, Otopur i Sloboda, Uspora Istarskog razvoda, Vidikovac Gragon Ninskog, Sijelo Klimenta Ohridskog, Stol Ćirila i Metodija, te Stup Ćakavskog sabora. Tu zastajemo malo duže, kao što je red kada se izlazi iz istorije na savremenu auto-cestu. Ponešto zbunjeni posmatramo stup, koji predstavlja stiliziranu glagoljsku slovo S.S, kao SLOVO, zaista lijepo! A što se zbunjenosti tiče — to je u redu: tražili smo najmanji grad na svijetu, a našli u njemu — koljevku pismenosti!

Dejan SOČANSKI

KROZ BOSANSKI PETROVAC (NE)OBAVEZNO

UČIM ZA DRAŠKA

● III, kako se petrovački šereti šale na svoj račun, vrijeme prekraćuju, a da se niko ne naljuti, ne osjeti povrijeđen

opštine u Bosanskom Petrovcu Obistinilo se ono što je rekao. Danas je potpredsjednik Poslovnog odbora u ŠIPAD—Oštrelju, poznat privrednik.

Slobodanove muke

Na mukama je bio budući pravnik Slobodan Brčin kad su ga stare žene iz komšuluka pitale šta on to toliko učini i studira. Objasnjenju da će biti pravnik, njih im značilo ništa, pa se Brčin dosjeti i kaže: — Učim, majko, za Draška.

Bilo je jasno. Sudija u Petrovcu bio je Draško Novaković, poznat i priznat među sugrađanima. Danas je pensioner. Šereti Petrovački kažu da Draško zna za ovu izjavu mladog junoske Slobodana Brčina.

Nedavno je Slobodan i postao „Draško“. Imenovan je za sudiju Suda udruženog rada u Bihaću. Vrstan je, vele, pravnik, pa nije ni čudo što je otišao u sud udruženog rada.

Kasnije je ovo objašnjenje o učenju postalo petrovački štos. Nedavno je momak upisao istoriju na Visoj pedagoškoj i objašnjavao kako uči za Miloša Petrovaća. A taj Miloš je poznat petrovački, nastavnik istorije, danas rukovodilac Muzejske zbirke u Bosanskom Petrovcu.

Taj što je učio za „Miloša“ otačice bezimem, jer studije nikad nije završio.

Prsti za klavir

Da se Petrovačani šale na svoj račun, potvrđuje i jedna monodrama Josipa Pejakovića.

U monodrami „Oj, živote“ našao se i konobar iz Smoljane Mile Marjanović Milji. To je onaj što kad gurne dva prsta u čašu da je šere, prste nikako da izvadi, čašu da polomi.

Sretosmo se slučajno. Momčina, leđa ko najveći šifonjer, prsti — ne pitaj. Dobričina. Jel o tebi ono Pejaković, pitamo?

— Jesi, čaću mu, nagrdi me. I još kad smo se prvi put sreli reče da su mi prsti samo za klavir kaže Milji.

To za prste i da udarac ne osjeća Pejakoviću je pričao ovađnji slikar Vlado Kovačević, za koga će se još čuti, ako ne kao velikog slikara, a ono kao velikog šereta petrovačkog. Ko zna?

Mile Marjanović je visok 186, plećat, a reče da je najstiji u Smoljani. A težina?

— Kvintal ipo, čovječe, zar je to mnogo — smije se Mile.

I tako, riječ po riječ, stigomo i do natezanja konopca. Ekipa ŠIPAD—Oštrelja, sve prabrani momci, dvosjediće, među kojima je i Mile Marjanović, pobijedili su ove godine na „Šipadijadi“ u Banjaluci. Konopac čuvaju momci, imaju i svoj sastav. Djevajku, krnji pjesme, „Dvosjediće“ su poznate po revolucionarnoj pjesmi, ali niko u šali reče: — Kad zapjevaju, uo i saili ne pospedaju lusteri, suza mora da kane.

U pravu je, divno ih je slušati. Kad je prva kasetas sa njihovim pjesmama snimljena jedan gastarbajter je kupio hiljadu komada, odnio u „Dojč“, marke zaradio.

— Kvalitet se da prodati i u svijetu. Tako govori gastarbajter kad dođe na odmor.

Dodji 1. aprila

Mного novog uradilo je „Šumarstvo“ iz Bosanskog Petrovca. Šume podmiđene, briga o divljači organizovana.

— Pa, lov ide uz šumarstvo, nije to nikaako čudo što brinemo o uzgoju divljači — kaže Nine Trnkić, direktor „Šumarstva“.

— Koliko je divljači u šumama ima?

— Ima, ima mnogo — veli Trnkić.

— Pobjrojas li?

— Jašta — odgovara i smije se.

Sjetismo se priče da u jednom šumskom gazdinstvu u Krajini znaju u broj koliko u šumama ima tertrijeba, medvjeda, fazana. Znaite li direktore, insistiramo, koliko ima medvjeda u bosanskopetrovačkim šumama?

— Znam.

Koliko Nine se nasmija pa reče:

— Dodite tačno u aprila imamo sređene, tačne podatke.

xxx

I tako, priča do priče, na desetine. Šereti-uk, uz čašicu i laganu mezu, po pravilu petrovačkom: red rakije, dva reda meze, da se čovjek ne napije, da sjedi, priča i šali se.

Još kad je rakija drenja, onda i šale i pjesme bude više, a malo ko zna ispeći drenovaču ko domaćini u selima petrovačkim.

Jelenko SLATINAC

Posejdon i nametljivci

Pogled s Posejdonovog bijelog hrama na rogu Alike ka pučini

U Atini se čovjek gotovo ne može izgubiti. I ne samo to, no se veoma lako i brzo može odlično snaći. Potrebno je samo u bilo kom kiosku za najmanje 150 drahmi (oko 350 dinara ako mijenjate „črvstu“ valutu ili do 600 ako mijenjate dinar), kupiti kartu grada. Ako platite više i kupite nešto veću, biće to karta cijele Grčke. E tu se krije zamka. Nema šta nema na ovim lijepo napravljenim mapama. Sve što običnog turistu interesoje, naći će tu na nepunom kvadratnom metru. A najviše je podataka koji vas tjeraju da trošite novac. Karta vas informiše o autobusima, avionima, agencijama, atrakativnim mjestima u okolini, čuvenim hotelima, barovima...

Ni mi nismo imuni na ovakve izazove. Pa, došli smo da vidimo gdje su živjeli i čemu posvećivali svoja djela Eshil, Evripid, Sofokle, Platon, Pindar, Aristotel... Sentimentalno smo za sve njih vezani, jer smo posljednji put neki od njihovih redova pročitali davno u školskoj klupi.

PERIKLOVE KIFLE

Rekoše nam a mi smo se nadali da su u pravu, jer imamo samo jedanaest dana da se divimo Atini i njenoj široj okolini - da ovdje nikada ljeto ne pada kiša. I bi tačno. Pošto smo se poslije burne noći, uz grčko vino, na festivalu vina u Kampu „Dafni“ a potom kod „Maksima“ uz španski flamenko, dobro naspavali i pokušali da užiji

● Karte - mamipare ● Autobusi na sprat ● Omiljeni restoran Onazisa ● Popodne u hladovini bijelog hrama

vamo u doručku, na kome su nas iz dana u dan čekale kifle iz Periklova zlatnog doba, oštar čaj ili instant kava s puterom i džemom, sidmos do kafe u kojoj naš konobar Demetrios kuva jedinu gorču kafu u cijelom gradu. Srčemo dupli napitak, jer znamo da nas bilo gdje drugdje čeka šecer obijem kafom.

Gdje ćemo danas? Deset je i dobro je ugrijalo. Idemo da se poklonimo Posejdonu u njegovom bijelom hramu na Sunionu, najjužnijem rtu Atike.

Nezamjenljiva karta pokazuje put ka Velikom zelenom parku. I čim stigismo autobus krenu u željenom pravcu. Ovdje je i gradski i prigradski saobraćaj nepogrešiv. Pedesetak kilometara vožnje će vas koštati 20 drahmi u gradskim autobusima koji polaze svakih par minuta. Ali, ako ste ljubitelj vožnje u autobusima na sprat, ne očekujte neki red. Njih je manje nego običnih i nisu postavljeni samo na određene linije, kako smo u prvih mjesecima, nego rasijani na sve strane. Ne čekajte ih satima, jer nas su gledali kao izluđujele kad uđemo u deset, obični poslije sata čekanja. A, jednom i dočekasmo „dabl-deker“, ali nije bilo mjesta naspratu, nego se cijeli sat vozismo na jednoj nozi u „suterenu“.

Dok razmijenismo koju riječ o saobraćaju, evo nas već do hrama, ali, oglasili smo, pa idemo prvo u restoran. Sve je u njemu lijepo i privlačno. A što se cijena tiče, nije teško pretpostaviti. Dovoljno je reći - kako smo kasnije saznali - da je to omiljeno mjesto za dnevne izlaske porodice Onazisa, kojoj je u vlasništvu cijeli ovaj kraj.

ČEKAJUĆI DA ZAĐE SUNCE

Zorica iz Kraljeva, za koju na tom putu, dugom sedamdesetak kilometara, kroz njene kontakte sa saputnicima saznasmo da pored omiljenog francuskog govora engleski i njemački, ode da se kupi i priča francuski. A mi pred hram. Kakve ljepote. Pučina pukla, nigdje oblačka. Brodovi kao ljuske oraha u daljini... Čak ni turista nema. Odlučismo u hiljadugodišnjoj hladovini bijelog kamena, ispod potpisa slavnog Bajrona, koga su grčki turistički poslenici posebno izglacali da upadno odmah u oči, dočekati zalazak sunca, za koji kažu da je najljepši na svijetu. Ne prođe dugo a iz desetina autobusa pohrliše gomile turista.

Ah, da Posejdonu hram u Sunionu je jedan od rijetkih po kome se može doći, u kome se može sjediti i na kome se može sunčati. Sjedili smo na dovoljnom

mjestu, ali smo turistima, opet najviše Japancima, smetali da naprave pravi snimak. Oni se mršte, a mi se smješamo, nadajući se da ćemo izloženi u porodičnim albumima i privatnim projekcijama izazvati po neki uzdah. Popravljamo šminku.

Oh, posao turističkog vodiča! Bilo ih je u sijaset. Pošto se znam jednom ili dva svjetska jezika da nazrijeti šta se govori na sva četiri (svakako ona najveća) ubrzo shvatismo da svi oni govore doslovno iste stvari, u istom trenutku. Ne razumijemo Mađare, Japance, Švedane i slične, ali po pokretu njihovih ruku i reakcijama slušalaca, dalo se zaključiti da je i tu isto.

Gledajući te „gomile“ svijeta, spjetasmo se onog divnog gnjevnog artemiskog Posejdona iz Nacionalnog muzeja u Atini i pomislismo kako bi se on ovdje osjećao: tolika trozubaca da uništi sve nasrtljivace i one koji cjelodnevno sjede u skrnavi njegovoj svetilište, ne bi imao.

Svetlana ŠILJEGOVIĆ

Status artemiskog Posejdona, jedna od najimpresivnijih u Nacionalnom muzeju u Atini

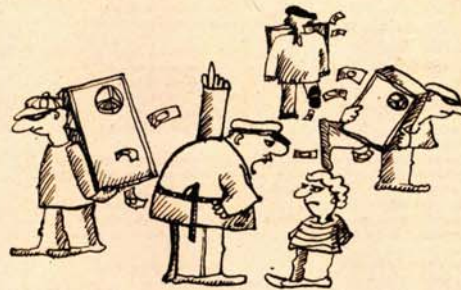
Postao sam paranoik. Svugdje oko sebe vidim lopove, zato ih svesrdno molim da me ne napuštaju, jer bez njih ne bih mogao živjeti. Zato sam odlučio da napišem ovu priču, pa ako još poneko od uvažanih čitalaca ima slične probleme sa svojim sobom, neka mi se javi, pa da zajedno tražimo lopove i da ih zajedno molimo da nas ne napuštaju.

Počeo sam, u stvari, o svemu razmišljati prije nekoliko dana dok sam se vozio trolejbusom u Sarajevu. Na liniji Hrasno - Pionirska dolina ne kupim karte, već ihjednu u autobus da pošteno, i nadahnuto naravno, izvršim svoju građansku obaveznu.

Ne vjerujete!? Evo kako: ako samo jedan vozač „zaradi“ na ovakav način samo 100,00 dinara dnevno, to je 3000,00 dinara mjesečno. Ako to isto uradi tek svaki deseti njegov kolega, to je oko 50.000,00 dinara. Godišnje dakle, moj najskromniji doprinos standardu radnika u gradskom saobraćaju Sarajeva, sa drugim putnicima naravno, u siromašne džepove mojih drugova vozača i konduktera donosi 600.000,00 dinara.

Malo, reći ćete. Jeste, malo bi to i meni bilo. A koliko je tek gradova sa koliko autobusa, koliko tramvaja, koliko vozova, aviona! Koliko taksija? Svima njima valja pomoći!

Jedan prijatelj, ne voli moje drugare

- Molim vas tri karte? - kažem vozću.
- Imate li sitnog?
- Nemam, ali valjda imate vi?
- Koliko imate?
- Osm starih hiljadarki.
- Daj pare, ne pitaj za kartu!
???

Daduh pare. A karte?... Zar su one važne?! I kome su karte uopšte važne?! Ja sam, u stvari, direktno uticao da se popravi standard radnim ljudima i građanima za poslenim u sarajevskom gradskom saobraćaju. Učinio sam ono što nisu učinile silne rezolucije sastanci, proklamacije. Odgovorno tvrdim. Ovim mojim drugarima standard raste zajedno sa cijenama i inflacijom!

u gradskom saobraćaju. On stalno sa djecom ide u Pionirsku dolinu, poznato mjesto za zabavljanje u šehar-Sarajevu. Tamo mu je najbolji drugar onaj čiko na kapiji što prodaje ulazice po 30,00 dinara a mrzi ga da izdaje karte. Tako me prijatelj nagovara da i ja navratim u Pionirsku dolinu, pa da zajedno pripomognemo da se njegov drugar izvuče iz ekonomske krize. Zauzvrag, kaže, ion će se voziti tramvajima i autobusima. Tako sam otišao i za tri karte platio 90,00 dinara. Mislim - za tri ulaza, jer karte nisam dobio.

Ali, nije to sve. Imam ja još prijatelja. Jedan je, veli, na autobuskoj stanici

KOZERIJA

● Zašto su mi lopovi neophodni, i zašto je zaista teško vjerovati da bi ih se mogli otarasiti?

u Kardičevu čekao ponoćne autobuse za Split. Došla oblačno u ponoć, oba šibenskog „Autoprevoza“. Njega, kaže, bi strah, jer ide samo do Gradaca, a to je suviše mala relacija da bi vozio i kondukteri bili za njega zainteresovani. Zato je, veli on, kad ga je prviodbio, pripustao drugom gdje ide, ali i da će tri puta više platiti. Tako i bi. Umjesto 100,00 platio je 300,00 dinara, i sretan i veselo stigao kući. Pa me taj prijatelj nagovara da i ja tako postupim. Jer, kaže on meni, em stigneš na vrijeme, em poboljšaš standard vozačima i kondukterima. Ja sam odmah pristao.

Nisam ovdje računao ništa. Jer, pamet mi stane kad pomislim koliko ima dešnjih igrališta u Jugoslaviji, koliko se samo prodaje karata. Ili - koliko ima međugradskih autobuskih linija. Nisam računao ni zato što trgovci nemaju sitno, a ni zato što ne mogu zaviriti baš ispod svakog tаса da izbrojim koliko ih ima specijalne „tegove“, a ne mogu svratiti baš na svaku pijacu, niti zavrnuti u svaku samoposlugu gdje je i moji prijatelji dobrovoljno podvrgavamo zakidanju računā.

xxx

Onomad sam u samoposluzi pripremio dvije stare hiljadarke da opet pripomognem. Kad, vidim: red veliki, a ona zgodna plavuša, uze već nekoliko puta ponuđeno zakidanje od mojih drugara kupaca. Izračunam ja i vidim - što je mnogo, mnogo je. Vratim se na-

zad u radnju, sklonim one dvije stare hiljadarke, od sramate da me niko ne vidi, pa zašnajram u meso dvije čokoladice. Velim, sad ću ja njoj pokloniti na zakidanju dvije stare hiljadarke, a ona će meni „pokloniti“ one zašnjirane čokoladice. Tako ću ja sačuvati obraz, i udjeliti ono što me sleduje, a i ona se neće namrgoditi.

Pitate za čokoladice?
E, njih sam poklonio nekoj dječici. Pitali me imam li novca, pa im dao čokoladice da kupe cigara.

xxx

Tada je već postala opasna situacija. Neki bi to, možda, nazvali samoodbranam, pa sam odlučio da pozovem svoje najintimnije prijatelje, da se sa njima posavjetujem. Ispričam ja njima, a oni se smiju.
Jedan radi u pošti i veli da to nije ništa i da se ne brinem. Dapače, da je to znak da sam normalan. Jer, i oni u pošti, kaže, naplaćuju iste doprinose za telefon po dva ili više puta. A narod plaća.

Drugi moj jaran radi u toplani, pa kaže da oni naplaćuju grijanje, iako stanove ne griju. Čak, kaže, kad je narod najzadovoljniji, oni naplaćuju grijanje u štitavom stanu, iako ih manjka radijatora, ili ih nema u svim prostorijama. I siguran je, kaže, da će se pojedini potrošači uskoro odreći grijanja u nekim prostorijama.

Treći mi prijatelj završio školu jake

struje, i radi u električnom. Kaže, i oni naplaćuju 220 volti, a šalju manje.

Ali, najviše me zabrinuo onaj drugar iz statističkog zavoda. Veli on meni da su kontrole pokazale da čak 75 odsto mliječnih proizvoda u zemlji nije kvalitetno, iako se kupuje i plaća kao kvalitetno. Isto to kaže za svaku četvrtu štrucu hljeba. Sad, kaže, stoji u redu uvijek četvrti.

Uhvati me strah od tih silnih brojki. Kad vidim da kupujem autom, da mi obećavaju jedno, a ja, u stvari, plaćam drugo.

Da dajem doprinos za zdravlje, da plaćam recepte, pa mi firma još kupi neke instrumente, pa malo podmažem ljekara i opet, kažu, imaju samo jedan inkubator; opet nemaju para. Pa što ne kažete, brate, daću ja još!

Kad vidim da je školovanje besplatno - kao i liječenje.

A tek kad se sjetim onih velikih, što ne pomažu podizanju standarda po malo, onako po 90,00 dinara, nego bogre pomažu - sebi, ali pomažu sa srebrom, zlatom, devizama! Onda me počinje bivati sramota što ne mogu i ja tako.

Stoga sam pomalo ljut na ove i milijecije i suda. Jer, sve to oni nazivaju lopovlukom, a ovo što im mi pomažemo zbog lopovima. A ljut sam i zato što ih stalno ganjuju, ne daju im zvanično, preadahnuti. Pa ih zatvaraju.
A kud će oni sa tolikim svijetom? Zato sam odlučio i da napišem ovo pismo mojim lopovima. Nedajte se, drugari. Samo vi mene kradite i dalje. I nemojte se dati da vas zatvaraju i ukiđaju! Jer šta ću ja bez vas?!

Nenad PEJIĆ

LIMA — Da li je petovjekovnoj spolutnoj dominaciji španskog jezika u Peruu odzvonilo? To pitanje se nameće poslije odluke vlade predsjednika **Alana Garsija** da uvede dvojezične programe na državnom kanalu televizije i nacionalnom radiju.

Prema riječima savjetnika predsjednika Oteru, u etar će uskoro krenuti emisije vijesti i obrazovno-kulturni programi na jeziku drevnih Inka, kečua, što je za Peru događaj bez presedana.

JEZIK INDIJANACA

„To nije nikakvo iznenađenje“, objavljuje Ugo Otero, „jer kečua nije najmlađi jezik u Peruu. Njime govori 70 odsto Peruanaca“.

Riječ je o jeziku Indijanaca, potomaka starih Inka koji, iako čine većinu stanovništva zemlje pod Andima, do sada nikada nisu imali priliku da na radiju ili televiziji čuju svoj materjni govor. Dolaskom Španaca u ove krajeve prije 450 godina, uništeni su ne samo carstvo i basnoslovno bogatstvo „kraljeva sunca“ već i njihova kultura. Pravo je čudo da se kečua uopšte održao poslije toliko vijekova s obzirom na to da taj jezik nema pisanu abkazu pa, prema tome, ne postoji nijedan pisani dokument kečua kulture i civilizacije. Stranci koji dođu u Peru sa namjerom, da nauče kečua-a takvih ima ponajviše među Evropljanima — naci će se u čudu kada saznaju da ni danas nema udžbenika, gramatike niti rječnika kečua jezika. Jer, evropski doseljenici i

JEZIK INKA NA TV

● **Ministar informacija najavio uvođenje dvojezičnih programa na državnom radiju i televiziji, što je za Peru događaj bez presedana. Ko govori kečua u zemlji pod Andima?**

njihovi potomci koji i danas drže u svojim rukama lavovski dio nacionalnog proizvodstva i dohotka, nisu se „pretrgli“ u naprima da Indijance, naseljene u orlovskim visovima Anda, integrišu u svoju kulturu, niti, pak, da sačuvaju njihovu drevnu i poštovanja dostojnu kulturu.

RADIKALNE PROMJENE?

Vjekovno „zamrzavanje“ kulture i jezika Inka počelo je da se „otapa“ sa dolaskom na vlast šefa prve faze revolucionarnog vojnog režima, generala Huana Velaska 1969. godine. Kečua je tada bio obavezan predmet u školama. No, Velaskov mandat trajao je kratko, samo šest godina, a poslije njega sve je krenulo po starom. Mlađi predsjednik Alan Garsija (36), jedan od rijetkih Peruanaca evropskog porijekla koji govori kečua, obećao je mnogo prije svoje izborne pobjede da će se boriti za revalorizaciju kulture Inka i jezika kečua, tog, kako on kaže, „jednog

autentičnog jezika Perua“.

„Znam da poslije 450 godina dominacije Evrope to ne može biti kompenzacija za vjekovne traume i marginalizaciju Indijanaca, ali negdje se ipak mora početi“, kaže Garsija.

Iz razgovora sa ministrom informacija Ugom Oterom, stiče se utisak da su u peruanskim sredstvima informisanja moguće i mnoge druge promjene, prije svega na televiziji koju treba, na neki način, „dekolonizovati“. Prosječan gledalac šest kanala televizije u Lima mogao bi, naime, steći utisak, sudeći prema reklamnim spotovima ili TV-serijama, da se nalazi u Madridu, Parizu, Rimu ili Beogradu. Jer, na malom ekranu neće vidjeti nijedno lice Kolosa, kako Peruanici zovu Indijance. Na programu su najčešće „Dinastija“, „Dallas“ i drugi slični proizvodi iz sjevernoameričke „kuhinje“ a programa domaće produkcije uopšte nema. O obrazovnim i kulturnim programima da se i ne govori. „Zašto?“ pita se Ugo Otero, riješen da doprinese radikalnoj promjeni te situacije.

S. MAKSOVIĆ

BORBA PROTIV KORUPCIJE U PAKISTANU

Ništa bez mita!

● **Debata o korupciji u parlamentu „Aukcija“ za mjesto policajca ● Korumpirana agencija za borbu protiv korupcije**

ISLAMABAD — Mito i korupcija postali su neizbježan dio svakodnevnog života u Pakistanu. Ova istina, bolno poznata svakom Pakistancu, konačno je izgovorena i u nacionalnoj skupštini, u debati o „raku korupcije koji razjeda najvitalnije dijelove društva“, kako se izrazio jedan poslanik.

Debata je, kao i svako zasjedanje Skupštine, otvorena čitanjem svete knjige Kurana. Ovog puta, međutim, već prvi govornik je nastupio sa čitanjem Kurana. Alah je rekao, kazao je taj poslanik, da će i onaj koji daje i onaj koji prima mito završiti u paklu. Sudeći po podacima iznesenim u debati i mnogobrojnim iskustvima svakog Pakistanca, očito je da se mnogi stanovnici ove zemlje, kao „islamizaciju društva“ smatra pravim zadatkom, „zaboravili“ na ovu prijetnju iz svoje svete knjige.

AGENCIJA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE

Danas je jednostavno nemoguće zaposliti se, dobiti telefon ili priključak za struju, rezervisati mjesto u avionu ili vozu, pa čak biti primljen u bolnicu ili školu bez velike svote stavljene u džep „uplate“ za mjesto u policiji. Svaki policajac računa na redovne „dodatke prihode“ tokom službe. Da bi dospio do tako unosne službe, primoran je dobro da plati onima koji su već to postigli. U mnogim policijskim stanicama, pri prijemu novih policajaca, otvara se prava aukcija — mjesto dobija „ko da više“.

„Nemilosrdnu borbu“ protiv ovog društvenog zla obećavale su sve, pa i ova vlada. Čak je obrazovana i posebna vladina agencija za borbu protiv korupcije. Sada se otkriva da je i ova agencija za borbu protiv korupcije — korumpirana.

Mito se traži i daje potpuno otvoreno, onje, kako reče jedan poslanik, „prestao da bude krivično djelo, sada je to moda i uobičajena praksa“. U neubičajeno žustroj debati predloženo su mnoge oštre mjere za iskorjenjavanje ovog zla. Bilo je prijedloga za konfiskaciju svog nezakonito stečenog bogatstva, o oštrim kaznama za vladine službenike za koje se utvrdi da žive „iznad njihovih mogućnosti“, o „primjernoj skromnosti“ koju bi najviši predstavnici vlasti trebalo da pokažu pred ostalim stanovništvom. Jedina „odluka“ međutim, koja je na ovoj sjednici donesena je da se — prvom prilikom nastavi debata o korupciji.

NEMOĆ REŽIMA

Dva prethodna režima, vojna garnitura generala Ajuba Kana i vlada Zullikara Ali Buto, nisu uspjeli da se izbore protiv korupcije, ali su nešto pokušavali. Sada se podsjeća da je Ajub Kan otpustio 303 viša vladina službenika, a Ali Buto čak 1300, za koje se utvrdilo da su dobijali mito. Vojni režim generala Zije Ul Haka je protiv ovog zla najviše govorio i prijetio, ali nisu ostale ovakve akcije, mada je njihov efekat u prošlosti bio zanemarljiv.

U skupštinskoj raspravi ovoga puta čuli su se i neki „samokritički tonovi“. Neki poslanici, koji se očito smatraju „čistim“, zamjerili su „izvjesnim kolegama“ da su i oni prebjegli na mnoge čiste radobata da bi dospjeli do ovog časnog položaja. Prilikom izbora za skupštinu, vlada je strogo limitirala sredstva koja svaki kandidat smije koristiti za kampanju. Odmah poslije izbora otkriveno je da su neki izabrani poslanici za svoj izbor utrošili znatno više novca nego što je bilo dozvoljeno. Jasno je da je taj novac, otišao na „potkupljivanje glasačkog tijela“.

A. STANIĆ

BRITANSKA VLADA MIJENJA PLANOVE ZBOG SIDE

Strah od „kuge 20. vijeka“

● **Predviđanja da će na hiljade Britanaca uskoro umrijeti od side, izazivaju stanje panike**

LONDON — Strah od side koji je zahvatio javnost Britanije zakucao je i na vrata vlade ove zemlje. Ona je promijenila već utvrđeni plan da, zbog stidnje, zatvori 52 velike neretabilne državne laboratorije. Umjesto toga, upravo je objavila da će laboratorije i dalje raditi i od oktobra početi da ispituju krv dobroteljnih davalaca, bez obzira na „gubitak“ od 37 miliona funti godišnje.

Nije to, tako reći, više ni strah. To je više panika, ponajviše zbog saznanja da je misteriozni virus još neuhvatljiv za domete medicine i da ga, u Britaniji, izgleda ima iz dana u dan sve više.

Zbivanja u zemlji samo podstiču bojazan. Devetogodišnji učenik Piter iz Hemsajtra, u Engleskoj, jedan je od nekih 60 odsto među šest hiljada hemofilicara koji su inficirani virusom side. Njegovim roditeljima je to rečeno u lokalnoj bolnici u kojoj Piter prima redovne transfuzije. Dva dana su se dvoumili da li da o tome obavijeste školu. Na kraju su otišli i učiteljici se povjerili. U školi je odlučeno da se istina saopšti roditeljima Piterovih drugova i drugarica iz odjeljenja. Rezultat: roditelji su prestali da dovode djecu u školu. Piter je ostao usamljen, jer je primio zatrovanu krv i sada mora da čeka možda i pet godina da bi se vidjelo jeli obolio od side. Inkubacija, naime, traje najmanje dvije godine. Još se u vezi sa sidom zna da se sigurno završava smrću. Ostalo je, manje-više, tajna. Vlada je i u ovom slučaju morala da reaguje. Pozvala je jednog od stručnjaka za ovu

bolest. On je roditelje pokušao da uvjeri da se bolest prenosi samo miješanjem zdrave i kontaminirane krvi i da Piter ne može svojim prisustvom nikome namijeti zlo. Jedan dio roditelja mu je povjervovao, ali problem u toj školi još nije riješen.

U Britaniji ima oko 850 djece hemofilicara, a pretpostavlja se da je čak 600 njih već primilo krv sa virusom side. Taj virus, označen u britanskoj stručnoj terminologiji kao „HTLV 3 virus“, ucesenaje i u antitijela četvorogodišnjeg djeteta iz grada Bristolu, a obdanište u kojem boravi zavrnilo je roditeljima da ga od daljeg dovode. U dječijoj igri česte su otrebotine i rasjekotine, krvavljenja iz nosa, itd, pa se strah pojavljuje, jer mogućnost da neko djeteta dotakne krv ovog malog hemofilicara nije isključena.

Hemofilicari su, već po tome što su po prirodi bolesti primorani da primaju transfuzije, u sve većoj mjeri izolovani od društva. Koje se plaši da dođe u kontakt sa bilo kakvom mogućom vezom do side.

Ovog vikenda je Ministarstvo zdravlja odobrilo društvu hemofilicara da pozove odrasle bolesnike, kao i supruge hemofilicara da se uzdrže od rađanja zbog rizika da se na nerodeno dijete može prenijeti virus.

Roditelji hemofilicara sa „HTLV 3 virusom“ pokušavaju na ljudski, ali nadasve tužan, način da objasne okolini da njihova djeca nisu zarazna. Majka i otac obdanišnog Pitera kažu da nikada nisu prestali da mazaju ljube svoga sina, pa ipak nemaju taj virus-

ubicu. „Mi, doduše, razumijemo roditelje zdrave djece, jer čine upravo isto što i mi — pazite ih“, dodaje Piterov otac.

U Britaniji se prvi slučaj side pojavio decembra 1982. godine. Od tada je registrovano 206 slučajeva, od kojih 182 otpada na homoseksualce. Ali, već je službeno saopšteno da u zemlji više od 10.000 ljudi nosi virus side, što ne znači da će svi, na kraju, oboljeti i umrijeti od toga. Prema nekim zaključcima ljekara, svaki peti imalac virusa postaje bolesnik.

Kad već nema pravih naučnih objašnjenja zašto i otuda baš sada poplava side, mnogi Britanci skloni su da protumače bolest kao svojevrsni „bič božji“, jer je, navodno, „došlo vrijeme za pročišćavanje dekadentnog svijeta moderne civilizacije.“

D. VASILJEVIĆ

IRAN IZMEĐU REALNOSTI I TEŽNJI

Žene pod čadorom

● **Pooštrena pravila oblačenja u Iranu ● Zabranjena raznobojna odjeća, šminka i upadljiv nakit ● Novi propis nije mimoišao ni muškarce**

TEHERAN — Najnovijom naredbom iranskog premijera ženama zaposlenim u javnim službama je naloženo strogo pridržavanje islamskog načina odijevanja. Službenicama u državnim ustanovama i revolucionarnim institucijama zabranjena je raznobojna odjeća, šminka i upadljiv nakit, visoke potpetice i sve drugo što podsjeća na „zapadnu kulturu“.

Zučna rasprava koju ovih dana vode poslanici iranskog parlamenta o opstanku sadašnjeg premijera Musavija na vlasti nije sprječila prvog među ministrima da se bavi islamskim načinom odijevanja. Obrazlažući naredbu o svojevrsnom uniformisanju službenika, Musavi je naglasio da se radi o ispunjenju zahtjeva vjernika i poštovanju onih koji su poginuli za islamsku revoluciju.

PROPIS O SKROMNOJ ODJEĆI

Marama kojima su službenice i do sada prekrivale glavu ubuduće treba da budu jednobojne i, bez ukrasa, snižava. Takozvana „marnac“ mora biti povezana tako da prekriva pored kose i čelo i uši i spušta se preko jagodica.

Ogrtači i mantili, kao i pantalone koje se nose ispod njih, treba da budu od debele tkanine, braon, crne, tamno-plave ili sive boje. Svidjeloviti tijela, kao i sada, moraju biti potpuno prekriveni. Jednostavne

cipele, s običnom petom i pristojne boje takode su obavezne.

Novi propis o skromnoj odjeći nije mimoišao ni muškarce zaposlene u javnim službama. Njihova jednostavna odjeća podrazumijeva pored ostalog duge, komotne rukave. Umjesto oblačenja zapadne kulture, službenici treba da se oblače u skladu sa svojim „dostojanstvom“, stoji u Musavijevoj naredbi.

Za svako nepoštovanje ovih poštrenih pravila oblačenja odgovaraće ne samo prekršci, već i ministri koji su u obavezni da u svojim ustanovama provode odluku premijera. Nadzor je povjeren „islamskim društvima“, koja postoje u svim institucijama, kao i posebnim inspektorima koje određuje premijer.

BUNT PROTIV „NESKROMNO“ ODJEVENIH

Već više godina hidžab — islamski način odijevanja u Iranu je obavezan. Žene bez čadora (velikog ogrtača), ili marama koja prekriva glavu i poduže mantila na ulici je nemoguće vidjeti. Ono što se, međutim, često pominje kao „nepoštovanje hidžaba“ je šminkanje, nemarno nošenje marama, šareni ogrtači i slično. Povremene demonstracije hidžabolaha — odanih vjernika — protiv onih koji ne poštuju hidžab uperene su, u stvari, protiv žena koje su od ogrtača i marama uspjеле da napravie modernu odjeću.

Vise demonstracija održanih u Teheranu ovih dana bile su još jedna prijetnja Iranakama da se ubuduće moraju strože pridržavati hidžaba. Prilikom sličnih uličnih manifestacija ranijih mjeseci, dogodilo se da demonstranti presreću i maltretiraju „neskromno“ odjevene žene, nekima od njih odsjecaju i kosu ukoliko je virila ispod marama.

Ž. CRMARIĆ

London

Pojavlivanje Marne Stern dopratila je najava da će posljednje večeri jednogmesečnog angažmana u mjesnom hotelu „Bijela udovica“ svuci sve sa sebi i naglašeno različit rastanak od poštovanog publikuma.

U hotel su naugnuli i oni koji nikad u njem nisu ni privirili. Ostali su zadivljeni pojavom vokalne solistice orkestra „Srebrna zvijezda“.

I sljedeće večeri bilo je isto, i s posjetom i s Marnom Stern. Hoteli su ispunjeni do posljednjeg mjesta, a u foajeu se gurali mnogobrojni znatitelji isčekujući kad će ustati neko od onih na stolici. Marna Stern je bila podjednako lijepa i izazovna u haljini koja je više razotkrivala nego prikrivala i s glasom sasvim podnošljivim, upućujući da će takva — blistava kao bijela boginja — ostajati iz noći u noć. Ali, prestala se obraćati pažnja na njeno tijelo i njen glas i čekalo se jedino na ostvarenje najve posljednje večeri njenog boravka. Ipak, niko sebi nije dozvoljavao ni da propusti lijednu noć čekanja. Pronađen je i način za ispunjavanje dugog iščekivanja: čim bi Marna Stern stala za mikrofon i zanijhala bedrima, glasom upotpunjuju skladnost ekstaze ritma svojih kukova i grud, skandirali bi zvanje nekog od članova orkestra, pabiše sale — čim bi pjevačica završila prvu pjesmu — ispunjavao gostima želji u najavljivano gitaristi ili klavijaturisti ili bubnjara. To je godilo prozivanim muzičarima, s radošću su pjevali na bis. Uglavnom, glavna zvijezda „Srebrne zvijezde“ Marna Stern dolazila je od izražaja jednom na početku programa — prvom pjesmom, i na kraju, pred frajont — pjesmom za laku noć, kad su se pijani i bezvoljni gosti razilazili.

Apotekarškog pomoćnika Maksimilijana Vencića, iako je živio u malom mjestu u kom svi moraju biti slični i različiti tek u nijansama, jedna pojedinost činila je potpuno drukčijom od ostalih večernih gostiju „Bijele udovice“ — suprotan odnos prema Marni Stern. Zgražavao se prisustvom muških članova „Srebrne zvijezde“ za mikrofonom i bio najistinskije voljan da uživa i u odjevenju Marni Stern. Zanijhanost njenih bokova, ta ljepota mladog djevojačkog tijela, treperila mu je u očima kao najveća mogućnost života i jedina ostvarena istina. Pojava muzičara u ulazi vokalnih solista „Srebrne zvijezde“ činila je da u njemu zgasne živost i započnu iluzije života kakvima je, uglavnom, ispunjen njegov i živiti njegovih mjesta. Dugo čekanje između oglašavanja Marne Stern doživljavao je kao grubu grešku. Zbog toga je kvarilo njegovo srce i to toliko da tegobe nisu promakle pažnji glavnog apotekara Fagona Embarke.

Fagon Embarka, veliki majstor ljekarija koji je upio razotkriti i primijetiti tajne iz zapisu starih alhemičara i zvezdoznalca, stvorivši lijekove za sve, nikako nije mogao iznaći formulu za slučaj svog pomoćnika. Ipak, jednog ranog jut-

PRIČA GLASA NIKIČA PAVLIĆ

ISNAM
TALJIĆ

Neka druga žena

(Otkupna nagrada na konkursu „Glasa“ i Odbora Kočićevog zbora)

ra Maksimilijana Vencića dočeka ozareno lice starog apotekara:

— U jednoj knjizi jedan otac obraća se jedincu sinu: „Sine moj, boj se ženske ljubavi, boj se te sreće, tog otrova!“ A ja dodajem, jer si mi kao sin: Odagnaj iz misli tu moru, ne zbog izbjegavanja suočenja s njom nego zato što je svako suočenje samo dalje srtjanje u bezizlaz.

Tako je poštovao majstora i iako je znao da majstor ne troši riječi a da mu je svaka izgovorena vrednija od zlata — Maksimilijan Vencić jedva išćeka noć i ode u „Bijelu udovicu“, nastavljajući da u malu apoteku dolazi neispravan, tegobno osjećajući i onaj drugi razmak između posljednjeg pjeva i dugog čekanja kad će novo veče da bi opet ugledao i čuo Marnu Stern, kad bi iznova živio sav zarojen u život.

Premda izmučen učestalom neživljenjem Maksimilijan Vencić nije mogao da ne zapazi da je i stari apotekar sve iznureniji, a jednom — kad mučen nesanicom i izgubivši vezu s vremenom — dođe na svoje radno mjesto odmah iza frajonta u „Bijeloj udovici“, nesvjestan da je dugo do jutra — zateče otvorenu apoteku. Otključana vrata možda ne bi ni zapazio, ali nije mogao da ne primijeti prisustvo Fagona Embarke.

— Tako, dakle... zadržta, zgle-

— I sad mi je jasno odakle iscrpljenost na Vašem licu. Vi posljednje dane i noći provodite isključivo u apoteci. Vj se ne odmarate.

— Uzalud tražim jedan lijek! — otpuhnuo starih.

— To je nemoguće! Vi ste spravili lijekove za sve!

— I jas sam već bio tako umislio, ali sam nešto smetnuo uma. Kada me tvoje stanje podsjetilo — pokušao sam naći rješenje u prasnijavim dokumentima starih astrologa, ali ga oni nigdje ne nude. Potom sam zaključio da su do rješenja jedino mogli doći alhemičari pošto je u pitanju njihov domen. Samo oni. Zato sam prekopao sve sačuvane zapise majstora alhemijske, iščitao svaku rečenicu i išao do poglavlja čiji je naslov nagovještavao rješenje. Ali, tekst ispod naslova izgubio se pred mojima očima. Jednostavno, čitavo

poglavlje je nestalo! Zatim sam uspio spraviti ljekariju pomoću koje se može pročitati nevidice. Medutim, i dalje mi je uspjelo pročitati samo naslov. Suočem s postupkom rješenja nemogućeg sjeto sam se sebe kakav si ti sad, kad sam izapočeo izučavati medicinu da bih pokušao otkriti isti lijek koji, evo, pokušavam naći ponovo da bih tebi pomogao kad već nisam uspio sebi. Onomad sam se, pregledajući stare spise, zaboravio u radu i počeo spravljati lijekove po tim starinskim receptima koji su zaboravljivi na koji nude lijekove za sve ostale ljude i sve ostale boljke.

Dok je govorio stari apotekar, svitalo je jutro posljednjeg dana u mjesecu. Trebalo je da još samo zgasne danje svjetlo pa da nastupi završno veče angažmana orkestra „Srebrna zvijezda“ u hotelu „Bijela udovica“.

I taj dan je, naravno, protekao. Započela i noć u „Bijeloj udovici“.

Marna Stern je otpjevala prvu pjesmu. Publiku je zahtijevala da pjevaju muški članovi orkestra, pa je šef sale insistirao da se udovolji želji gostiju, te su se gitarista, klavijaturista i bubnjar — s izuzetnim zadovoljstvom — smjenjivali u pjevanju na bis.

Najzad, zapjevala je i Marna Stern iza čeg se trebala ostvariti najava dolaska „Srebrne zvijezde“ u naše mjesto.

Hotelska atmosfera doze usijanje.

I Maksimilijan Vencić je na rubu delirijuma, opčinjen njenim glasom i njenim tijelom, shvatajući da je njeno tijelo partitura glasa i shvatajući da je mora odbraniti od ostalih.

— on je već izvodio iz svjetine, i — udaljio je od pogleda ostalih, i — već se počela obnaživati, i — već je ostala naga, i — već... i — već...

Misli mu razori muzički tuš; to bubnjar označi završetak muzičkog angažmana „Srebrne zvijezde“. Maksimilijan Vencić se prenu i ukaza mu se stvarna slika: Marna Stern — ispetna na sto — skida cipele i počinje slavliti čarape. Činila je to istim pokretima kao maločas. Zatim je, kao što je to pred

Ilustrovao Igor BOBAN

njim maločas, stala skidati krpice oko grudi.

Nije joj mogao dopustiti dalje — strgnuo je bijeli stolnjak ispred sebe i njime stigao da je zakloni od ostalih pogleda.

Samo su se njemu ukazale njene grudi; bile su kao maločas, ali — stvarne. Potom je, držeći stolnjak ispred publikuma, ugledao sve njeno nago tijelo, i bez krpice oko slabina, oslobođeno svega.

Sve je bilo isto kao maločas kad je umislio. Sad je bila stvarnost. Razjarena rulja uokolo. Pokušaji da mu se istrgne stolnjak i izgovaranje najskardarnijih riječi.

Maksimilijan Vencić slobodnom rukom izvuče nož iz lijeve unutrajšnje džepe svog kaputa i razmahnu. Gomila ustuknu, ali na trenutak, pa navali na čovjeka s nožem. On stize opet razmahnuti rukom koja nije držala stolnjak. Nož se zaustava u bijelom platnu u drugoj ruci na kom se pojavila tačka i brzo se razli u veliku crvenkastu mrlju.

Ču se tup udar palog tijela prekrivenog stolnjakom.

Gosti „Bijele udovice“ uzmaoše Maksimilijan Vencić trgnu nož, ali na nožu osta i stolnjak — ukaza se gola žena s rupom na mjestu srca. To ne bi tijelo Marne Stern. Maksimilijan Vencić protlječi oči — pred njim je ležala neka druga žena. Njeno tijelo se rastakalo, išćezavalo i najzad se potpuno izgubi.

— Veliki majstore! začu se glas Maksimilijana Vencića. — Fagon Embarka, Vi ste ovdje, prisutni ste u hotelu, samo se ne vidite. Znam! Niste se pomirili s postojanjem nemogućeg. Da biste pročitali ne-

videće poglavlje alhemičarskog zapisa učinili ste i sebe nevidljivim i učinili i ne ubijem Marnu Stern. Dok sam razmahivao nožem Vi ste bili izastolnjaka isklonili je. Znam da ste to izveli.

Lik starog apotekara iskrnuo pred pijanim gostima i Maksimilijanom Vencićem.

— O njezina osjećanja! — progovori Fagon Embarka. — Meki zvuci, blagosti i umirenja ganute duše, čežnja i radosti prvih ljubavnih zanosa, gdje ste, gdje ste?

— Šta je ovdome?
— Šta bulazini?
— Davo apotekarski!
— Turgenjev! sjetno odgovori apotekar na vrištanje pribrane rulje. — Iz jedne njegove knjige! — dodade, ali ga prekinuše i ustremiše se na njeg, raskidajući ga na komade.

— Nemojte njeгаа! Ja sam krivac! Samo vam on zna spravljati ljekarije protiv svih bolesti! Protiv svih boljki! Samo on zna recept vaše besmrtnosti, a upravo je razriješio i veču, najveću tajnu! Nemojte njeгаа! Krivac sam ja! Jalii! — uzaludno je opominjao Maksimilijan Vencić i još uvijek stiskao nož na kom je višio krvav stolnjak.

Raznavao sam da to nije nož i da to nije platno nego polimerno pero i prokrvavljena hartija i da su to mrle mog srca iz kog sam izvuкао pero s kapljama mastila i da u mom srcu pisac stroj još kuca prepis oве pripovijesti o nesrećnom čovjeku koji nije stigao do starog apotekara sazna čitavu tajnu nevidljivog alhemičarskog zapisa s rješenjem nemogućeg, i to samo zato što su gosti „Bijele udovice“ svojo besmrtnost podredili nerazotkrivanju najvažnije tajanstvenosti.

POEZIJA

Zanesenost pometnjom postojanja

Dragan Studen: Igra oko ponora, Književni klub I. G. Kovačić, Bihać, 1985.

U podnaslovu „stihoroman“ Dragan Studen određuje dimenzije svoje poezije. Prvi dio složenice „stih“ je potpuno odgovarajući, dok bi se o drugom dijelu „roman“ moglo različito rezonovati. U stvari, to nije roman u klasičnom smislu, ali autor tvrdi da je to njegov „životni roman“ i to mu treba vjerovati.

Draganu Studenu ovozemaljski motivi služe kao osnova da se vine u kosmičke visine i u fantazmagorični mrak zaumnog. Teži da bude „svedok svog vremena“, ali je vidljivo da postiče fascinantan svesretnost u poetskom tonantnosti.

U Studenovoј poeziji mi otkrivamo naše biće u njegovoj apsolutnoj pometnji, koja podrazumijeva snagu, slabost, ranjivost, usamljenost, neprilagodnost, gorčinu, poniženje i nemoć. Prvo lice ove poezije, što će reći pjesnik, uzima na sebe da prometejski u ime nas iskušava čovjekovu pometnju u postojanju. Na taj korak pjesnik je gonjen prometejevom vatrom. Raspon poimanja te pometnije ogromna: od realne domitsko-mitološke nejasnoće, od košmara duđe do reda razuma, od opipljivog stanja (postojanja) do fluidnog osjećanja. U toj pometnji kao da se posebno želi pomijiti čovjekova moć, a to poimanje redovito prati sumnja.

Studenova poezija podliježe koordinatama mislenih pojmova, dakle apstraktnim sagledava konkretno, pa su njene senzacije često nepojmljivi vidika — to je put Studenova poetskog egzistencijalizma. Metaforičan govor, koji teži gnomicnosti, ali nikad u filozofskom smislu jasnoj misli (jedan stih glasi: „Bez misli zamišljen“) doprinosi navedenoj konstataciji da je ova poezija zamišljena o bitnim

U SVIJETU KNJIGE

egzistencijalnim pitanjima, fenomenima te egzistencije: moć, ljubav, život i sl. Nije Studen slučajno kroz sve ove stihove razasuo erotsku osjećanja i tako pokazao da u životu ništa nije ni izdvojeno ni samosvojno bez udjela drugih fenomena. Život je fenomen stalnog uslovljavanja, bez toga on bi bio zbir veličina, koje bi bile nepromjenljive, a život je stalna mijena. U tome leži razlog zašto je ovo poezija nadahnuta, na momente rastrgane, isповјsti; u njoj je prvo lice dvostruko prisutno: u službi kazivača, i u službi poetskog objekta (u mnoštvo drugih). Poetsko lice objašnjava sebe bez egolatrijskog samo-zadovoljstva i sila oko sebe. A te sila oko čovjeka, to je metafizička dimenzija koja postojanje bez ostatka obuhvata, pa je obuhvatila i ovu poeziju. Po tome je Studen izraziti metafizički pjesnik, a sudbina takvih pjesnika je da dugobudu zanemarevani (takvi pjesnici i kod nas i u svijetu dugo čekaju na priznanje).

Bitna odlika življenja, po Studenu, nije ni usamljenost, ni otuđenost već zanesenost, koja je sintetičan pojam za dvostuku iluziju: ne-sreće („Priprema za venčanje i toliko me zainteresovala/ da na svoj pogreb /gotovo zaboravim“) ili: „Premineh li/ ne rekaviš istinu/ papir ovesno mi/ sprovešće zaveštanje“). Studenova poetska zanesenost nije izgubljenost, a da jeste, on ne bi „gotovo“ zaboravio na svoj pogreb već bi zaista zaboravio, to je zanesenost u kojoj do određene granice učestvuju i-racionalne moći, dakle i one koje vode u zaborav i one koje ostražnjavaju („Predamnom dom /bio maločas/ a već sam zgranut /njegovim sužavanjem“). I posljedica zanesenosti je neočekivana nemoć (koja uz navedenu moć liroskog ja zatvara prostor ponora) jer zanesenost životom je izraz unutrašnje energije, a kada taj zanos prođe, počinje nemoć koja zna dobiti dimenzije panike (pa i ljute duševne bure). Motiv kuće, čest motiv, možda ima zadatak da se prevaziđe panika življenja, potreban je izvjestan mir u stalnom sučeljavanju sa silama-fenomenima življenja. To bivistvovanje od zanesenosti do panike je u poeziji zahvalna tema za tzv. misaone pjesnike, kakav je Dragan Studen. Studenova misaonost i mudrost je u duhu njegova stih u ovoj knjizi: „Nisam što sam/ već što ću biti“ (tumačenje ovog stihva sa stanovita filozofske čiste misli išlo bi na štetu ove poezije, koja živi od svoje poetske misli, jer misaona utopija je poeziji dobro došla). U ovoj knjizi Studen je u odnosu na ranija ostvarenja daleko složeniji, proučileniji i poetski moćniji.

Sreten VUJKOVIĆ

PROZA

Tragovi čovjeka

Dakomo Skoti: Ribe, sirene i druge basne za odrasle, Spektar, Zagreb 1984.

Taj vječiti zaubljenik mora, prefinjen i osjećajni pjesnik koji nas godinama odobšavlja svojim književnim stvaralaštvom, napisao je knjigu kojom je potvrdio svoj virtuosni osjećaj za ljepu, čarobnu riječ Knjiga proze Ribe, sirene i druge basne za odrasle jedno je istinsko i tanano pričanje pisca o trajanju ljudskog života, o njegovim tragovima koji ostaju iza i u svakom čovjeku. Otkrivajući, ljude, prostor, vrijeme i more u onim jednostavnim ali trajnim čarima života Dakomo Skoti potvrđuje svoju silinu razotkrivanja života oko sebe. On nije u svojoj prozi onaj tromi promatrač svega što ga okružuje u životu koji prolazi, on je čamac koji plovi kroz životnu rijeku, uvijek spreman da se uhvati u koštac sa maticom, jer onaje izazov, iako je puna neopisivih tajni koje skriva u sebi. U te tajne matice prodire ovaj pisac, razotkriva ih i tako korak pokorak dolazi dosve tješne istine, o životu i bulu kojeg čovjek nosi u sebi.

Njegov jezik je zanimljiv, jasan, na momente iskričav i lepršav, plijeni snagom autentičnog opisa, jezgrovit i snažan kao ona ista matica života za kojom u svojim pričama traga ovaj poznati pisac. Upravo zato su sve priče dosta bliske savremenom čovjeku, zbog toga jer nose dio istine u svakom ko je u neposrednom dodiru s njima. More kojim se pisac bavio u ovoj knjizi je istinska preokupacija ovog stvaraoca. Ono je, u stvari njegov život, ono je kao što jednom reče „sve što osjećam“, bez tog mora Dakomo Skoti bi bio siromašniji za jedno življenje za jedno saznanje života, istine. More je magijska strana života koji djeluje na njega, očemu govore i priče iz ove knjige upletene u ribare, delfine, koralje... to blisavo življenje ljudi životinja istine o životu i ljudima oko sebe, čarobnoj prirodi nasmješenoj u moru. Skoti je stvorio svoj magijski svijet življenja u kojeg svakako treba ući i biti počašćen silinom njegovog trajanja.

Momir LAZIĆ

G

TAMO GDJE SU BILE KOZJE STAZE...

Na Manjaci, poručnik smo i tro-
redni vojnik. U ovom slučaju, to
opet nije bilo slučaj. Selo je usko-
mno bilo pod iznimnim nadzorom
trideset kilometara. Strijeli su
kilometar od sela. Čuvali su
Majdani su, rekao bi se nadovrat
doktor, niko nikad, sve
- Izgradnju ceste, koja će nas po-
- kao je u slučaju i 1972. godine
dine. Radili smo sporu i brzo obr-
divo završili. Zbog JNA, 1991. go-
od 1982. godine izgradila vješa od
ko smo im ponovo sa Solucom. Ta-
preko rijeke sa Barakom. Tokom
Hladnog rata, u ovom selu od
glavnoj puta za Sarajevo. Želja
most, moramo da izgradimo i
nam. Rukovodilac izgradnje, inženjer
M. Pričinović, bio je iz Kozje. Za
odopniti i mehanizovani jedinica
u selu. Dva su iz jedinica. Stari-
1400 metara trasa je prečisto još
da se izgrade. Dva su iz jedinica
Monti, Vrhovna, Hladna, Vlas,
Kunjevići, Gradina, Hladna odje-
ovlje. Izbuveno je 1300 minskih
bučina, dubokih od 2. do 20 me-

meta. A upotrijebljeno je oko 4,5 bi-
koji, godinu ponovo, dođemo u
O ulovima tada i zalaganju voj-
nika, strpljenja i truda, puti Hladni-
vidim cesti, o kojoj ću ponovo dana
moći da pričam i svoji djeci i
nas da im dođemo u goste - kaže
Rizdžić.
Različe sa vojnicima na razliku
su svakodnevno i mještani.
su udariti čitavog sela. Veliko
kada će biti završena "ulovica".
Mali, Mladen Bimunović i Mirko
pomognu ovom mještanima, koji su
iz svih izvora, uopisavši ih doći
Vojnici, i piker Zoran Jovanović je
ovdje, postao građevinar-inženjer
nacija. Otvoreni reditelji iz Bu-
uglavnom mrtvu u tipičnoj borbi.
Dakle, opet imamo trase dugje 2700
jaka, čija se dubina kreće od 5 do 17
metara. Po veličini akomodiranih
la bi 55 do 60 miliona dinara. Ali,
kako ostu grad JNA, 1993. su su
Most, držim je da obzvojiti go-
rno, mjesto, direktno starija-
sve više napred, ojačam se se-
trvu u izgradnji. Tako će cijeloku-
pre izgradnji, sadim samo 8,6 do
odnosno oko 5,5 miliona dinara.

Tekst i snimci: Davorka Reljić

Rejni dogovor. Ota stola starješine Fadila Hasanagića okupili su se u vojnici iz jedinice
starješine Milana Vunjak, mještani i radnici zagrebačke "Geopolitika".

Do ovog mješta izvan je u selu čine
Starješine obližar izvan i dogovoreni se (postoji... umijeća situacije...) kako nastaviti dalje

Sve mjere obdukcije u području. Načelnik izvan je postavljen u području. 70 pod nogama u postroju
epidemiološki postroju izvan je (izvan je obližar). 70 pod nogama u postroju

Vojska ih pribli žila gradu

emo se da se našim starijima za
koji, godinu ponovo, dođemo u
O ulovima tada i zalaganju voj-
nika, strpljenja i truda, puti Hladni-
vidim cesti, o kojoj ću ponovo dana
moći da pričam i svoji djeci i
nas da im dođemo u goste - kaže
Rizdžić.
Različe sa vojnicima na razliku
su svakodnevno i mještani.
su udariti čitavog sela. Veliko
kada će biti završena "ulovica".
Mali, Mladen Bimunović i Mirko
pomognu ovom mještanima, koji su
iz svih izvora, uopisavši ih doći
Vojnici, i piker Zoran Jovanović je
ovdje, postao građevinar-inženjer
nacija. Otvoreni reditelji iz Bu-
uglavnom mrtvu u tipičnoj borbi.
Dakle, opet imamo trase dugje 2700
jaka, čija se dubina kreće od 5 do 17
metara. Po veličini akomodiranih
la bi 55 do 60 miliona dinara. Ali,
kako ostu grad JNA, 1993. su su
Most, držim je da obzvojiti go-
rno, mjesto, direktno starija-
sve više napred, ojačam se se-
trvu u izgradnji. Tako će cijeloku-
pre izgradnji, sadim samo 8,6 do
odnosno oko 5,5 miliona dinara.

Rejni dogovor. Ota stola starješine Fadila Hasanagića okupili su se u vojnici iz jedinice
starješine Milana Vunjak, mještani i radnici zagrebačke "Geopolitika".

Tekst i snimci: Davorka Reljić

Do ovog mješta izvan je u selu čine
Starješine obližar izvan i dogovoreni se (postoji... umijeća situacije...) kako nastaviti dalje

Sve mjere obdukcije u području. Načelnik izvan je postavljen u području. 70 pod nogama u postroju
epidemiološki postroju izvan je (izvan je obližar). 70 pod nogama u postroju

Sve mjere obdukcije u području. Načelnik izvan je postavljen u području. 70 pod nogama u postroju
epidemiološki postroju izvan je (izvan je obližar). 70 pod nogama u postroju

Rukovodilac izvan je postavljen u području. Načelnik izvan je postavljen u području. 70 pod nogama u postroju

U Hladnici se sa seobnjom još uporno obavljaju radnja, a izvan prenosi na Kozje

Starješine obližar izvan i dogovoreni se (postoji... umijeća situacije...) kako nastaviti dalje

G

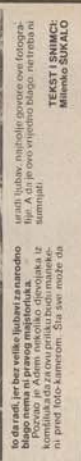
NESVAKIDAŠNJA RADIONICA

Ademove narodne nošnje

Nije 70-godišnji Adem Jahić ni primije-
-singera" rekonstruirao veća po platu
- "Zvoničar" rođa pomalo zbunjeno, vje-
-vi foto-oprema u našim rukama.
-prijatelj, koji je bio u selu. Ademove
-prijatelj, koji je bio u selu. Ademove
-prijatelj, koji je bio u selu. Ademove

to da radi, pr bez velike ljubavi za narodno
-prijatelj, koji je bio u selu. Ademove
-prijatelj, koji je bio u selu. Ademove

Tekst i snimci: Milenko Šukalo

Starješine obližar izvan i dogovoreni se (postoji... umijeća situacije...) kako nastaviti dalje

DVO/DINAR

Banjalučka grupa „Dinar“ ima u posljednje vrijeme sve izraženiju tendenciju da postane duo. Iz kombinacije je nedavno ispao basista „kaplar“ Farfa, jedan od utemeljivača benda i stvaralačka, idejna i prijateljska dopuna Tahirovim egzibicijama (barem u ranoj i srednjoj fazi kreativne razmahanosti grupe). Tandem Čaja—Tahir ojačao je u posljednjih godinu

„Dinar“ je, nema sumnje, od početka imao (zasluženo) podršku medija. Nažalost, svojim albumom „Kad dinar dođe na vlast“—kasnije na tržište. Osim toga, loša snimka na ploči i mlhav zvuk uzrokovali su i lošu prodaju albuma. Bez namjere da igramo ulogu velikih savjetodavaca, moramo napomenuti sljedeću činjenicu. Umjesto da se Tahir razradi i posveti realizaciji novih

dana i usmjeravao rad grupe, tako da se nedavnim Farfinom „ispadanjem“ vjerovatno mnogo ne mijenja u metodama rada za budućnost. Tome treba dodati da preostali članovi-gitarista Taba i bubnar Milosavac, ni do sada nisu imali mnogo uticaja na razvoj i usmjeravanje događaja, pa ne sumnjamo da će tako i ostati nadalje.

Iako je u Banjaluci „Dinar“ sve više sviračka enigma i anonimus (jer se ne trudi da publici pokaže šta zna i može), treba reći da se u sredstvima informisanja redovno pojavljuje. Nedavno su imali nastup u Zaječaru. „Ven“ je objavio poster grupe i članak o trenutnim preokupacijama momaka. Imali smo priliku da ih vidimo i u televizijskoj emisiji „Ponekad nedjeljom“. Upravo spot „Sabirja“ iz ove emisije, nametne neka razmišljanja o budućnosti grupe

ideja, „Dinar“ i u ovom posljednjem televizijskom nastupu pokušava nešto učiniti sa starijim materijalom. Jasno je da ploča „Kad dinar dođe na vlast“, eventualan komercijalni uspjeh može polučiti samo ako grupa snimi novu ploču sa svježim materijalom, koji će (nadamo se) publika prihvatiti. U tom slučaju i prvenac bi se vjerovatno prodao, barem kao raritet i kolekcionarska vrijednost.

Uprkos medijskoj prisutnosti i interesantnim idejama koje Tahir uspio je verbalistički zastupa, „Dinar“ sve manje svira, a sve više se približava vodama nadriavangarde i lažnog intelektualizma. Zato ovom, sigurno najzanimljivijem bendu koji se u posljednjih deset godina pojavio u Krajini, preostaje jedino da se vrati onome zbog čega je i počeo da djeluje u muzici.

D. RELJIĆ

POZIV NA MJESNE ZAJEDNICE

SMOTRA ROK-STVARALŠTVA

Svoj doprinos obilježavanju Međunarodne godine omladine deca i omladinci Mjesne zajednice Međan 1, organizovanjem SMOTRE ROK-STVARALŠTVA Manifestacija će se, najvjerovatnije, održati početkom decembra, a pravo učesća imaju sve grupe iz Jugoslavije. Ipak, osnovna namjera je da se, prije svega, pojave mladi i afirmisani bendovi iz Bosanske krajine.

D. R.

KNJIŽEVNI KUTAK

PO-STRANI

gore **PROSTRANE**
koza pašnjaci
grandiozne gro
badnjevi šuplji
groze
gorke grč loze
žrtva oaze
nebo

PO—STRANI
u planine sjenci
bozu jeze
drtulje piju
lucerne procvjetale
jude
gorskih guja
lude

Zdenko ČURKOVIĆ

NOVA IMENA: Sućro Planjanin Šuki

Trebinjanski trubadur

U izdanju diskografske kuće SUZI nedavno je izašla kasetna trebinjskog kantautora SUĆRE PLANJANINA ŠUKIJA. Pjesme koje je snimio u zagrebačkom studiju uglavnom su preprije kompozicija iz repertoara OLIVERA DRAGOJEVIĆA I MI SE KOVAČA. Na ovom projektu veliku pomoć pružio mu je DU ŠKO MANDIĆ, gitarista „SREBRNIH KRILA“, a drugi glas na svim pjesmama prepustio je svom bratu **BAJRI PLANJANINU**.

Bolji poznavaoce muzike sjetit će se Šukija jer je on 1971. godine nastupao u Sarajevu na festivalu „MLADI PJEVAJU PROLJEĆU“ sa svojom kompozicijom „ISIDORA“, osvojivši treće mjesto, ali važnije je bilo što je pridobio naklonost publike. Do sada je imao više nastupa na radiju i televiziji. Trenutno svira u taverni Leotarovih „Bungalova“ u Srebrenom. Tu do ranih jutarnjih sati dolazi do izražaja njegova svestranost muziciranja na gitari i jednak smisao za zabavnu i narodnu muziku.

Nastupao je do sada na mnogim ekskluzivnim mjestima na Dubrovačkoj rivijeri i samom Dubrovniku: hotelu „Libertas“ i Turističko-ugostiteljskom kompleksu „BABIN KUK“. Upravo ovih dana vratio se iz SR Njemačke, gdje je nastupao, po pozivu, na jednom velikom festivalu. Njegove interpretacije su naišle na oduševljenje kod publike. Tamošnja štampa i kritika bila je pune hvale za ovog Trebinjca, poklonivši mu veliki prostor, pa čak i naslovne strane, u šta smo se imali prilike i uvjeriti. Mnoga naša poznata imena iz svijeta muzike puna su hvale za ŠUKIJA, prije svih **IBRICA JUSIĆ**, a komplimente mu upućuju I **KEMAL MONTENO**, **HALID BE ŠLIĆ**, **ADMIRA GAZIĆ**, **NAZIF GLJIVJA**, **SNJEŽANA KOMAR** I **HANKA PALDIUM**. Sa nekima od njih saradivao je i na pločama praveći aranžmane.

Sve ovo događa se pomalo tiho i bez gromoglasne pompe i reklame, jer ŠUKI je prije svega — skroman. Ali, oni koji ga slušaju nisu ravnodušni po njihovom nagovoru i insistiranju za **JUGOTON** bi trebao da snimi LP. Do sada je obradio petnaest kompozicija, a ploča bi izašla krajem godine. U ovome pomoć će mu pružiti i poznati lektorisac, urednik RTV Zagreb, Dubrovčanin **BALDO ČUPIĆ**, čije su pjesme sa uspjehom do sada interpretirali **DUBROVAČKI TRUBADURI** I lvo **PATIJERA**. Za Sućru Planjanina Šukija, trebinjskog trubadura, čije ime postaje znano i dalje od njegovog rodnog mjesta podno **LEOTARA**, šira afirmacija postaje vrlo izvjesna.

M. PERVIŽOVIĆ

snimio: D. Reljić

TELEKS

- Poznati njurorški disk-džokej — producent **DŽON BENIĆ** (prvi Madonin zaručnik) je producent pjesme **FIL D SPIN** sa kojom se na pop-scenu želi vratiti **DEBI HARI**, bivša pjevačica nekada vrlo popularne grupe **BLONDI**.
- **DŽON DENVER** će biti gost jednog koncerta u **PEKINGU**, koji će prvi put iz **KINE** biti prenesen u svijet pomoću televizijskog satelita.
- Riječi pjesme **HALO**, koja se nalazi na drugoj strani male ploče sa hitom **POP LAIF**, je **PRINCOV** odgovor na pitanja zašto nije učestvovao na snimanju pjesme **VI A D VORLD**.
- Na četrnaestodnevnom **DŽEZ—FESTIVALU** u **MONTREU** profelovalo je 50.000 posjetilaca i kupljenim ulaznicama i ostalim vanpansionskim stvarima mjestu ostavili prihod od pet miliona dolara.
- Kod nas i u svijetu su sada „u modi“ dobrotvorni koncerti koje popularno nazivaju „**MINI EID**“ na kome izvođači nastupaju u dobrotvorne svrhe kao i za vlastitu reklamu. Tako

- je **BILI DŽOEL** sav prihod od autorskih honorara svog novog hita **SAMO ČOVJEK SI** namijenio u korist nekog njurorškog fonda za pomoć samoučicima.
- **ALTROVOKS** su do sljedeće godine odložili sve svoje obaveze i posvetili se vlastitim projektima. Vođa grupe **MIDŽ JUR** u svom studiju snimio je malu ploču sa pjesmom **IF AJ VOZ**, a u oktobru priprema i solo-album.
- **BRAJAN DE PALMA** će oživjeti na filmu sjecanje i snimiti životni put pokojnog pjevača **DŽIMI MORISONA**, a za tumača ovoga lika najviše izgleda ima **DŽON TRAVOLTA**.
- Ove jeseni u okviru svoje turneje po **POLJSKOJ** I **MADARSKOJ** kod nas bi trebala gostovati grupa **DEPE S MOUD**.
- Nedavno se navršilo 20 godina od kada je u Zagrebu održan prvi pop-festival kod nas (gitarjada), a glavne zvijezde su bili **GRUPA 220** I **CRVENI KORALJI**.

TOP LISTA

DOMAĆA:

1. **BEOGRADANKA** — „PLAVI ORKESTAR“
2. **SDRUGE STRANE JASTUKA** — Bajaga „INSTRUKTORI“
3. **DJEVOJČICE KOJIMA MIRE ŠE KOŽA** — „ZABRANJENO PU SENJE“
4. **UGASI ME** — „PARNI VALJAK“
5. **ENA** — „HAUSTOR“

STRANA:

1. **DANCING IN THE STREET** — Mick Jagger David Bowie
2. **I GOT YOU BABE** — UB 40 Chrissie Hynde
3. **TARZAN BOY** — Baltimora
4. **RUNNING UP THAT HILL** — Kate Bush
5. **WE DON'T NEED ANOTHER HERO** — Tina Turner

NARODNA:

1. **PI ŠI MI** — Milica Zdravković
2. **ZNA Š DATEVOLIM** — Duško Kuliš
3. **BILA SI MOJA LJUBAV** — Meho Puzić
4. **SVE JE LIJEPO SAMO TEBE NEMA** — Milena Plavišić
5. **GORDANA** — Šaban Šaulić

PET NEZABORAVNIH:

1. **LOOK AT YOURSELF** — „URIAH HEEP“
2. **MOON GLOW** — Billie Holiday
3. **GEORGIA ON MY MIND** — Ray Charles
4. **TERESA** — Joe Dolan
5. **LAST WALTZ** — Engelbert Humperdinck

RADIO — BANJALUKA

ZABAVNA:

1. **SO FAR AWAY** — „DIRE STRAITS“
2. **THIS IS NOT AMERICA** — David Bowie
3. **ONA TO ZNA** — „IDOLI“
4. **BORN IN USA** — Bruce Springsteen
5. **KAMARAD** — Arsen Dedić
6. **A VIEW TO KILL** — Duran Duran
7. **MALO NEBA** — Meri Cetinić
8. **MEĐENA CURICE** — „PLAVI ORKESTAR“
9. **AUSTRALIJA** — „RADIO“
10. **FASCINATION** — Džimi Stanić

NARODNA:

1. **NOCAS VJETAR TAKO TUŽNO VIJE** — Zekija Čuturić
2. **TISI ME ČEKALA** — Tozovac
3. **JA NECU LJEP ŠU** — Mile Kičić
4. **BUDI MOJA JASMINA** — Hasan Dudić
5. **SRCE ČU TI DATI** — Sema Suljaković
6. **VARAO SAM TEBE, PREVARIO SEBE** — Nedžad Esadović
7. **DODIRNI ME** — Senada Redžić
8. **POBJEDIČELJUBAV** — Bah-tijar Bulić
9. **JA ZNAM LEK ZA OSTAVLJENE** — Vera Matović
10. **IZADI MALA** — Ferid Avdić

M. P.

SAMO ZA MLÁDE

Zagonetka Zaječar

Mjesečna nagradna igra „Svijeta mladih“, koju pomaže Turistička agencija „Putnik“, poslovnicu Banjaluka, i ovog puta će najsrjećnijima obogatiti diskoteku. Za poklon-ploču potrebno je do narednog četvrtka poslati tačan odgovor na adresu: Redakcija „Glas“ (za Svijet mladih) AVNOJ-a 93, Banjaluka. A pitanje glasi: **Kako se zove banjalučka grupa koja je nedavno na Zaječarskoj gitarjadi osvojila izuzetno treće mjesto.**

Da pomognemo, jedna njihova pjesma nalazi se na našoj top-listi.

Odgovor: _____

Ime i prezime: _____

Tačna adresa: _____

PUTNIK

poslovnica Banjaluka
Budite putnik agencije Putnik

HUMANI ODNOSI MEĐU POLOVIMA I ODGOVORNO RODITELJSTVO

ŠTA ZANIMA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA

Bez predrasuda, tabua i stida

● Čemu licemjerno ustručavanje roditelja i nastavnika? ● Ko treba da brine o kontracepciji — žene ili muškarci? ● Kako da se brak ne završi razvodom? ● Kako spriječiti ili liječiti polne bolesti? ● Ko je neprilagođen?

Srednjoškolicima iz Banjaluke i Kotor-Varoša, koji su ispunjavali našu anketu, pružena je mogućnost da i sami postavljaju pitanja na koja bi željeli da dobiju odgovore, da iznesu probleme koje imaju, a nisu našli odgovore na njih.

Naravno, ovako oštru osudu i strah od seksualnih odnosa ne možemo prihvatiti, ali zato možemo prihvatiti mišljenje mnogih u ovoj anketi da mladi treba da budu obaviješteni, informirani

bolne menstruacije, muke sa stidnim vašima, pubertetskim bubuljicama, pa sve do sveprisutne side.

MLADI I BRAK

Podatak u anketi potvrđuje mišljenje da mladi svoj budući život vide u braku, zajednici života sa voljenom osobom. Oni o tome razmišljaju i željeti bi da saznaju što više o braku, o životu u njemu, seksualnim odnosima i, posebno, kako otpočeti zajednički život u slozi i ljubavi, a da se on ne izrodi u sukobe, svade, nesporazume i razvod.

ODNOSI MEĐU MLADIMA

Kod njih postoji snažna želja da se mnogo štošta izmijeni u postojećim odnosima, u intimnoj sferi. Zato se posebno zalažu djevojke. Mladići su u intimnim odnosima ponekad grubo, nametljivo, nasrtljivim — u stvari neprilagođeni.

Jedna djevojka je pesimistična i kaže: „Na tom području (humanih odnosa među polovima) trebalo bi više obrazovati mladiće. Humanizacija nam je tek cilj u magli.“ Druga je, čak, ogorčena: „Muški pol, zahvaljujući nekoj historijskoj tradiciji i divljačkom pravu jačeg, smatra sebe privilegovanim i bolje prilagođenim ovom životu.“ Jedan konstruktivan prijedlog je iznesen ovako: „Imam osjećaj da su muškarci u znatno povoljnijem položaju, ne zato što su žene popustljivije i slabije, već zato što su muškarci (pojedini) utvili sebi u glavu da su oni ti koji treba da vode glavnu riječ. Zato smatram da malo više treba govoriti o tome da su muškarci i žena jednako vrijedni i da žena ponekad može donijeti i bolju odluku. Dakle, ravnopravnost“

Omladina je iznijela svoje viđenje jednog dijela problema koji postoji u njenom intimnom životu. Društvo je pokrenulo akciju da se izgrade novi odnosi i u tom području. **Osjećamo punu podršku mladim.**

Vladimir SLAVNIĆ

POREĐENJA

MAMA, RECI MI

Ko je taj od koga mladi dobijaju najviše informacija o kontroli rađanja? Pitanje je postavljeno njujorškoj i banjalučkoj omladini. U Njujorku kažu da su to majka i prijateljice ili prijatelji (po 29 odsto), a nastavnici 12 odsto. Naša anketa pokazuje da mladi najviše informacija dobijaju od vršnjaka (46 odsto), majke (18 odsto), a nastavnici se pojavljuju kao izvor informacija samo u osam odsto slučajeva. Vrijedi naglasiti da se sredstva javnog informisanja u našoj anketi pominju kao najčešća mjesta na kojima se nalaze odgovori na pitanja seksualnog vaspitanja, a kod Amerikanaca su ona na začelju.

sani i podučeni u životnoj djelatnosti koju ponekad nazivamo i intimnim odnosima, a koja je opterećena strahom, predrasudama i neznanjem.

SVE O POLNIM BOLESTIMA

Veliki broj ispitanika bi želio da sazna sve o polnim bolestima, njihovom nastanku, sprečavanju i liječenju. Međutim, oni se ne ograničavaju na poznate zarazne polne bolesti. Iznijeli su čitav niz bolesti s kojima se susreću i o kojima bi željeli više da saznaju. Pominju razna gljivična i virusna oboljenja polnih organa, upale,

ZAPISANO U KNJIGAMA

SONETI CXVI

Spoj vernih duša sretno je venuti.
A ljubav nije ljubav, koju svako
S pronomom menja, i' ako se svi
Da u nevremenu izvori lak.
Oj, ne! Ljubav je tek kalda vortilja
Sva gladi baci i njišnu peni.
Ona je zvezda, visoka rodilja,
Za zalutala barba, ni varnena
Igračka nije, mada su ranena
Lica pol njenom kosom koja teka;
Oj, ljubav nemoj promena ni mena
Voi trape dok je sveta i teka.

Ako pa grčim, moj stih je la' tuda
I niko nije volio nikada.

Vilijam ŠEKSPIR

KAKO TO GRČI RADE

Kontracepcija i zdravlje

● Uporedo s projektom kod nas i u cijeloj Grčkoj se vodi slična akcija pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija ● Osnovna poruka plasirana u nosećem sloganu: „Učite o kontracepciji, štite svoje zdravlje“ ● Masovni mediji kao nosioci akcije

Μάθετε για την αντιπαιληψη
Προστατέψτε την υγεία σας

KENTRO
OKOFENEIAKOY
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Poster sa osnovnom porukom grčke kampanje

U Grčkoj, zemlji u kojoj je planiranje porodice još uvijek na vromu niskom nivou, u toku je kampanja za popularizaciju kontracepcije. Veze sa širokim auditorijem zasnuva se na rezultatima prethodno izvršenog istraživanja Ujedinjenih nacija. Žene u Grčkoj, pokazalo je ovo istraživanje, znaju šta je kontracepcija (90 odsto), i čak 70 odsto bi radije koristilo neki od novih metoda radi izbjegavanja neželjene trudnoće, no što bi se odlučilo na abortus, koji, u to, u ovoj zemlji još nije legalizovan. Nasuprot ovim, relativno ohrabrujućim rezultatima, stoje dva poražavajuća podatka: manje od polovine žena smatra da su kontraceptivna sredstva bezbjelna, a samo 35 odsto koristi, ili ikada koristio neki od metoda. Glavni razlog za takvo stanje, smatraju stručnjaci, je nepotpuna i nedovoljna informisanost.

Cijela kampanja za popularizaciju kontracepcije ima za cilj da stanovništvo nauči više o tome šta je kontracepcija; da proširi njeno upotrebu; da očuvava zdravlje. Imajući u vidu podatke dobijene u prethodnom istraživanju, grčki stručnjaci su se odlučili da svoju humanu akciju usmjere prvenstveno ka ženama u plodnoj dobi (bez obzira na bračno stanje), da im putem sredstava javnog informisanja približe korištenje kontracepcije i tako zaštite njihovo zdravlje. Osnovna poruka jeste slogan: **UČITE O KONTRACEPCIJI, ŠTITITE SVOJE ZDRAVLJE.**

Televizija i radio su osnovna sredstva za prenošenje poruka kampanje. Za televiziju je snimljen jednodimenzionalni spot koji plijeni atraktivnošću, ne mudreći samo pouku, no i umjetnički doživljaj. Na radiju će se objavljivati, bar dva puta dnevno, poruke ne duže od 45 sekundi. To će biti lako razumljivi, prihvat-

ljivo plasirani slogani, koji pogadaju suštinu problema, a ostaju dugo u sjećanju. Uz ove poruke na televiziji i na radiju, organizovane se razgovori, i intervjui u vezi sa kontracepcijom i planiranjem porodice. Časopisi i novine će, takođe biti značajni nosioci kampanje i njenih poruka, objavljujući obimnije članke.

Sva tri spomenuta medija će biti u stalnoj vezi sa centrima za planiranje porodice, kojih je u Grčkoj 21, a koji su osnovni nosioci ove djelatnosti.

Televizija, radio i novine imaju zahtjev da upoznaju stanovništvo o tome šta je kontracepcija i planiranje porodice i da kroz svoje programe i teletexte promoviraju centre za planiranje porodice kao osnovne izvore informacija i neposredne pomoći mladim ljudima u planiranju potomstva.

Poster, takođe značajno sredstvo prenošenja informacija, isto tako promovise namet (na svakom je adresa lokalnog), noseći slogan koji povezuje kontracepciju i zdravlje, tamogdje televizija, radio i novine ne dopiru, jer su postavljeni u samim centrima u školama, aptekama, bolnicama itd. i sadrže natpise da je poster i slogan pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravlja.

Zahvaljujući kampanji, grčko stanovništvo će biti „bombardovano“ informacijama o kontracepciji, njenom upotrebi i prednostima, u čiju širenja njene upotrebe i zaštite zdravlja. Osnovna je poruka-više kontracepcije, manje abortusa. Da ovo ima stvarno opravdanje svjedoči i podatak da sa godinama, u Grčkoj, broj abortusa stalno raste. Od 21 do 25 godina starosti žene prosječno imaju po 1,16 abortusa, a u periodu od 46 i više godina, čak, 3,46 po osobi.

Mila OSTOJČIĆ

MALE INTIMNE ISPOVIJESTI

Njihova pitanja su slobodna, otvorena, bez predrasuda, nepotrebnog straha i stida. Učenike srednjih škola interesuje uglavnom, sve što je vezano za probleme polova, odnosa među njima i načina kako prevazići prepreke koje postoje u tim odnosima.

Navodimo dva karakteristična mišljenja koja su zapisale učesnice banjalučke Gimnazije:

„Svi mi, ma koliko bili radoznali i zainteresovani za mnoge stvari vezane za polne odnose, ne znamo gotovo ništa, ni sasvim malo. Za sve je krivo društvo, roditelji, profesori, a i mi. Jer, ma koliko bili dobri sa roditeljima, ne možemo o tome slobodno i opušteno razgovarati. Trebalo bi poduzeti nešto!“

„Potrebno je djelovati na roditelje, da koliko je to moguće, bez licemjerno ustručavanja, upute svoju djecu usve, da ih tako nazovemo, tajne seksualnosti, da ne bi kasnije postavljala pitanja u stilu — poljubila sam se s dječkom, da li sam trudna?“

ZAŠTITA OD NEŽELJENE TRUĐOČE

Mladi su zainteresovani da saznaju što više o metodama za sprečavanje neželjene trudnoće. To posebno interesuje djevojke, pa je jedna napisala: „Kod nas je ustaljeno mišljenje da djevojke treba da vode računa o svemu, a to je pogrešno.“ Druga pomalo ogorčena, da li zbog ličnog ili tuđeg iskustva, napisala je ovo: „Treba reći, sve o abortusu i nezbrinutoj djeci da bi se omladina odrekla, odnosno uplašila, da ima seksualne odnose.“

RIJEČI KOJE ZNAMO

1. Upućenost ka onom što se prepoznaje kao dobro ili vrijedno. Pokazuje se s obzirom na svoj intezitet, subjekat koji je inkuljava i objekt koji je podstiče.

2. Označava naklonost prema osobama drugog pola. U ljubavi vlada načelo sjedinjenja. Otuda je dinastvo koje je njeno središte. Jedinstvo koje povezuje razlike i suprotnosti. Stvara se nova dimenzija postojanja u kojoj se prevazilaze ograničenosti svakog pojedinačnog bića. Stoga se ljubav od uvijek smatrala za izvor beskonačnosti čovjeka.

Kroz ljubav se stvaraju novi sadržaji života, obogaćeni zajednicom i spremnošću za davanje i činjenje najboljeg. Nastaju nove mogućnosti i sfere čovjekovog ispolja-

Ljubav

vanja i djelovanja sa željom da se radi za probitak.

Ljubav znači jedinstvo u kojem svako ko je iskuljava daje sebe — ljubav se ne može ograničiti na jednostrani odnos davanja ili uzimanja. U ovom slučaju ona gubi svoju suštinu i plodotvornost i prestaje biti ono što jeste, postajući izvorom razdora i nesklad.

3. Označava spremnost da se čini dobro za druge. Tako je ljubav izvor korisnih i dobrih djela.

4. Ljubav upućuje na harmoniju i jedinstvo. Ona je bila shvaćena kao univerzalni princip stvaranja i postojanja univerzuma narvočito, kod filozofa pjesnika. S ovim principom je u zajednici i vjera u sklad svijeta i čovjeka, sklad koji je uvijek bio shvaćen kao pouzdan temelj ljudske sreće. Ljubav i ljudska sreća idu zajedno.

OSTACI TOTEMIZMA

Očevi i danas nastoje da im se kćerke udaju za što krupnije zvjericu.

IZBOR

Kad joj je muž rekao: „If alkohol, il' ja!“ s ljubavnikom je potjerala od dvostrukog zla.

Božo MARIĆ

BIBERČE
piše i crta
Miro MLADENOVIC

FUDBALSKA RASKRŠĆA

Mirno plovi Kozarin brod

(Pred početak prvenstva u Kozari iz Bosanske Gradiške mišljenja su bila podijeljena: Adulović - za ili protiv. Minula kola riješila su sve dileme)

Kroz snažne talase uzburkanih voda Republičke lige brod FK Kozara dosta uspješno vodi trener Rifat Adulović. Kada je stao na njegovo kormilo u pola proljetnog dijela prvenstva klubovi nisu cvjetale ruže, štaviše morao je proći sitni i rešetko dabi stigao da kapetanskog mosta. Na kraju te, minule takmičarske sezone, kada se birao novi šef stručnog štaba u klubu je došlo do podijeljenih mišljenja. Jedni su bili za, drugi protiv. Najopornije je ostalo predsjedništvo, koje je dalo punu podršku Aduloviću.

-Opravdaću povjerenje - u to vrijeme poručivao je Adulović. Volim fudbal, a Kozara mi je na prvom mjestu. Uz pomoć ostalih članova kluba rezultati ne bi smjeli izostati.

Međutim, već nastartu stigao je poraz i to na domaćem terenu od favorizovanog sastava Rudara iz Kakanja (1:2). Opravdanje je postojalo, ali svi su sa nevjericom vrtjeli glavom. Malo ko je želio shvatiti monolog novog šefa:

-Sejdić nam je uoči samog starta slomio nogu. Ekipa je nastupila u novom sastavu, koji skoro da nema nijednu utakmicu sa istom postavom. Treba nam vremena, dok se mladići između sebe upoznaju...

Za kratko vrijeme stvorena je nova klima koja nagovještava ljepše dane Fudbalskog kluba Kozara.

-Mislim da bi mi svaki pedagog i trener pozavidio na

fudbalerima sa kojima radim - nastavlja priču Adulović. To su sve mladići za primjer, kojima je fudbal iznad svega, najveća ljubav. Možda nećete vjerovati, ali trenutno igrači Kozare primaju tek nešto više od 500.000 starih dinara. U to su uračunate i premije i treninzi, apsolutno sve.

Za Republičku ligu tvrdi se da je amaterska, da nema velikih izdavanja. Tako kažu propisi, međutim trener Adulović tvrdi drugačije.

-Pitanje amaterizma u našem rangu takmičenja je zaista otvoreno. Ne znam koliko su fudbaleri amateri ako moraju trenirati svaki dan, igrati utakmice i normalno obavljati poslove u svojoj radnoj organizaciji. U Bosanskoj Gradišci je tako, ali iz većine drugih sredina Kakanja, Viteza, Jajca, Doboja, Zvornika... tvrde drugačije. Možda treba pogledati koliko su samo fudbaleri sa strane angažovani koji su provjereni, a uz put ne rade ništa u dotičnim mjestima... Od čega egzistiraju ukoliko poštuju propise kao mi?

U Fudbalskom klubu Kozara oslonac su morali potražiti u vlastitim snagama. Preko noći šansu je dobio 17-godišnji Vasiljević, nešto ranije stasali su Deronjić, Janjić, Lumbić, Ismaili... Sve redom izdanci fudbalske škole ovog sportskog kolektiva. Bez sumnje, pravi potezi stručnog štaba na čelu sa trenerom Adulovićem

počeli su dolaziti do izražaja. Nakon slabog starta na posljednje četiri utakmice osvojeno je čak sedam, od osam mogućih bodova. Tako se vjera vratila i u navijače, koji su duže vremena obilazili izuzetno lijepo zdanje Sportskog centra Kozara.

-Politiku kluba dosljedno sprovodimo. Šansu dobijaju i najmlađi, koji se uspješno kale uz starije i iskusnije igrače Raosa, Hadžića... Zanimljivo je istaći da je Hadžić dvostruko stariji od Vasiljevića, što se u igri ne osjeća, jer iskusni i dugogodišnji prvotimac Kozare sve čini da se mladi što lakše aklimatizuju u prvom sastavu, dodaje Adulović.

Očigledno je da su miljenici Bosanske Gradiške na najboljem putu da vrate renome Kozare, koji je stvaran dugo vremena. Razloga u optimizmu ima zaista mnogo, a najučetljiviji je da se živi složno, kao u jednoj većoj porodici. Tako se i najnaporniji treninzi s lakoćom i veseljem obavljaju. Premije i stalna spavanja na gostovanjima su strani, nerijetko na putu se preskoči i poneki obrok, samo da klubu ostane što više sredstava za obično bitisanje. Možda je upravo zbog toga sve ovako kako i jeste.

-Nakon pet kola zauzimamo peto mjesto, kaže Adulović. Želja nam je da ga do kraja jeseni zadržimo, a ne proljeće u znatnoj mjeri popravimo. Za sada cilj nam nije Druga liga, a eventualnim stvaranjem Među-republičke lige-Zapad, mjesto nećemo ispustiti. Istina, konkurencija je jaka, tim prije što u drugim klubovima na raspolaganju imaju više sredstava.

Međutim, šansu nećemo i ne smijemo propustiti.

Napuštajući Bosansku Gradišku na stadionu Kozare ostavili smo najmlađe kako treniraju. Pioniri su pikali loptu, nešto stariji juniori tek su se pripremali za trening. Bilo je i više nego očigledno da sadašnje predsjedništvo Kozare čini pravu stvar. Čvrsta odluka da se angažuje Adulović, inače bivši fudbaler ovog kolektiva i marljivo entuzijast, svaki dan se sve više potvrđuje kao ispravna. Isto je i sa opredjeljenjem na vlastite snage. Kad-tad rezultati moraju doći. Zar to na najbolji način nije pokazao i minulni septembar, koji je dočekan sa skepsom. Umjesto toga Kozara blista.

Uzeir PAŠALIĆ

Šampionka iz Revnice

D iver ne pada daleko od stabla, potvrdilo se i u slučaju Martine Navratilove, neprikosnovane teniske šampionke. Za reket, mrežu i lopticu zainteresovala ju je baka po ocu Agnes Semenska, koja je, u mladosti, bila vicešampionka Čehoslovačke. Kada je Navratilova porasla (rođena je 18. oktobra 1956. godine u mjestu Revnice, kraj Praga) toliko da je mogla držati reket u nejakim ručicama, baka ju je povela na teniske terene, pričala joj je prave bajke o „bijelom sportu“ i to je bilo presudno: khrka, nejačka Martina nevidenom straću zavoijela je tenis i tako, u stvari, započela svoj pohod na svjetske titule. Ubrzo, o njenom sportskom, teniskom usavršavanju počeo je da brine očuh Martine Navratilove, pedagog Mirel Navratil, čije će prezime, kasnije, uzeti kao svoje.

Poslije samo nekoliko godina, o darovitosti, izuzetno talentovanoj Martini Navratilovoj prvo se pročulo u Pragu, a zatim u Čehoslovačkoj. Kada su joj granice otadžbine postale tjesne, Martina Navratilova je povukla, moglo bi se slobodno reći, sudbonosan potez: zaustavila se u Sjedinjenim Američkim Državama, okrenula je leđa rodnoj grudi, izrazivši želju da dobjede američko državljanstvo.

Martinin uzlet

-Nisam bila napunila ni 17 godina kada sam se priključila teniskom karavanu. Redali su se turniri, jedan za drugim: Rim, Pariz, Hamburg, Toronto, Majami... Shvatila da je moja budućnost u tenisu, da za njega valja živjeti, odnosno da se od njega može lijepo živjeti, odlučila sam, godine 1974, da pređem u profesionalce i to sam uradila.

Ođ tada, znači u minulih 11 godina, ime Martine Navratilove ne silazisastubacane samo sportske štampe. Američka Čehoslovačkinja superiorno vladatennisim kraljevstvom: kada je 1976. godine odnijela dvije pobjede na jačim turnirima, stekla je samouvjerenija i godinu dana kasnije u svoj dnevnik je zapisala čak osam značajnih trijumfa, da bi 1978. godine odnijela 37 pobjeda, u svjetskoj konkurenciji!

-Kada se upuste u razgovor sa mnom, mnogi mi postavljaju već šablonizirana pitanja: interesuju se kako sam postigla sve ono što je ostalo iza mene. Odgovor jelako dati, ali do vrha se ne stiže lako. Ukoliko nisam na teniskim terenima, ako tamo ne vježbam ili ne igram, tada bez ostataka dižem legove, igram košarku, plivam, bavim se golfom... Sve to činim i radim da bih održala formu, da bih uvijek bila apsolutno spremna, fizički i spihički. Niko me nikad nije upitao koliko sam znojila, koliko sam puta na spavanje otišla ranije od ostalih... Čijena mojih trijumfa je ogromna, kao što je ogromna i moja zarada od tenisa.

Oni koji pominje prate zbivanja u bijelom sportu, čija je dužnost da izračunavaju koliko je ko zaradio prebacujući lopticu preko mreže, utvrdili su da je Martina Navratilova samo od nagrada koje je osvajala na turnirima dosad zaradila preko deset miliona dolara. Da je zaista rijetko bogata sportistkinja, Martina Navratilova niti neće niti može da sakrije: prva dama svjetskog tenisa danas ima nekoliko veoma lijepih vila, u Dalasu, na Floridi, Kaliforniji i Njujorku. Kad joj se predstavi da sjedne za volan, izabraće je jedan od šefst automobila, koji su njeno vlasništvo. Na svim putovanjima, Martina nikad nije sama: njenu zvaničnu pratnju sačinjavaju trener Majk Estep, zatim fizioterapeut, stručnjaci za

SUSRETI

(Kapiten Elektrobosne Mirsad Omerinović objašnjava slabe rezultate na startu prvenstva)

Nakon uspjeha u kvalifikacijama mnogi su predviđali da će tim Elektrobosne i u Republičkoj fudbalskoj ligi igrati značajnu ulogu. Međutim, poslije šest odigranih kola jajački „republikanac“ nalazi se na dvanaestom mjestu sa samo četiri boda. Kapiten Elektrobosne Mirsad Omerinović, jedan je od rijetkih koji je svojim igrom u proteklom kolima ispunio očekivanja.

-U prvenstvo smo ušli sa velikim ambicijama - kaže Mirsad

Omerinović, half Elektrobosne. Vjerovali smo da nas niko ne može pobijediti i da će se naši protivnici predavati već prilikom izlaska na teren. Poslije nekoliko kola vidjeli smo da smo precijenili svoje mogućnosti, jer drugi su daleko jači i bolji od nas.

●Šta su razlog loših igara?

-Ima nekoliko razloga. Mislim da je najveći što se dovoljno ne borimo, kao što

smo to činili u Regionalnoj ligi. Ni drugarstvo nije onakvo kakvo nas je prije krasilo. Ojseca se podijeljenost između igrača, koji su došli u prelaznom roku i „starosjediłaca“.

●Kako igraju novajlije u ekipi?

-Vjerujem da su svi u klubu svjesni da je velika greška napravljena prilikom angažovanja igrača. Trebalo je zadržati ekipu koja je osvojila prvo mjesto u Regionalnoj ligi i pojačati je sa dvojicom kvalitetnih pojedinaca. Tek sad se vidi koliko su za našu igru značili Marjanović i Vučinić. Međutim u prelaznom roku članovi Predsjedništva u klub su angažovali sedmoricu novih igrača.

Jedino su Ukovski i Đaković ispunili očekivanja. Svi ostali pružili su veoma malo. Neki svojim kvalitetom ne mogu igrati u ovom rangu takmičenja, dok su drugi na zalasku karijere. Iako je prvenstvo u toku, Memija je već napustio klub, a najvjerovatnije da će to učiniti i Vlaški. Zart nije najbolji dokaz kakva je greška napravljena kod njihovog angažovanja.

●Kako radi trener Saračević?

-Za naše slabe igre Saračević je najmanje kriv, jer smo pripreme obavili kao nikad do sada. Bila bi velika greška proglašiti ga krivcem, kada je krivica na sasvim drugoj strani. Isključivi krivci za loš start Elektrobosne smo mi igrači. Kada bisaviše želje borbenosti ulazili u prvenstvene okršaje,

KUPILI „MAČKA U VREĆI“

sigurno bi postizali daleko bolje rezultate.

●Nastavak prvenstva?

-Bez obzira na loš start mislim da možemo nadoknaditi propušteno. Utakmica sa Radničkim iz Goražda jedna je od najvažnijih u jesenjem dijelu prvenstva. U ovaj susret ulazimo osjetno hendikepirani, jer su trojica standardnih igrača Jakovljević, Baković, Tankulić u Zvorniku dobili drugi žuti karton i posmatraće utakmicu sa tribina. Nadam se da će svi koji istrče na teren boriti od prvog do dvadesetog minuta, jer samo tako možemo da se nadamo uspjehu.

Zeljko TICA

KOMENTAR KARIKATI IRISTE

Rajko PUŠIĆ

●Martina Navratilova, šestostruka pobjednica Vimbldona, najveće je tenisko ime među ženama ●Samo od nagrada za bezbroj pobjeda, ova američka Čehoslovakinja dosad zaradila više od deset miliona dolara

SAMPIONKA: Martina Navratilova

refleksije, organizator putovanja, u stvari njen lični menadžer i još poneko.

Kris najveća rivalka

U vrijeme kada je Martina počela da na sebe skreće pažnju, Kris Evert Lojd je već velikom bila „tenisko ime“. Tada je Kris „zarila i palila“ teniserima koji su pregrađeni mrežom, a pomalo stiljivim gimnazijalka iz Praga čeznjivo je maštala o slavnoj pobjedama i dolarima. Kao što se, uostalom, i Martina danas ponaša, ni Evert Lojd nije imala milosti prema svojim rivalkama, pa tako ni prema teniserici iz Praga: u prvih 15 međusobnih okršaja, Kris Evert Lojd je zabilježila isto toliko pobjeda, 15. Međutim, kada je 1977. godine Navratilova prekinula seriju pobjeda neprikosnovene Kris, svi tekli na svim meridianima primili su kratku, ali senzacionalnu vijest o pobjedi sada već kočoperne Čehoslovakinje. Tom pobjedom započele, u stvari, jedno veliko, sporad nezabilježeno rivalstvo u svjetskom sportu. Statističari danas nude podatke da su se Martina Navratilova i Kris Evert Lojd dosad, u direktnim okršajima, srele ravno 66 puta, posljednji put ljetos u 99. Vimbldonu kada je Martina zabilježila 32. pobjedu, 4.6. 6.3 i 6.2. Tri trajniš donio joj je šestu titulu pobjednice najpriznatijeg svjetskog turnira, još jedan pobjednički trofej i 117.000 engleskih funti. U one 32 pobjede Amerikanke, nalazi se i oih 15, ostvarenih u vrijeme kada je Navratilova tek započinjala svoju uspješnu tenisku karijeru.

Očekivalo se da će se u ljetu rivalke 67. put sresti nedavno, na otvorenom prvenstvu SAD u Njujorku. No, ispred Kris Evert Lojd nenadano se ispriječila jedna druga Čehoslovakinja, ovog puta dolazeća Hana Mandlikova, koja je u polufinalu preslala Amerikanke i pobjedila je sa 4.6, 6.2 i 6.3. Kažu da je Martina likovala, a Kris je vjerovala da će u finalu njena velika, najveća rivalka zabilježiti rutinsku pobjedu. Tako nije bilo: mlada, svježija, hrabrija odlučnija Hana nije zaustavila ni pred preprekama koje joj je postavila zemljaničarka Martina — pobjedila je sa 3:1 (7.6, 7.6, 1.6-7.6) napravila još jednu senzaciju, a Martini je za utjehu poslužio ček ispunjen na 93.750 dolara, koliko je iznosila nagrada za drugo mjesto, dok je pobjednici pripalo 187.500 dolara? Tako je 23-godišnja Hana u listu svojih „žrtava“ u neobično kratkom roku, od samo 48 sati, zabilježila dva dosad neprikosnovena teniska imena, Martinu i Kris.

Progutavši gorku pilulu, Martina se, na kratko vratila u jednu od svojih bogovskih vila, ali joj uskoro predstoje nova putovanja, turniri, pobjede i nagrade. Ona vjeruje da još najmanje pet godina može dostojno da se nosi sa rivalkama, mladim od sebe, jer su žene dugovječne teniserke. Bar tako dosad bilo.

Limun PAPIĆ

DIJALOG S POVODOM

To je, zaista, rijedak primjer: Ivica Šangulin, novi šef stručnog štaba Rudara, više od 35 godina je u našem i svjetskom fudbalu — preko dvadeset godina je proveo u kopčkama, skoro petnaest godina sio je u žarenoj trenerskoj klupi. Njegov je dres zagrebačkog Dinama, Rijeke, Jedinstva iz Brečkog, zapadnonjevačke Herte... Trenirao je Rijeku, Orijent, Šibenik... Dvije godine je radio kao profesionalni trener u Americi: njegov tim Toronto, čija je „udarna igla“ bio slavni Euzebio, nadmašio je čuvenog Kosmosa i postao prvak američke lige!

Pod rukovodstvom Šangulina, Rijeka je izborila prvligaški status, a ovaj stručnjak dobio iskrena priznanja sa svih strana. Minule sezone Šibenik je bio „hit“ u „drugoj divizion“ i malo je nedostajalo da se preseli u Prvu ligu. Meteorski uspon mljenička grada podno Šubičevca, djelo je našeg sagovornika.

Ivica Šangulin, Dalmatinac iz Biograda na Moru, u srcu nosi jednu veoma bogatu igračku karijeru, u duži uspješan trenerski poziv. Kažu stariji, koji bolje pamte, da je bio sjajan fudbaler, najduže je igrao na mjestu centarhalfa: brz, beskompromisan u duelima, nenadmašan u igrom glavom... Ostao je u najljepšem sjajnu ljubiteljima fudbala širom zemlje, u SR Njemackoj, jer je bio pouzdan, skroman i druželjiv.

„MERCEDES“

Budeći uspome na prošlo igračko vrijeme, Šangulin priča:
— Bilo je uspona i padova, radosti i tuge, ali mnogo više su za radosnica. Sjećam se, kao danas, kada sam kao 18-godišnjak „došao u Bosnu“ i postao prvotimac hrvačkog Jedinstva, gdje su me primili kao svoga. Imali smo „strašan tim“, navalu snova — Ristić, Jaškarević, Rudić, Brvanđa, Ratar. Dvije sezone sam branio boje ovog kluba, a zatim otišao na odsluženje vojnog roka.

●Igračku karijeru ste završili u SR Njemackoj, gdje ste započeli trenersku?
— Četiri godine sam nosio dres Herte. Tada je od Jugoslovena u Njemackoj igrao i Milutin Šokčić, izvanzredno je čuvao mrežu Kelna. U kvalifikacijama za ulazak u Bundes ligu, proglašen sam najboljim igračem Herte i od predsjednika kluba na poklon dobio „mercedes“. Automobil mi je uručio neki drugi do tadašnji kancelar Vili Brant. Nakon toga sam se vratio u Rijeku, počeo da radim kao trener u drugom pogonu. Određenje, trenirao sam najmlađe kategorije igrača ovog kluba, čiji je prvi trener bio Stevan Vilotić Čele, divan čovjek i pedagog. ljudina da se počtuje i pamt!

●Rijeka je u to vrijeme bila drugoligaš, kroz Kantridu su prodfilovali treneri i treneri?

— Mogu da kažem da je prava mlina bilo raditi sa mladim kategorijama, stvarati čestite mladiće i dobre fudbalere. Sve dok se Rijeka nije oslonila na sopstven kader, ili neformalne igrače iz obližnjih zonskih podsaveznih klubova, uzaludno je godinama jurila na prvligaški status. Preskupo je platila dovodnje zvanih fudbalera i stručnjaka sa strane, od „legije stranaca“ nije imala nikakve koristi. „Čika Čele“ je bio nešto treće. On je na Knatridu udario istinske temelje omladinskoj školi, stalno isticao da su najmlađi najveće blago kluba.

Što dalje od „Buvije pijace“

/Ivica Šangulin, novi šef stručnog štaba Rudara, više od 35 godina je u fudbalu/

renera. Međutim, dvije sezone na kormilu su dovoljne da se nešto značajnije napravi, da se sagleda vrijednost stručnjaka i „pročita“ njegov krajnji cilj. Nakon toga, bez sumnje, dolazi do zasićenosti na oba „kolosijeka“, do pada motiva za rad... Huzorno je očekivati čuda od vječitih kormilara, živjeti u velikoj zabludi. Ne treba se zavaravati ni „picama selicama“, čiji rad vodi klub u čar! Hoću, u stvari, da kažem ovo: ako trener dvije godine „poćuje“, priča priče za malu djecu, šta će on dalje na kormilu i kome to koristi?

PODUHVAT

●Kako i zašto ste preuzeli treniranje prve ekipe?
— Iskjučivo na insistiranje Stevana Vilotića. U početku, iz poznatih razloga, nije bilo lako i jednostavno „otpisati“ bivše i skupe igrače. Međutim, vremena za duže razmišljanje nije bilo: orijentalisimo se na „male“ fudbalere, okrenuli se planskom i timskom radu i ubrzo uspjeli — Rijeka je postala prvligaš.

●Kažu da ste stvorili plejadu vanserijskih fudbalera, od kojih su neki nosili i nose dres sa državnim grhom?
— Pod mojim rukovodstvom su prve fudbalske korake napravili, stasali i vremenom se razvili u dobre igrače Desnica, Ružić, Gračan, Matrljan, Milenković i drugi.

●Bili ste trener Rijeke, Toronta, Orijenta, Šibenika i svuda imali uspjeha. Kako se to postizje?
— Kada sam se odlučio da dođem u Šibenik, ovaj klub je tavorio na tabeli, situacija sa igračkim kadrom nije obećavala ljepše sutra. Odmah sam rukovodstvu predočio svu težinu problema i naglasio šta želim. Ukazao sam na činjenicu da se sa igračima „preko sedam gora i mora“ ništa neće postići, da na „buvljoj pijaci“ nema kvaliteta. Prihvatili su moje mišljenje i plan, odrekli se pomoći pojedinih prvligaških fudbalera (Nikezić i društvo), a potom smo krenuli skoro iz početka: doveli smo jedan broj nepoznatih igrača — „malih“ dalmatinskih klubova i rezultati nisu izostali. Sada je Šibenik „pravi“ drugoligaš.

●KAO DA IMATE ČAROBNI ŠTAPIĆ?

— U fudbalu nema čarobnjaka. Tajna svih uspjeha je u radu i istrajnosti, u prilazu poslu koji želis da obaviš na najbolje mogući način, ne štetiš sebe, ali ni igrače. Tajna je u timskom radu, dobrih uslovia za realizaciju plana, nesmetano odvijanje termina. Sve je to zajednički posao sa jednim jedinim ciljem da naš fudbal i klub koji treniraš napreduje... Uz to, neophodno je obstrano razumijevanje, temeljno i teževno sagledavanje stvarnih mogućnosti kluba i sredine, gdje djeluje, iznad svega strpljenje, pamet i stručnost.

REALNOST

●Pristalica ste rada na dugu stazu?
— Da se razumijemo: preko noći se ne mogu postići bitaviji rezultati, jer je za uspjeh da se pamti potrebno mnogo šta, a to ne zavisi samo od

trenera. Međutim, dvije sezone na kormilu su dovoljne da se nešto značajnije napravi, da se sagleda vrijednost stručnjaka i „pročita“ njegov krajnji cilj. Nakon toga, bez sumnje, dolazi do zasićenosti na oba „kolosijeka“, do pada motiva za rad... Huzorno je očekivati čuda od vječitih kormilara, živjeti u velikoj zabludi. Ne treba se zavaravati ni „picama selicama“, čiji rad vodi klub u čar! Hoću, u stvari, da kažem ovo: ako trener dvije godine „poćuje“, priča priče za malu djecu, šta će on dalje na kormilu i kome to koristi?

●Zašto treneri nerado rađe sa mladim kategorijama?

— Zato što je to najteže, što u omladinskoj školi ne mogu da „prođu“ samozvani stručnjaci i „neumorni“ reklameri. Kod nas se, na žalost, rad sa pionirima i juniornima još uvijek smatra drugorazrednim poslom, degradiranjem trenera... Ovu konstataciju ilustriraj i podatak da su „drugi treneri“ slabono građeni. To je neodrživa praksa, poguban stil shvatanja i ponašanja uvelike klubova, naročito drugoligaških.

●Po drugu put ste „na radu“ u Bosni i Hercegovini, odakle u Radaru?

— Fudbalski život u ovoj Republici meni nije stran, dobro poznajem stvarne i potencijalne mogućnosti mnogih bosanskohercegovačkih klubova. Uostalom, i kao igrač sam, svojevremeno, „ratovao“ u Banjaluci, Zenici, Prijedoru, Mostaru, Sarajevu... Istekao dobar broj poznanika i prijatelja. Najkraće, hitosam i u ovoj sredini da se dokažem kao trener, pa sam na kraju prošle sezone prihvatio poziv Rudara.

MOGUĆNOSTI

●Tim ste preuzeli pred početak priprema za novo prvenstvo?
— Tada mi nisu bile poznate sve mogućnosti novog kluba, prije svega, uslovi za rad. Ubrzo sam došao do saznanja da ih gotovo i nemamo, jer je teren u Ljubiji donekad vrlo loš na sve samo ne na fudbalski poligon. U Prijedoru, na Gradskom stadionu, teren je kao beton i naš najveći protivnik. To samo odgovara gostima, u prvom redu ekipama koje dođu da se brane, „idu“ na bod, a njih je većina.

●U proteklih osam kola, od 16 mogućih, Rudar je osvojio osam bodova. Da li je mogao više?

— Ako se ima u vidu da radimo u teškim uslovima, više sam nego zadovoljan postignutim. Mora da se shvati i prihvati da su za bolje potrebn i bolji uslovi i bolji igrači. Rudar ima solidan igrački kadar, ali je za veća dostignuća neophodna „svježa krv“, u našim redovima ima upražnjenih mjesta. Nama nisu potrebne usluge menadžera, treba se udaljiti od „buvljoj pijace“, ima u re-

publičkim i regionalnim klubovima dosta darovitih fudbalera.

●Rudar na kraju jesenjeg prvenstva?

— Ukoliko osvojimo ukupno 17 bodova, plan ćemo premašiti. Nadam se da ćemo se u zimskom prelaznom roku znatno pojačati i spremni ući u nastavak prvenstva. Na tome u klubu već uveliko rađe. Treba istaći da rukovodstvo Rudara, naročito u vrijeme krize, mnogo učinilo na stvaranju uslova za rad, tako da će nam svima uskoro laknuti. Na stadionu u Ljubiji podignuta je vjelepljena klupska zgrada sa 35 ležaja i postavljen novotrvatni teren, gdje će se na proleće nesmetano odvijati treninzi, a to je veliki kapital. U Prijedoru pripremamo izgradnju stadiona. Prema projektu, biće to jedan od najmodernijih sportskih objekata takve vrste u nas.

●Može li, po vama, u narednom fudbalskom srednjoročju? Potkozarje da dobije prvligaša?

— Nema nikakve sumnje da je atmosfera u klubu i oko njega dobra. Sve prisutnija je želja da Rudar bude i u narednoj sezoni jedan od sedam milja. Mobilnost klupskih struktura je vidna, pomoć i podrška rudara ogromna. U fudbalu i pretjenjama na viši rang često odlučuje i rizik i hrabrost, jer bez njih nema dobika. Pravi potezi, dakle, donose radost, bezopreznost i improvizaciju razočarenje. Iz iskustva znam da dobri projekti i programi nikad nisu skupi.

Zlatko ĐURIĆ

DRUGA SAVEZNA FUDBALSKA LIGA — PRIJEDOR Rudar — Zadar, nedjelja u 16.00. BIHAČ. Jedinstvo — GOSK Jug, nedjelja u 16.00.

REGIONALNA FUDBALSKA LIGA BIH — JAJCE Elektrobosna — Radnički, subota u 15.00. CAZIN. Krajina — Vitez, subota u 15.00. VELIKA KLADUŠA. Krajsnik — Sloga, subota u 15.00.

REGIONALNA FUDBALSKA LIGA „ZAPAD“ BOSANSKI DUBOVIĆI. Borac — Graховo, nedjelja u 15.30. BOSANSKI GRAD. Sloboda — Mladost, nedjelja u 15.30. BOSANSKA KRUPA. Željeznica — Borac (TD), nedjelja u 15.30. PRIJEDOR. Prijedor — Ljubici, nedjelja u 15.30. JAJCE. Vrbas — Podgrmeč, nedjelja u 15.30. LAKTAŠI. Laktasi — Berek, nedjelja u 15.30. BANJALUKA. BSK — Bratstvo, subota u 16.00.

MEDUOPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BANJALUKE — BANJALUKA „Rade Licina“ — Sloga, nedjelja u 15.00. ŽERAVICA. Jedinstvo — Mladost, nedjelja u 15.00. KLJUČ. Bratstvo — Ljevice, nedjelja u 15.00. SANSKI MOST. Radnički — Naprijed, nedjelja u 15.00. GLAMOC. Sator — Omladinac, nedjelja u 15.00. MRKONJCI. Sloboda — Omladinac, nedjelja u 15.00. BOSANSKA GRADIŠKA. Obradovac — Trgoprodaja, nedjelja u 15.00.

MEDUOPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BIHAČA: — ORAŠAC. Ostrovnica — Jasenica, nedjelja u 14.30. POKOJK. Gorje. Prekopaš — Sloga (BO), nedjelja u 11.00. BOSANSKI PETROVAC. Mladost — Gomilac, nedjelja u 14.30. KRALJEVO. Sloga — Omladinac, nedjelja u 11.00. GOLUBIĆ. Napredak — Krila krajine, nedjelja u 11.00. RIPAC. Radnički — Una, nedjelja u 11.00. KRALJEVO. Borik — Radnički, nedjelja u 11.00.

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA VRBAS: — ČESMA. Bratstvo — Omladinac, nedjelja u 15.30. IVANJSKA. Sloga — Jeftinograd, nedjelja u 15.30. GORNJI ŠEHER. Vrbas — Mladost, nedjelja u 11.00. PREDGRMEČ. Željeznica — Jedinstvo, nedjelja u 11.00. DRAGOČAJ. Polet — Progres, nedjelja u 15.30. SPUVO. Gorica — Sloboda, nedjelja u 15.30. ROSULJE. Udarnik — Krajsnik, nedjelja u 15.30.

GRUPNA FUDBALSKA LIGA „LJEVICE“ — POVELIĆ. Bratstvo — Bratstvo (O), nedjelja u 16.00. MRČEVCI. Termal — Mladost (L), nedjelja u 16.00. DRAGELJI. Potkozarje — Veterani, nedjelja u 16.00. DUBRAVE. Dubrave — Župa, nedjelja u 16.00. TRN. Sloga — Mladost (B), nedjelja u 16.00.

STARATA TOPOLA. Ratar — Sloga (S), nedjelja u 16.00. BOSANSKI ALEKSANDROVAC. Potkozarje — Vihor, nedjelja u 16.00.

GRUPNA FUDBALSKA LIGA „SANA“ — LUŠCI PALANAK. Grmeč — Krivdica Brdo, nedjelja u 16.00. KOZARAC. Bratstvo — Sloboda, nedjelja u 16.00. KAMENGRAD. Rudar — Ljubija, nedjelja u 16.00. RAKOVČANI. Rakovčani 79 — Mrakovac, nedjelja u 16.00. AGINCI. Aginci — Kiseljak, nedjelja u 16.00. TOMINA. Jedinstvo — Knežopoljac, nedjelja u 16.00. ORLOVAČA. Potkozarje — Gornjemca, nedjelja u 16.00.

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BANJALUKE — MISIN. HAN. Kozara — Bosna, nedjelja u 15.30. ČELINAC. Partizan — Slavija, nedjelja u 10.00. SARGOVAC. Budućnost — Preletar, subota u 15.30. KRUPA NA VRBASU. Krupa — Lais, nedjelja u 15.30.

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA LAKTAŠA — MAGLAJANI. Borac — Signal, subota u 16.00. KADINJANI. Rudi. Čajavec — Bosna, subota u 16.00. MAHOVLJANI. Bratstvo — Mladost, subota u 16.00.

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BOSANSKE GRADIŠKE — KOČIĆEVO. Zadrugar — Omladinac, subota u 16.00. NOVA TOPIJA. A. Mašinski servis — Prošara, subota u 16.00. TREBOVLJANI. Plintaze kaleni — „13 sklojevki“ subota u 16.00. DONJI POČIHRADCI. Sloboda — Bosna, subota u 16.00. ČATRNJA. Biseri — Mačkovec, nedjelja u 15.30. GORNJI KARAJZOVCI. Napredak — Vrbaska, nedjelja u 15.30. KOZINCI. Bratstvo — Torpedo, nedjelja u 15.30.

LIGA MJESNIH ZAJEDNICA BOSANSKE GRADIŠKE — ROMANOVCI. Romanovci — Mladost, subota u 16.00. JABLANICA. Grand Sampson — Polet, subota u 16.00. DOLNA Jedinstvo. Plintaze subota u 16.00. LAMINCI. Laminici — Borac, subota u 16.00.

MEDUOPŠTINSKA ŠAHOVSKA LIGA BANJALUKE — KOTOR. VARSOŠ. Mladost — Kozara, nedjelja u 10.00. VRBANJA. Partizan — Mladen Stojanović, nedjelja u 10.00. ZALUŽANI. Mladost — Progres, nedjelja u 10.00. POTOCANI. POŠK — Partizan, nedjelja u 10.00. LAKTAŠI. Mladost — Željeznica, nedjelja u 10.00.

TRADICIONALNI KOŠARŠKI TURNIR MLADOG KRAJŠNIKA — BANJALUKA. Sportska dvorana Borik subota od 8.00 i 15.00, nedjelja od 8.00 i 15.00.

SAHOVSKI ZADATAK

Broj 966
Priprema: Nikola LAKIĆ, šahovski majstor

Bijeli: Kh2, Dc3, Tc7, Sd3, Sh4, pešaci b2, g2, h3 (8)
Crni: Kg8, Dg6, Tf8, Se3, Le8, pešaci a6, b5, g7, h5 (9)
Crni vuče i dobija!
Veoma lijep završetak imala je partija Esnaola — Galonska (SSSR, 1975) u kojoj je crni mator protivnik nakon dva poteza.
Rješenje prošlog zadatka: 1. h6 Kh2. Le6 i crni je predao, jer mu je napadnut lovac na e4; ako ga skloni, sledi 3. Dd4, s matom, a ako 2... d5, onda 3. De5 takođe s matiranjem.

KRAJŠKI SPORTSKI VIKEND

Polet u nestašici

Srez Bosanski Novi u prvoj godini slobode

2

Piše Ljubo IVANIĆ

Pustoš i nestašice, a istovremeno polet i oduševljenje građana - to su bile opšte karakteristike te 1945. godine. Tako prema jednom izvještaju Gradskog narodnog odbora Bosanski Novi od 1. jula 1945. godine na tome području bila su 1334 siromašna građanina i 169 službenika kojima je za prehranu bilo potrebno dnevno obezbijediti: kukuruza 1052 kilograma, masti 15, graha 300 i soli 5 kilograma. U isto vrijeme broj siromašnih na području opštine Dobričin po selima izgledao je ovako: Donje Vodičeve 315 građana, Gornje Vodičeve 358, Kuljani 247 i Dobričin 276 građana ili ukupno 1196 siromašnih građana, dok ih je na području Bosanske Kostajnice bilo oko dvije hiljade. Slično stanje bilo je i na drugim opštinama.

U to vrijeme, primjera radi navodimo, prava rijetkost bili su automobili. U Bosanskom Novom imali su ih samo auto-mehaničari Milan i Vladimir Tintar, a motocikle Milan Senić, sekretar SNO, Dragan Marin, predsjednik SNO, Dušan Vujanović, sekretar USAO BiH, Pero Čiča, poslovođa u Sreskom magacinu i Franjo Crnković, električar dok su bicikle imali samo Salih Džaferbegović, mesar Ibrahim Veletanlić, krojač i Mile Šteković, član Mjesnog narodnog odbora.

dosta problema. Tako se ispostava Jugoslovenskih željeznica iz Banjaluke 7. jula obraca SNO sa zahtjevom da organizuje isporuku već poručene grane (pilotu) za izgradnju mosta u Volinji. Ovaj most, kao i mostovi u Krupli i Grmuši, prema pismu ispostave, sporo se rade zbog nedostatka radne snage, materijala, alata, ali i slabe organizacije. Zato će se kod samoga

isporučena, iako most mora biti završen za dva mjeseca. U međuvremenu, vjerovatno na intervenciju organa Jugoslovenskih željeznica, 6. avgusta ONO Banjaluka naređuje SNO da odmah mora organizovati izvoz pilota (grane) iz Novske planine za mostu u Volinji s obzirom na to da se od jesenjih kiša porasti Una, što bi otežalo dovršenje mosta, a to bi onda imalo ogromne posljedice.

Međutim, ako se ima u vidu činjenica da je narod imao malo radne stoke i ispravnih kola, da su još sve poslove pretežno obavljale žene, stariji ljudi i djeca, da su svi oni bili angažovani na izgradnji kuća i obnavljanju poljoprivrednih radova, onda je razumljivo da je SNO teško mogao organizovati izvoz te

U obnovi je teško bilo uskladiti brojne suprotnosti: trebalo je dosta drveta a morala se kontrolisati sječa, bilo je mnogo djece a malo učitelja, mnogo bolesnih i iznemoglih a malo ljekara i bolnica, građevinskog materijala bilo je vrlo malo...

prema izvještaju SNO od 14. avgusta, do zime trebalo obnoviti još 15 manjih mostova. Među ove spadaju i most na potoku Suća otvora 6 metara, mostovi na Japri u Suhaći otvora 43 i u Blagaju 50 metara, te most na Vojkovi u Rudiciama itd. Istovremeno valjalo je zapuštene i onesposobljene puteve što prije obnoviti i osposobiti za saobraćaj. U tu svrhu već 2. maja ONO Banjaluka dodijelio je Komandi mjesta u Bosanskoj Kostajnici 150, a Komandi mjesta u Bosanskom Novom 200 zarobljenika.

Između potreba i mogućnosti

Nepun mjesec dana poslije ova ga upozorenja Ministarstvo šumarstva BiH zabilježilo je svaku samovoljnu sječu šuma i to kako u državnim tako i privatnim šumama. Onima kojima je imovina uništena ili popaljena od okupatora i domaćih izdajnika za obnovu svojih domova mogli su dobiti iz državnih šuma drvo besplatno na panju. Opštine su bile dužne da prave spisakove takvih građana na osnovu kojih su lugari izdavali građu i na taj način kontrolisali sječu. Ako je i pored svih preduzetih mjera, neko ipak samovoljno sječao šumu, očekivalo su ga dosta stroge mjere društva. U tom smislu ONO Banjaluka uputio je 12. jula pismo sreskim narodnim odborima u kojem se upozorava da će u odgovoru sa javnim tijelom za okrug banjalučki biti naredeno sreskim sudovima da najhitnije presuduju po prijavama o bespravnoj sječi šuma.

Kakav je značaj pridavan normalizaciji saobraćaja vidi se i po tome što je 21. maja Komanda prijedorskog područja donijela Naredbu o hitnoj opravci cesta, mostova i propusta, te uspostavljanju telefonskog saobraćaja. U naredbi se ističe da popaljenju i porušenu zemlju treba što prije obnoviti što je bez saobraćaja nezamislivo. „Za ovaj posao“ - stoji u Naredbi - „prvenstveno će se upotrebiti zarobljenici koji su dodijeljeni komandama za rad. Ukoliko ne bude dovoljan broj zarobljenika izvršiti mobilizaciju ljudstva koje je sposobno za rad.“ Ističe se da treba dobro organizovati posao i ljude pravilno rasporediti kako bi svako radio ono za što je sposoban.

Mora se priznati da je zaista bilo veoma teško uskladiti brojne suprotnosti koje su bile prisutne te 1945. godine. Jedna od njih bila je velike potrebe za drvletom uz istovremenu potrebu za kontrolisanom sječom, odnosno čuvanjem šume. Slično je bilo i na drugim sektorima: mnogo nepismene djece a malo učitelja i škola, mnogo bolesnih i iznemoglih a malo ljekara i bolnica, velike potrebe za odjećom i obućom, građevinskim i drugim materijalima a istovremeno vrlo oskudna ili nikakva ponuda takvih roba, itd.

Za obnovu porušene zemlje, a posebno za izgradnju kuća trebalo su ogromne količine grane. To je, uz inače prisutnu samovoljnu sječu, dovelo do toga da su u pojedinim krajevima šume pustošene. Zato već 4. maja Ministarstvo šumarstva Federacije BiH uputilo okružnim narodnim odborima pismo u kojem se, pored ostalog, kaže: „Šuma je zajedničko dobro našeg naroda. Kao takvo zajedničko narodno blago, šuma zauzima osobito mjesto u privrednom i kulturnom životu naroda. Kao posljedica rata i naslijeđenog negativnog stava prema šumi kao i radi nesređenih prilika koje još vladaju u nekim krajevima naše zemlje, vrše se samovoljne sječe šuma u velikim razmjerama koje mogu dovesti u pitanje i sam opstanak šume u tim krajevima... Treba - dakle“ - zaključuje se u pismu Ministarstva - „pristupiti hitnim mje-

U slijedećem broju: PRIVREDA SE BUDI

Novi mostovi

Zato uz sjetvene i druge poljoprivredne poslove kojima je trebalo obezbijediti neophodne prehrambene proizvode, ubrzano se radilo na obnovi ostalih privrednih aktivnosti. Među prioritetne zadatke, svakako, spadalo je uspostavljanje normalnih saobraćajnih tokova. Na području Bosanskog Novog radilo se o dva ključna objekta - most na Uni u Bosanskom Novom koji povezuje Bosanski Novi i Dvor na Uni, odnosno Bosnu i Hercegovinu i Hrvatsku. Izgradnji ova dva mosta pridavan je izuzetan značaj.

Izgradnja mosta na pruzi kod Volinje započela je odmah poslije oslobođenja i trebalo je da se završi prije jesenjih kiša. Međutim, iz prepiske između organa Jugoslovenskih željeznica iz Banjaluke i Bosanskog Novog i Okružnog narodnog odbora, s jedne strane i SNO Bosanski Novi, s druge strane, vidljivo je da je oko organizacije poslova na izgradnji mosta bilo

Uz mostove, puteve, pruge i druge objekte, trebalo je obnavljati i graditi i škole, što se vidi i iz dopisa koji je SNO Bosanski Novi uputio 10. septembra 1945. godine Okružnom narodnom odboru u Banjaluci

mosta u Volinji - stoji dalje u pismu - formirati radni logor a radiće se u dvije smjene. Insistira se da SNO organizuje prevoz grane iz Novske planine do Rudica odakle bi se vozom prebacila do Volinje. Ističe se značaj izgradnje mosta za obnovu ratom porušene zemlje.

grade iz Novske planine. Tome treba posebno dodati podatak a je u ovom i istovag grad vršen isključivo ručno, što su mogli raditi sposobniji i snažniji ljudi, a njih je bilo malo.

Most na Uni u Bosanskom Novom, prema raspoloživoj ahrijskoj građi, obnovljen je sa manje teškoća. Tamo je ONO Banjaluka 9. juna uputio Lazu Višetrnu, bivšem nadzorniku puteva, sa zadatkom da rukovodi radovima na opravci mosta. Istovremeno zatražena je pomoć od Okružnog narodnog odbora Petrinji i SNO Dvor na Uni, koja je vjerovatno bila pružena s obzirom na zajednički interes.

Da kiše ne ometu

Zbog svega toga izgradnja mosta u Volinji zadavala je dosta brige SNO, jer se radovi, i pored zalaganja i shvatanja značaja, nisu mogli organizovati onako kako su bili zamisljeni. U nekoliko navrata intervenisala je i Dionicaza opravku pruge Bosanski Novi. Tako se ova dionica 28. jula obraca sa zahtjevom da se grada konačno isporuči, a 20. avgusta skreće pažnju SNO da još uvijek grada nije

zaštita šuma
Uzova dva krupna objekta valjalo je raditi i još mnogo sitnijih. Tako je,

ga sam uspjela tako brzo da dobijem razvod. Da, nemote tako da me gledate, on je u zatvoru. On je obična lopuza i prevarant. Nastade dug tajić i žene počese da se zagledaju, da sliježu ramenima i da nepovjerljivo i sa čuđenjem šire ruke. Jer, o Malvinju svako mogao imati različito mišljenje, ali bio je u krugu poznanika oličjenje poštenja, učtivosti i posebno su ga cijevali zbog blagog ponašanja i velike uglađenosti u ophođenju, pogotovo sa ženama. Sve su zbog toga pomalo i zavidejele Danaven, a sada, nova vijest došla je kao grom iz vedra neba.

Danaven je ponovo prinijela čašu ustima. Namjerno nije željela odmah da nastavi razgovor, želeći time da izazove još veću radoznalost kod prijateljica. Prije nego što ih je pozvala, dvoumila se kako da im saopšti istinu. U prvom trenutku joj je prijalo da izazove njihovo sažaljenje, no pošto se primirila i prihvatila sudbinu takvu kakva je,

željela je pošto-poto da oстане na visini i da od kraja dominira situacijom.

— Sjećate se, prije tri godine mi je opljačkao stan - nastavila je poslije duže pauze - baš tada, neposredno poslije te krađe upoznala sam Malvina.

— Odlično se sjećam tog perioda - potvrdi Emili - Malvin se veoma trudio da ti pomogne. Svakodnevno te je obilazio i donosio cvijeće. Čak ti je maloi i materijalno pomagao.

— Da. Upravo me je to privuklo njemu. Brzo sam ga zavoljela i bila sam presrećna, tako da sam zaboravila na ukradene stvari. Čak sam smatrala da je to dio neke moje sudbine... slično onome što ljudi govore da se ne može imati istovremeno sreću u ljubavi i na kocki. Materijalno sam puno izgubila, ali dogodilo se nešto drugo, nešto mnogo ljepše...

— Bila sam ubijedena da si srećna i da si ga svih ovih godina iskreno voljela - promrsi Ketrin. — Kako mogu osjećanja tako brzo da se izmijene?

— Pa mogu? Saznala sam istinu i to je bilo dovoljno. Zar mislite da sam se dvoumila? Nisam, nisam, dajem vam riječ da sam istog časa kada sam shvatila ko je on, otišla u policiju.

— Do davola, mnogo mistifikujes - reče nestrijplivo debeljušasta Ivon. - Kako si saznala istinu?

— To je luda slučajnost. Prije mjesec dana otputoala sam u Belstin, od rođake. Nisam našla kod kuće, tako da sam cijelo popodne provela u kozmetičkom salonu.

— Pa tvoji suprug je često, radeći kao trgovački putnik, putovao službeno u taj grad - dobaci Emili.

— On je trgovački putnik kao što sam ja operška pjevačica - reče Danaven sarkastično. — Dozvolite da nastavim. U tom prokletom kozmetičkom salonu, upoznala

sam se s jednom ženom, mojih godina, prilično debelom i grubom. Bila je veoma galantna... Častila je sve one službenice, pa tako i mene. Bila je prilično popila, pa joj se jezik odvezao. Pričala je o tome kako je presrećna, kako se nedavno vjenčila, kako je konačno upoznala čovjeka svog života i kako je to veliku sreću doživjela upravo kada je mislila da su joj sve iade potonule.

— Sta joj se dogodilo?

— Pa neko joj je opljačkao stan i odio cijelo bogatstvo. I eto, baš ti dana slučajno je upoznala tihog, finog gospodina, koji joj se našao na usluzi baš kada joj je bilo najteže.

— Priča se zaista ponavlja - prizade Ketrin. - Ali kako si mogla da budeš sigurna da se radi baš o tvom Malvinu?

— Isprovocirala sam je da mi opiše svog princa na bijelom konju. Odmah mi je bilo jasno. Odlučila sam da istog trenutka raščistim i krikom sam otišla i obila stan u kojem je Malvin živio prije nego što se oženio sa mom. Sta mislite? Sta sam našla?

— Pa sve stvari iz tvog stana? - dobaci Ketrin.

— To je samo dio... Njegov stan je Alibabina pećina. Pronašla sam i njegov radni dnevnik. On je opljačkao više od dvadesetak stanova, uglavnom usamljenih žena. Međutim, imao je čudnu strast... svim tim ženama se kasnije udvarao, redovno ih obilazio i slao im cvijeće.

— I ti si ga odmah prijavila? - upita Emili.

— Naravno! Brzo je sve priznao... Odrvan je, pomenuo je kako vjeruje da će na sudu biti blaagonakloni prema njemu, jer je bio pažljiv prema svojim žrtvama.

— Opet je nastala kratka pauza. Prijateljice Danaven su teško mogle da se privuku na sve što su upravo saznale. Prava se ipak pribrala Ketrin. Nasula je svimapiječ i pozvala o omacu da nazdrave u znak dobrog i srećnog raspleta.

Gospoda Danaven je otpila gutljaj viskija, zadovoljivo se nasmiješila i, spustivši čašu na mali, ovalni sto, snažno zapljuskala rukama. Lice joj je bilo ozareno, vježe i spokojno. Prijateljice su je začuđeno posmatrale, jer nisu očekivale da će se Danaven toliko radovali razvodu, s obzirom na to da im je često govorila da veoma voli svog supruga Malvina. Imala je oko pedeset godina i za Malvina se udala tek kada je preveliča četrdesetu i kada su u susjedstvu počeli krikom da je nazivaju rasijanom usidjelicom.

— Vidim da ste iznenađene, drage moje - rekla je glasno i potom počela dugo i zvonic da se smije. - Čudi vas, jer sam vam donekad govorila da će se Danaven toliko radovali razvodu, s obzirom na to da im je često govorila da veoma voli svog supruga Malvina. Imala je oko pedeset godina i za Malvina se udala tek kada je preveliča četrdesetu i kada su u susjedstvu počeli krikom da je nazivaju rasijanom usidjelicom.

— Vidim da ste iznenađene, drage moje - rekla je glasno i potom počela dugo i zvonic da se smije. - Čudi vas, jer sam vam donekad govorila da će se Danaven toliko radovali razvodu, s obzirom na to da im je često govorila da veoma voli svog supruga Malvina. Imala je oko pedeset godina i za Malvina se udala tek kada je preveliča četrdesetu i kada su u susjedstvu počeli krikom da je nazivaju rasijanom usidjelicom.

— Vidim da ste iznenađene, drage moje - rekla je glasno i potom počela dugo i zvonic da se smije. - Čudi vas, jer sam vam donekad govorila da će se Danaven toliko radovali razvodu, s obzirom na to da im je često govorila da veoma voli svog supruga Malvina. Imala je oko pedeset godina i za Malvina se udala tek kada je preveliča četrdesetu i kada su u susjedstvu počeli krikom da je nazivaju rasijanom usidjelicom.

KRATKA PRIČA R. POPINS

Strast

ga sam uspjela tako brzo da dobijem razvod. Da, nemote tako da me gledate, on je u zatvoru. On je obična lopuza i prevarant. Nastade dug tajić i žene počese da se zagledaju, da sliježu ramenima i da nepovjerljivo i sa čuđenjem šire ruke. Jer, o Malvinju svako mogao imati različito mišljenje, ali bio je u krugu poznanika oličjenje poštenja, učtivosti i posebno su ga cijevali zbog blagog ponašanja i velike uglađenosti u ophođenju, pogotovo sa ženama. Sve su zbog toga pomalo i zavidejele Danaven, a sada, nova vijest došla je kao grom iz vedra neba.

Danaven je ponovo prinijela čašu ustima. Namjerno nije željela odmah da nastavi razgovor, želeći time da izazove još veću radoznalost kod prijateljica. Prije nego što ih je pozvala, dvoumila se kako da im saopšti istinu. U prvom trenutku joj je prijalo da izazove njihovo sažaljenje, no pošto se primirila i prihvatila sudbinu takvu kakva je,

**AZB (R) UKA
novih zanimanja**

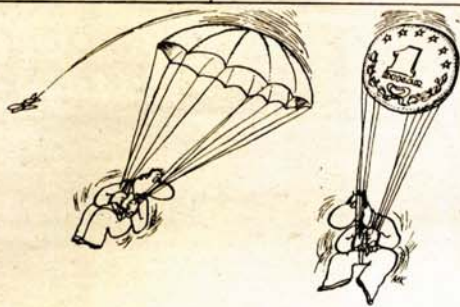
K

KRITIČAR

*Njegovog pera
svako se plaši,
kod njega nema
„naši“ i „vaši“.*

*Pero mu tupo
jedino kada
piše o nekom
iz svoga stada.*

Miloš APRILSKI

Mileno KOSANOVIĆ

POSTSKRIPTUM

CIJENA

Korisnici garaža koje su u društvenom vlasništvu u Celincu, umjesto 300 sada plaćaju 3.168 dinara. To je ujedno i najveća zakupnina garažnog prostora u zemlji.

S obzirom na cijenu automobila garaže i nisu tako skupe. NAVIKA

SIZ osnovnog obrazovanja u Bosanskoj Krupi, koji je do sada ču cijelosti podmirivao troškove prevoza đaka – putnika od kuće do škole i nazad, odlučio je da te izdatke natovari na leđa njihovih roditelja.

Roditelji su već navikli na vozanje.

NADANJE

Pouke iz ranijih godina da se ogrjev osigura na vrijeme nisu u Bosanskoj Dubici bile dovoljne. Od oko 500 tona uglja, koliko je potrebno za narednu zimu, obezbijedeno je svega 27.

Dubičani se za sada uzdaju u blagu zimu! Himzo SKORUPAN

HUMORESKA

Neradnik

Već više od tri mjeseca po cijeli dan sjedim u fotelji u predsobju, buljim u ulazna vrata i čekam. Čekam miliciju. Na svaki zvuk zvana skačem kao oparen, popravljam na brzinu odijelo i frizuru, otvaram vrata i ... ništa. Dode poneki prijatelj, rođak ili komšija ali milicija nikako. Gosta pošaljem u sobu roditeljima ako je njima došao, ili ženi ako je došao nama, pošto živimo svim zajedno, a ja ponovo zauzimam svoje mjesto i čekam da dodu me i vode me u zatvor.

Nisam nikoga opijačkao, niti sam napravio kakvu pronevjeru, niti sam, bože sačuvaj ubio nekoga. Nisam ni neki grubijan niti sileđija i štaviše miran sam i dobar čovjek. Imam samo jednu manu; mnogo sam lijen. Prosto se užasavam svake vrste posla i uvijek sam se svojski trudio da ga izbjegnem i uglavnom sam u tome i uspijevao. Na konkurse za radno mjesto nikada se nisam javio jer jednostavno ne mogu da zamislim sebe kako ustajem ujutro u šest sati, odlazim na posao i tamo provodim punih osam sati. Užasno. Grozim se od same pomisli na riječi kao što su rad, napor i slično. Dok se nisam oženio živio sam na račun roditelja, a sada tako živim obadvoje, i žena i ja. Ponekad mi prigovore da sam lijenčina, ali to je uglavnom sve, i ja bih i danas mirno provodio dane zavaljen u fotelju uz neki dobar roman i osvježavajuće piće, da moj otac nije prije nešto više od tri mjeseca sreo jednog svog starog prijatelja iz mladih dana. To popodne pričao nam je o tom ponovnom susretu nakon dugog niza godina i o raznim dogodovštinama kroz koje su njih dvojica

zajedno prošli dok su bili mladići i ja sam ga sa zanimanjem slušao.

A kada ste se zadnji put vidili-upitao sam ga?

- Bilo je to nekoliko godina poslije rata-odgovorio mi je otac.- Stajao sam pred zgradom u kojoj je on stanovao i gledao kako ga odvođe u zatvor.

- U zatvor-upitao sam radoznavo-a zašto?

- Zato što nije htio da radi.

- Šta! - uzviknuo sam

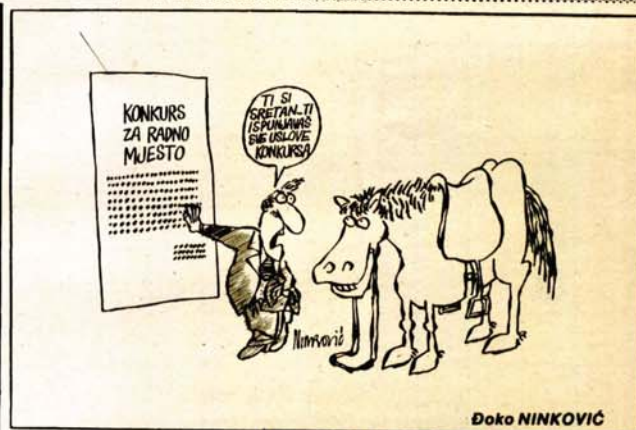
- Zato što nije htio da radi-potvrdio je još jednom i nastavio dalje da priča, ali ja ga više nisam slušao.

Osjedio sam se strašno pogodeniim, jer ma koliko bio neradnik i lijenčina uvijek sam se smatrao poštenim građaninom i ponosio se tim, a sada sam odjednom ustanovio da nisam ništa bolji od lopova i da sam i ja zaslužio zatvor. Mnogo sam se razočarao u sebe i odlučio sam da se popravim i da već sutra odem do biroa za zapošljavanje i odmah se zaposlim. Sigurno će me tamo pitati zašto se do sada nisam javio, ali smišliću valjda neku dovoljno uvjerljivu priču. Međutim i pored dobre volje nisam otišao ni sutra ni prekosutra i onda sam shvatio da lijenčina ostaje lijenčina i da me samo neka oštra mjera kao što je zatvor može natjerati da radim i odlučio sam da se sam prijavim miliciji. Iako bi me jednog dana neko prijavio kao neradnika i onda bih prošao još gore, jer ne kaže se uzalud da je pravda spora ali dostižna. Bio sam siguran da će me zatvor izliječiti od moje boljke, od ljenosti. Čim izadem zaposliću se, raditi i prekovremeno ako treba; neću ni u penziju da idem samo da nadoknadim sve ovo izgubljeno vrijeme.

Dakle, otišao sam u miliciju i prijavio se. Nisam ni znao da imamo tako srdačne i duhovite milicionare. Cijelo vrijeme dok sam im pričao svoj slučaj široko su se smišli, tapšali me po ramenu, dobacivali nešto na račun psihijatra što nisam baš najbolje shvatio i na kraju mi rekli da idem kući a oni će doći po mene.

Od tada je prošlo više od tri mjeseca a ja i dalje sjedim u fotelji u predsobju i strpljivo čekam a oni nikako da dođu. Sigurno imaju puno posla jer sam nedavno pročitao da kod nas ima nekoliko stotina hiljada neradnika.

Dragan Kešić

Doko NINKOVIĆ

**ZAKAČKE
BEZ TAČKE**

● Objesili bi i mi „Pedra“-Ali, ne možemo da ga pronađemo.

● Mi o položaju žene diskutujemo samo kada se daju filmovi sa erotskim scenama.

● Nekada je kaiš bio pedagoško sredstvo. A sada sredstvo prinude.

● Ako je inflacija čisto naš proizvod, zašto ne pokušamo da je izvezemo.

SAVA Radojević

SITNE MISLI

● Ne razilazimo se samo poslije utakmica i koncerata.

● Lako je utvrditi porijeklo imovine s dijana, kad su na njemu žuljevi.

● Država treba da odumre ali zar mora baš dovoljno da boluje.

● Mi i dalje sve tjeramo po ključu, vrijeme je da neko bude i iza njega.

● Lupanjem se ne iskova bolja budućnost.

● Prilegao bih ja na posao, pod uslovom da me neko prikrije.

● Sta vrijedi što mi je sjekira upala u med, kad je tegla staklena.

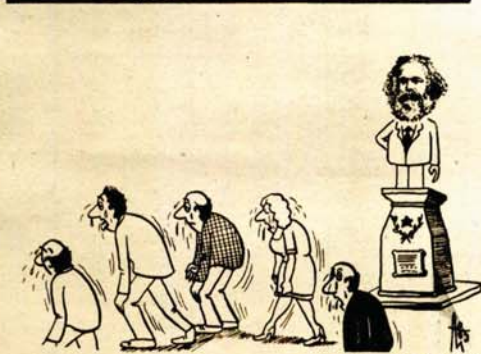
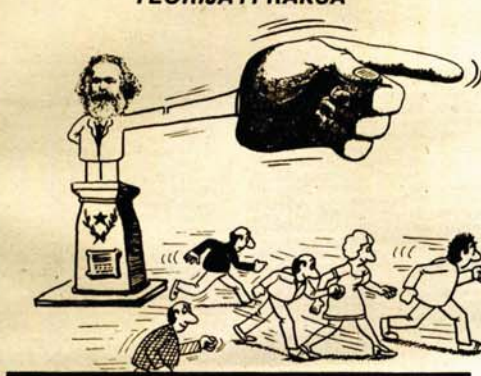
● Izgleda da će najveće prinose imati oni koji berbu obave putem referata.

● Ova situacija NJIH ne žulja, oni i dalje sjede u FOTELJAMA.

● Govorniku koji drži govore nije stalo da ga široke mase razumiju već da mu APLAUDIRAJU.

Luka AREŽINA

TEORIJA I PRAKSA

Milan ALAŠEVIĆ

**FUDBALSKI VREMEPLOV
DANAS**

PAZITE DJECO,
DA NE POLOMITE
PAPRIKE ROGE,
TURŠIJA CE IĆI OD RUKE
AL' FUDBAL NEĆE OD NOGE.

XXX
GDJE SMO, ŠTA SMO
OD ČEGA SMO
KAD FUDBALERI NISMO.
NAPISAO BI RADNIK
SASVIM OZBILJNO PISMO.

XXX
ŠTA JE SPOREDNA STVAR
KAD IGRA FUDBAL
ILI KADA PRIMA
MILIJARDE NA DAR.

XXX
POSMATRATI SE MOŽE
SA SKUPE TRIBINE
IL' FUDBAL IL' KONCERT
ZVIŽDUKA ZA „BALERINE“.

XXX
NA KRAJU NEĆE SE
NIŠTA POSEBNO „LUPITI“
BODOVI SE BRATE
MOGU I PRODATI
I KUPITI.

Vojo GRUBOR

EPIGRAMI

ANALITIČARI

Zašto da se usfirtuče zbog propusta što unazad vuče kad je uzrok neumijeha po njihovom - loša sreća!

RASPODJELA

Trebalo bi prema radu al u stvarnosti se zbude da lijeni maste bradu a vrijedni sreću kude.

NEOBIČAN ČOVJEK

Njegovi napori traju jer on rado šljaka. Zato ga smatraju za ustrajnog čudaka.

DILETANTI

Ritmove nadahnuća oni slabo slukte. Želja im je goruća do slave doći muktel!

Milan BOROVNICA

MALI OGLASI

Juče sam izgubio indeks i molim poštenog nalazača da ga donese na Ekonomski fakultet. Indeks mi je potreban jer sam zaboravio na kojoj sam godini.
Šifra: „Vječiti student“

Studentkinja fakulteta opštenarodne odbrane traži agresivnog kolegu koji će da je otjera u šumu radi uvježbavanja gerilskog načina odbrane i borbe prsa u prsa.
Šifra: Nije baš da tuđe neću i nije baš da svoje ne dam“

Student šumarstva 195/23 traži kolegicu da mu okreće stranice za vrijeme učenja.
Šifra: Mrzi me

Pripremio: Z.ČUKIĆ

Krajiška

**humoristička
razglednica**

● I Banjaluka ima velike ambicije za razvoj turizma. Najviše turista se ovdje zaustavlja zbog rampe u Zalužanima.

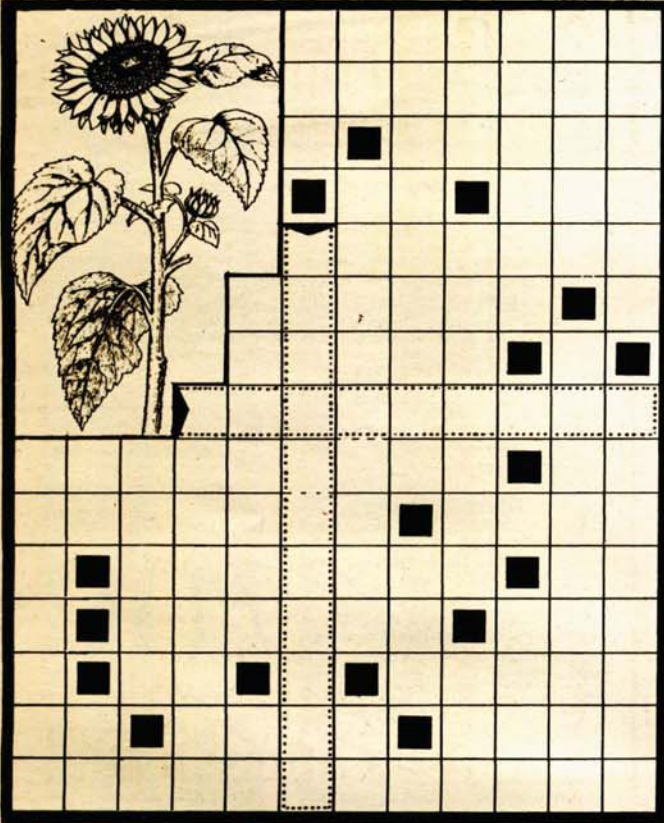
● U Ključu postoji kafana „Zeleni plan“, čiji je vlasnik Močilo, povratnik iz inostranstva. Ovdje se najčešće priča o nenamjenskom trošenju kredita iz zelenog plana.

● Ljubijski rudari su iskopali milionitu tonu rude. Ostali u Ljubiji i Prijedoru još uvijek razmišljaju kako da postanu milioneri.

● U Bosanskoj Gradišci je održan tradicionalni jeseni vašar. Najviše koristi od ovog vašara imali su privatni ugostitelji koji su pivo prodavali po cijeni od 170 dinara, naravno uz muziku gdje su pjevačice umjesto ječnjeg lišća padale po zemlji.

● Gornja Sanica i Ribnik više nisu poznati po seoskom turizmu. Mještani ova dva mjesta kažu da više nisu selo pa im takav vid turizma više ne odgovara.

Milan KAJIŠ

MOZAIČNA UKRŠTENICA

U lik lijeve ukrštenice valja izvjesnim redom upisati sve navedene pojmove koji su poredani prema duljini i abecednim redom, tako da na kraju dobijete kompletnu ukrštenicu popunjenu riječima koje smo vam dali.

Popunjavanje lika može se započeti upisivanjem u vodoravni i uspravni niz polja (obrubljen tačkicama) tematskih pojmova u ovoj ukrštenici: naziv dvije industrijske biljke - uljarice, od kojih je jedna priložena u samoj ukrštenici i njen naziv se nalazi u vodoravnoj koloni polja.

12 slova: ANAGRAMIRATI

9 slova: FRANC LIST, LEGALITET, NAPRESKOK, SENEGALKA

8 slova: SEMERING, TUGOVATI

7 slova: ALARODI, KANABIS, KRUGOVI, NEVEŠE, PREMORI, SPODOBA, STAKATO, URESITI

6 slova: BORMIO, KLJASTO, KRIPTA, SITNIŠ

5 slova: IDIOT, KVOTA, NENKO, PIRIT, RANKA

4 slova: IZET, LOZA, NICA, TRAG

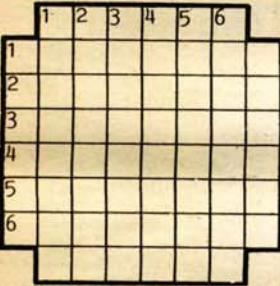
3 slova: ARI, EAK, KAP, LIV, MON, VIR

2 slova: AL, AM, BR, ER, FR, GU, IR, LO, OI, RN

SKRIVAČICA

TREBA DOBRO DA POGLEDATE GORNJI CRTEZ PSIMA. ONI NEŠTO TRAZE, PA IM POMOŽITE PRI TOM. ONO ŠTO ČE NAĆI NIJE ŽIVO, ALI JE NEŠTO ŠTO DVA PSA VEOMA VOLEI ŠTA JE TO?

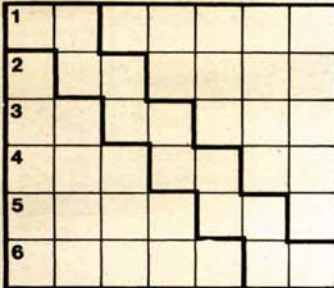

MAGIČNI LIK

I. JO, KI, KO, LA, LIST, NA, NA, O, RA, RA, RAC, RI, RI, SA, SA, SI, ŠKO, TIS, TO, VA, VIC.

VODORAVNO I USPRAVNO: 1. Poznati rukometaš šabačke „Metaloplastike“ i državni reprezentativac, Mile, 2. Japanski pozdrav (zbogom!), 3. Pohadalač škole, učenik, dak, 4. Pristaša umjetničke tendencije (u muzici, slikarstvu) da se što više istaknu tonske karakteristike, 5. Upala jajnika (lat.), 6. Pripadnici posebnih pukova teške konjice u nekim zemljama, nosili su oklope.

M. Spasojević

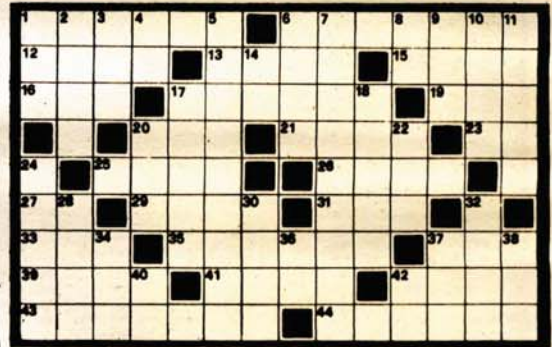

ILUSTROVANA ISPUNJALJKA

U gornju ispunjaljku treba, prema datim definicijama, upisati vodoravno 6 sedmoslovnih pojmova. AKO TO ISPRAVNO UČINITE U POSEBNO OBRUBLJENIM POLJIMA STEPENASTO, ČITAJUĆI PO 2 SLOVA REDOM RIJEČI, IZAĆI ĆE IME I PREZIME POZNATOG SOVJETSKOG ŠAHISTA — AK-

TUELNOG IZAZIVAČA SVJETSKOG ŠAHOVSKOG PRVAKA A. KARPOVA.

VODORAVNO: 1. Ime Principa, 2. Pristanak, 3. Opušak, čik, 4. Ime Merimea, 5. Planina u Bosni uz Savu, između Dubice i Gradiške, 6. Sovjetski šahovski VM, Vasilij.

UKRŠTENICA

VODORAVNO: 1. Rijeka u Dalmaciji, ulijeva se u Novigradsko more, 6. Najviši čin ratne mornarice, 12. Moderno prevozno sredstvo, 13. Priložak vrijeme, u ovaj čas, 15. Hemijska jedinjenja metala i kiselina, 16. Hemijska industrija iz Zagreba, 17. Auto-saobraćajna radna organizacija iz Valjeva, 19. Jedinica jakosti zvuka (ime po škotskom fiziologu), 20. Dvoje, 21. Ogrlica, niska, 23. Ludolfov broj, 25. Narodni ples, 26. Testera, 27. Japanska igra na dasci, slična šahu, 29. Japanski novci, 31. Nadjimak Dvajta Ajzenhauera, 33. Čistina u šumi, 35. Najprostija naprava za dizanje tereta manjom silom, 37. Jugoslavenski standard (skr.), 39. Miomirisni zrak nakon kiše, 41. Svojevremena moda kratkih suknji, 42. Masnoća, 43. Naša TV sportska komentarka i novinarka, Milka (karikatura gore), 44. Zvuk frule.

USPRAVNO: 1. Opek, nevaljao, 2. Gornji ekstremitet, 3. Mađarska telegrafna agencija, 4. Prvi četvrti samograđnik, 5. Zvezdoznanci, 6. Grad i luka na istoimenom zalivu u Arapskom moru, 7. Naš bivši košarkaški reprezentativac, Dražen (karikatura u sredini), 8. Inčijali glumca Serdara, 9. Sužanj, 10. Grad u sjevernoj Siriji, 11. Naš TV novinar, spiker i urednik, Miroslav (karikatura dole), 14. Mjera za zemlju, 17. Istočnjački napitak od vrste gomošija koji se kuha, 18. Jedan kontinent, 20. Glas ptica, pjevanje ptica, 22. Kratica za: alkalitet, 24. Zglavak: koljeno, 28. Plodno mjesto u pustinji, 30. Pjevač narodnih pjesama Miroslav, 32. Veliki slavenski narod, 34. Vrsta žitarice, ovas, 36. Ujedinjena nacija (skr.), 37. Japanska avio-kompanija, 38. Stonoteniški klub (skr.), 40. Hemijski simbol za nbelij, 42. Kratica za: magistar.

POZNATI FILM ERICA KUSTURICE	POTKROVLJE	NJENIČNO JEMSTVO (mn)	DIO PLUGA, CRTALO	MJESTO KOD BJELOVARA	AMPER	SKOPLJE	OTOK U SKUPINI TANIMBAR U INDO-NEZIJI	VRSTA GLJIVE	KOJE TRAZI VODU	VRSTA PEČIVA, ČAJNI KOLUTIC (fr)	ANTIČKO IME NINA	KONAC	MJESTO ILIDŽE	ČUVENI DIBICENT ZUBIN	ST. FRAN-CUSKA NJERA ZA ŽITO	ŠUMSKA SOVA, UŠARA	KLOPOT, KLOPARANJE	CASOVNICE		
ŽIDOVSKA BOGOMOLJA						SARAJEVSKO POZORIŠTE KAVKASKO SELO														
PROJEKCIJA DULJINA POLJNOVA SLOVA OGANJ						POSTAVLJANJE RADIO I TV UREĐAJA RADIJUS														
MIRAZ, PRICIJA (lat)								FRANCUS. NEGACIJA RUMUNIJA				KORISNIK STANA ALIJ								
JEDAN METAL (ni)									IZDATAK					ORUBE (mn)						

M. SPASOJEVIĆ

VELEPREHRANA.

I OVE GODINE IZ „VELEPREHRANE“

OBAVJEŠTENJE

o asortimanu, cijenama i uslovima prodaje robe za zimnicu

VOĆA I POVRCA

- krompir
- luk pogačar i jabačar
- luk bijeli
- sve vrste jabuka
- svježi kupus
- grah

PRERAĐEVINE VOĆA I POVRCA

- grašak
- mahune
- ajvar
- krastavci
- paprike

- feferoni ljuti
- cikla
- paradajz pire
- miješana salata
- med
- sok od jabuka
- sok od borovnica
- ljественina
- mesne konzerve

SUHOMESNATA ROBA

- slanina
- sudžuk
- majevički pršut
- mast
- svježe svinjske polutke

USLOVI IZDAVANJA ZIMNICE

U periodu izdavanja zimnice cijene navedene u pregledu biće niže od 10-20% nego u maloprodaji, a zavisice od kretanja cijena na tržištu.

OOSS mogu dogovoriti preuzimanje zimnice na dva načina: putem narudžbenice ili da od „Veleprehrane“ preuzmu bonove u vrijednosti kupljene robe.

USLOVI PLAĆANJA

- gotovinski na blagajni OOUR-a,
- virtanskim nalogom u roku od 15 dana od dana preuzimanja robe,
- avaliranom mjenicom sa rokom dospelja 90 dana, beskamatno, a koju je

potrebno obezbijediti prilikom preuzimanja robe ili bonova. Mjenica se iskupljuje u tri jednake rate svakog mjeseca. Isporuka zimnice počinje 1.10.1985. godine.

NOVINA U PLAĆANJU

Pojedinci mogu kupljenu zimnicu uplatiti na tekuci račun s rokom od tri mjeseca beskamatno.

Za sve informacije obratiti se na telefon: 34-304, 39-578, 37-976, drugovima Blaževiću i Pašaliću.

OOUR „VELEPREHRANA“
BANJALUKA

informatator

„Novinsko-Izdavačka kuća“

Zagreb, Masarykova 1

POSLOVNA JEDINICA

BANJALUKA, M. Vršnjačka bb
Telefon: 078/40-098, 40-083

Obavještavamo vas da smo upravo otvorili novi prodajni prostor. U poslovnoj jedinici organizirana je knjižara i papirnica, kao i prodaja na veliko svim korisnicima društvenih sredstava, te posredničkim organizacijama. Pružamo usluge štampanja obrazaca, knjiga, kataloga, oglasa i dr. Kod nas možete kopirati sve vaše dokumente. Sada u Banjaluci možete nabaviti naš cjelokupan asortiman:

- kancelarijski materijal i pribor,
- namještaj, pišaći i računski strojevi,
- sve vrste obrazaca i formulara za knjigovodstvo, komercijalu, finansijsko poslovanje, platni promet i druge funkcije,
- mnogovrsne galanterijske proizvode (aktovke, kovčege, novčanike, stolne podloge),
- periodične proizvode (kalendare, rokovnike, adresare, telefonske podsetnike),
- priručnike za pravna i ekonomska pitanja i praksu organizacija udruženog rada,
- udžbenike i ostalu literaturu za ekonomske i pravne fakultete,
- rječnike i leksikone,
- i dr.

Sve proizvode kupljene u većim količinama dostavljamo u Banjaluci i bližoj okolici istog dana i besplatno.

Broj telefona u predstavništvu je 078/40-098, a u knjižari 078/40-083.

OBRATITE SE S PUNIM POVJERENJEM!

informatator

RO „ŠIPAD—VRBAS“ BANJALUKA
OOUR TVORNICA
FURNIRANOG NAMJEŠTAJA

RASPISUJE

OGLAS

prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme u svojstvu pripravnika. šest izvrši-

laca sa završenom školom za KV stolara. Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja, a prijave sa dokazima ispunjavanju uslova dostavljaju se na adresu:

RO „ŠIPAD—VRBAS“ BANJALUKA.
OOUR TVORNICA FURNIRANOG NAMJEŠTAJA
Džemala Bijedića 18.
Banjaluka

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

TRODNEVNI
NOVEMBARSKI
IZLET U

BUDIMPEŠTU

Uključena jedna večera u Čardi uz vino i cigansku muziku

CIJENA: 17.500.- DINARA
VRIJEME: 28-30.11.1985.

1-4

NOVEMBARSKI
IZLET

BLED—HOTEL „LOBODA“
DEPANDANS „VILA GORENJKA“
Izlet: TARVISIO (ITALIJA)
FILAH (AUSTRIJA)
CIJENA: 8.200-9.200.- DINARA

ROVINJ—HOTEL „MONTAURO“
IZLET U TRST
CIJENA: 10.500.- DINARA

OPATIJA—HOTEL „ADRIATIC“
IZLET U TRST
CIJENA: 11.500.- DINARA

POLASCI: 28.11.1985.
POVRATAK: 1.12.1985.
ROK PRIJAVA: 25.10.1985.

1-4

SAVEZNA UPRAVA ZA KONTROLU LETENJA AERODROMSKA KONTROLA LETENJA „BANJALUKA“ BANJALUKA—AERODROM OBJAVLJUJE KONKURS

Za prijem 2 pripravnika:

- 1.—Sazavršenom srednjom ekonomskom školom za zadatke i poslove referenta za finansijsko-materijalne poslove - 1 izvršilac
- 2.—Sa završenom osnovnom školom za zadatke i poslove spremačice - 1 izvršilac.

Prijave po konkursu, taksirane sa 16 dinara administrativne takse, biografijom, diplomom - svjedočanstvom o završenoj školi i uvjerenjem da nije pokrenut krivični postupak dostaviti na navedenu adresu.

Konkurs je otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave komisija neće razmatrati.

O datumu rada konkursne komisije kandidati će biti pismeno obaviješteni.

INA—TRGOVINA ZAGREB
OOUR SARAJEVO
Radna jedinica Banjaluka

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose Radne jedinice Banjaluka od 26.9.1985. godine, raspisuje se

OGLAS

- za prijem u radni odnos:
- 2 MANIPULANTA na određeno vrijeme do 30 dana za rad u skladištu Radne jedinice.

Uslovi:
Osim opštih uslova predviđenih zakonom, kandidat treba da ispunjavaju i poseban uslov:
— da su završili osmogodišnju školu.
Uz prijavu kandidati su dužni priložiti dokaze o ispunjavanju uslova iz oglasa.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.
Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

SOUR GIK „Kozara“ GRO „Krajina“ OOUR „ARMIRAČKI RADOVI“ Banjaluka na osnovu odluke Komisije za radne odnose OOUR-a od 24.9.1985. godine raspisuje

OGLAS

za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme za obavljanje poslova i radnih zadataka:

1. SAMOSTALNI REFERENT ZA REALIZACIJU I TEHNIČKU DOKUMENTACIJU - 1 izvršilac

USLOVI:
Osim opštih uslova potrebnih za ispunjavanje radnog odnosa, kandidat treba da zasnovava i sljedeće uslove:

— da je arhitektonski ili građevinski tehničar sa položenim pripravnničkim ispitom.

Prijavu sa dokazom o završenoj srednjoj tehničkoj školi arhitektonskog ili građevinskog smjera, te dokazom o položenom pripravnničkom ispitu dostaviti na adresu: SOUR GIK „Kozara“ GRO „Krajina“ OOUR „Armirački radovi“ Banjaluka, Ulica Danka Mitrova bb. Komisiji za radne odnose.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Na osnovu odluke Radničkog savjeta broj 45/85 od 11.7.1985. god. Radne organizacije „ŠIPAD“ Una Radna zajednica Bos. Krupa raspisuje

LICITACIJU

ZA

Prodaju motornog vozila „Iada“ 1300 registarski broj BI 388-53 proizvodnja 1983. god. registrovana do juna 1986. god. u voznom stanju.

Javno nadmetanje će se održati dana 4.10.1985. god. u prostorijama Radne zajednice (mala sala) Ul. proleterska 2 sa početkom u 11 sati.

Početna prodajna cijena vozila je 437.200 din. Pravo učešća na licitaciji imaju sva pravna i fizička lica koja su dužna prethodno uplatiti 10 posto od početne prodajne cijene najkasnije do 4.10.1985. god. u 10 sati.

Vozilo se može pogledati svakog radnog dana do dana prodaje u krugu RO „Una“ Bos. Krupa.

U subotu, 28. septembra 1985. god. navršava se 7 tužnih dana od prerane smrti naše drage i nikad nezaboravljene

MIRSADE (rod. BEGOVIĆ) ARIFOVIĆ

Ovom prilikom izražavamo duboku zahvalnost medicinskom osoblju INTERNOG I HIRURŠKOG ODJELJENJA, Medicinskog centra u Banjaluci na uložnim naporima u liječenju naše drage MIRSADE. Zahvaljujemo komšijama i prijateljima koji nam u teškim trenucima svojim izrazom saučestva i ispraćajem naše drage Mirsade nastojale ublažiti bol. OŽALOŠČENA PORODICA: Arifović, Begović, Hođić, Trnovac, Grahovac, Karaselimović Čampara, Kreso, Bajramović, Cacan i Kapidžić.

Javljam vijest punu tuge i bola da je nakon kratke i teške bolesti preminula u 76. godini života naša draga i nikad neprežaljena majka, tašta, svekrva, baba i prababa

STANA (rod. ANDRIĆ) PANIĆ

Sahrana će se obaviti dana 29. septembra 1985. godine u 14 sati u selu Rudenice kod Kijuča. Ispraćaj posmrtnih ostataka obaviće se na Novom groblju u Banjaluci 28. septembra 1985. godine u 14 sati.

OŽALOŠČENA PORODICA
074691

Dana 29. septembra 1985. godine navršava se šest mjeseci od smrti naše voljene

DRAGICE ĐEČIĆ rođene DEVIĆ

Toga dana posjetićemo njenu vječnu kuću u Bosanskom Kobašu. OŽALOŠČENA PORODICA 050913

Dana 28. septembra 1985. godine navršavaju se dvije tužne godine od smrti našeg dragog supruga, oca, svekra, djeđa i brata

UROŠA DABIĆA

1931-1983. OŽALOŠČENA PORODICA DABIĆ 050920

Tužnim srcem javljamo bolnu vijest da je dana 25. septembra 1985. godine nakon kratke bolesti u 70. godini života preminuo naš dragi brat, ujak striko i tetak

MIROSLAV VESTI LENIĆ

Sahrana dragog nam pokojnika obaviće se dana 28. septembra 1985. godine SUBOTA u 16 sati na groblju „Borik“ u Banjaluci.

OŽALOŠČENI: braća: IVAN I SILVIJE, sestre: MALČIKA I SIDONIJA te porodice: BERBEROVIĆ, MOGUT, SAVATIC, ZEMBO I JAŠAREVIĆ i ostala ožalošćena porodica i prijatelji 050942

Dana 6. oktobra 1985. godine navršava se 40 dana od prerane smrti naše drage kćerke, supruge, majke, sestre i bake

DUŠANKE BUKVA

Toga dana u 11 sati posjetićemo njenu vječnu kuću i položiti cvijeće.

Koristimo priliku da najiskrenije zahvalimo kolektivima OŠ „Mladen Stojanović“ Bronzani Majdan, OŠ „Milan Radman“ OŠ „Filip Macura“, koji nam pružili nesebičnu pomoć u liječenju i podjeliše s

nama bol na ispraćaju do vječne kuće. Zahvaljujemo kolektivima PBS Osnovne banke BANJALUKA, Odjeljenje agencija, PTT, OOUR TTK I RO „INCEL“ OOUR „Bel-fan“ i rodbini, prijateljima i kolegama. OŽALOŠČENA RODBINA 050960

Dana 30. septembra 1985. godine navršava se šest mjeseci od prerane smrti našeg dragog supruga, oca, brata, strica, tetka, zeta, djevara i šurjaka

dipl.inž. JOVANA JOCE PAPULIĆA

U subotu, 28. septembra 1985. godine, u 11 sati izaći ćemo na Novo groblje u Banjaluci i posjetiti njegov grob. Tata, hvala ti za sve.

TVOJI RODENI 050958

U nedjelju, 29. septembra 1985. godine, navršava se četrdeset tužnih dana od iznenadne smrti našeg dragog supruga, oca, brata, djevara, svekra, strica, punca, djeđa i komšije

MILANA MUŠIĆA MILANOVIĆA

Toga dana posjetićemo njegov grob, okititi cvijećem i zaliti suzama. Ovom prilikom izražavamo duboku zahvalnost komšijama, kolegama i prijateljima koji nam priskočiše u pomoć. VJEČNO OŽALOŠČENI: supruga MARA, sinovi: JOVO I BORKO,

kćerke: RANKA I NADA, braća: RAJKO I ILIJA, zet VITOMIR, snaha DRAGICA, STOJANKA, DRAGANA I STOJANKA, unučad, sinovci, sinovke i ostala ožalošćena rodbina 050872

Dana 30. septembra navršava se šest tužnih mjeseci od rastanka sa dragim suprugom, ocem, puncom i djetom

ZIJADOM (MUHAMEDA) KADENIĆEM

Njegov plemeniti lik ostaje vječno u srcima našim. Hvala svima koji ga se sjećaju. Ožalošćena porodica 050916

Na osnovu odluke zbora radnika Radne zajednice Stručne službe SIZ-a Mrkonjić-Grad od 13.9.1985. godine, raspisuje se:

OGLAS

o prijemu radnika na određeno vrijeme na poslove i radne zadatke blagajnika

Uslovi: Osim opštih uslova propisanih zakonom, radnik treba da ima završenu srednju ekonomsku školu ili školu opšteg smjera.

Radni odnos se zasniva na određeno vrijeme do povratka radnice sa trudničkog odsustva.

Prednost pri izboru kandidata će imati oni koji imaju radno iskustvo na ovim i sličnim poslovima.

Oglas ostaje otvoren 8 dana po objavljivanju.

Molbe sa dokazom o stručnoj spremi dostaviti na adresu: Stručna služba SIZ-a Mrkonjić-Grad.

VESELINA MASLEŠE 13

RADNO VRIJEME:
OD 7.00 do 15.00
I SUBOTOM
OD 8.00 do 11.30

PRODAJA AUTOMOBILI

PRODAJEM automobil zastavu 128 nov, neregistrovan uslužni telefon broj 811-512 od 17,00 do 19,00 sati, Banjaluka.

1-1 040838

KUĆE

PRODAJEM kuću i 25 dunuma zemlje sa ostalim objektima. LUKA Škribić, Veliko Blaško, Slatina, Banjaluka.

1-1 050578

PRODAJEM kuću s dobro razrađenom, ugostiteljskom radnjom u dobrom lokacijom pitati na telefon broj 725-225, Banjaluka.

1-2 050578

ZEMLJIŠTE

PRODAJEM 2.2 dunuma obradive poljske zemlje u selu Trnu pored, puta u neposrednoj blizini voda istruja, telefon broj 57-104, Banjaluka.

1-1 040744

RAZNO

PRODAJEM bife „Sana“ u Banjaluci. Telefon broj 47-711, Banjaluka.

1-2 050847

SOBE (PONUDE)

IZDAJEM namještenu sobu dvjema učenicima, pogledati poslije 14,00 sati u Ulici Ivana Cankara broj 36, telefon broj 59-053, Banjaluka.

1-2 050731

STANOVNI (ZAMJENA)

MIJENJAM jednoiposoban stan na Starčevići za odgovarajući ili dvosoban stan. Uпитati na telefon broj 36-406 i 30-803, Banjaluka.

1-1 050866

MIJENJAM dvosoban stan, 60 kvadratnih metara, u strogom centru za odgovarajući stan ili veći uz dogovor, telefon broj 21-390, od 17,00 do 21,00 sat, Banjaluka.

1-1 050705

Fotomateri u roku od dva dana radimo slike s vaših kolor-filmova, filmove šaljite poštom, a slike plaćate pouzecem. „Spektar“, telefon broj 078/840-255 Srbac.

1-1 050843-844

IZDAJEM kancelarije za predstavništva u užem centru grada Banjaluke. Sve informacije na telefon broj 30-317 i telefon broj 34-279, Banjaluka.

1-1 050858

PRODAJEM termoakumulacionu peč „trojka“ i zamrzivač - ladičar 110 litara. „Gorenje“ - nov Telefon 48-858.

074690

LICITACIJA

Mjesna zajednica u Branešcima drugi put oglašava prodaju barake 24x14 metara sa početnom cijenom od 760 hiljada dinara. Licitacija će se obaviti 29. septembra 1985. godine sa početkom u 10 sati u Branešcima.

SOUR GIK „KOZARA“ BANJALUKA GIRO „JEDINSTVO“ BOS GRADIŠKA OOUR „NISKOGRADNJA I PGM“ BOSANSKA GRADIŠKA

Komisija za radne odnose OOUR „Niskogradnja i PGM“ objavljuje

OGLAS

za poslove i radne zadatke na neodređeno vrijeme

1. Radnik na asfalerskim radovima 4 izvršioaca
2. Rukovaoac građevinske mašine za rad na rovokopaču i buldozeru 2 izvršioaca

USLOVI:

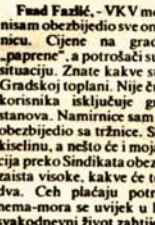
1. KV ili PK asfalter i 6 mjeseci radnog iskustva na asfalerskim radovima.
 2. KV rukovalac građevinske mašine i godina dana radnog iskustva na rukovanju rovokopačem i buldozerom.
- Za poslove i radne zadatke pod rednim brojem 2. prijem će se izvršiti putem testiranja. Za poslove i radne zadatke pod rednim brojem 1. i 2. obavezan terenski rad. Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova podnose se u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa na adresu: OOUR „Niskogradnja i PGM“ Bos. Gradiška, Partizanska bb, sa naznakom - Komisije za radne odnose.

IŽJAVITE ZA ŠTAMPU

KAKO STE SE OBEZBIJEDILI ZA ZIMU?

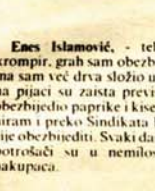
Nenad Čeko, - VKV - kuhar: Krompir jabuke i grah sam obezbijedio u Lijevče pljuku...

Fad Fazlić, - VKV monter grijanja: Još nisam obezbijedio sve ono što treba za zimicu. Cijene na gradskoj tržnici su...

Ivan Čosić, - ing. mašinstva: Skupa je Gradska tržnica. Prekupci i nakupci diktiraju cijene. Potrošači su u nemilosti i druge...

Enes Islamović, - telefonista: Drva, krompir, grah sam obezbijedio. Sa sinovima sam već drva složio u podrum. Cijene na pijaci su...

E. Tabaković

ZANIMLJIVOSTI

Hoće li Papa primiti Brižiti?

Poslije tri braka i filmske karijere izg radom na serijalnosti... Brižiti, stara pola vjeke punu pažnju posvećuje svojoj duši...

Snimci iz neobičnog ugla

Prošlog vikenda Englezi su začudeno gledali kako ulicama Londona zgodna plavuša snobarcajac...

Potruga za afričkim čudovištem

U Africi se priprema naučna ekspedicija koja bi trebalo konačno da uđe u trag čudovištu koje lokalno stanovništvo naziva Mokele-Mbembe...

Rješenje za gojazne

Pretrjerano dobro uhranjeni ljudi i žene koji muče muče da skinu suvišne kilograme, uskoro će moći da jedu koliko im duša želi. Da budemo precizniji: neće jesti jela po sopstvenom izboru...

Riječ je o plituli nalik na aspirin čije se dimenzije u stomaku tridesetost-ruko uvećavaju, pa čovjek ima utisak da se dobroano naje. Sačinjena je od bezopasne celuloze i želatina koji se polako rastvaraju posredstvom želučanih sokova...

RADIO-PROGRAM

RADIO-PROGRAM BANJALUKA SU BOTA, 28. SEPTEMBRA Program emituje na ST 280 metara (107.1 kHz) UKT 95.9 MHz

7.00 - Početak programa 7.05 - MUZIKA - NOVOSTI - MUZIKA (VIJESTI U 7.30, Oglasi i obavještenja u 7.45) 8.00 - Mi predlažemo si birate 9.00 - GOST PROGRAMA 10.00 - Hit programa 10.10 - Rezervirano vrijeme 10.20 - Magazin sedam 11.00 - SPORŠKI ŽURNAL 11.20 - Radio-rudar 12.00 - Završetak programa OD 12.00 do 07.00 - PRVI PROGRAM RADIO-SARAJEVA

BOSANSKA GRADIŠKA SU BOTA, 28. SEPTEMBRA 8.00 - Početak i najava programa 8.05 - Muziika - informacije - muzika 8.50 - Oglasi i obavještenja 9.00 - Odabrali smo za diskofite 9.30 - Vijesti i sportska hronika 9.40 - Narodna muzika 10.00 - Iz melodije u melodiju 11.00 - OMI ADINSKI STUDIO 12.00 - Odljava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške OD 12.00 do 01.00 - PRVI PROGRAM RADIO-SARAJEVA

PRNJAVOR 8.00 - Početak i najava programa 8.05 - MUZIKA - informacije - muzika 8.50 - Oglasi i obavještenja 9.00 - Odabrali smo za diskofite 9.30 - Vijesti i sportska hronika 9.40 - Narodna muzika 10.00 - Iz melodije u melodiju 11.00 - OMI ADINSKI STUDIO 12.00 - Odljava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške OD 12.00 do 01.00 - PRVI PROGRAM RADIO-SARAJEVA

SU BOTA, 28. SEPTEMBRA 8.00 - Početak i najava programa 8.05 - Muziika - informacije - muzika 8.50 - Oglasi i obavještenja 9.00 - Odabrali smo za diskofite 9.30 - Vijesti i sportska hronika 9.40 - Narodna muzika 10.00 - Iz melodije u melodiju 11.00 - OMI ADINSKI STUDIO 12.00 - Odljava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške OD 12.00 do 01.00 - PRVI PROGRAM RADIO-SARAJEVA

SU BOTA, 28. SEPTEMBRA 8.00 - Početak i najava programa 8.05 - Muziika - informacije - muzika 8.50 - Oglasi i obavještenja 9.00 - Odabrali smo za diskofite 9.30 - Vijesti i sportska hronika 9.40 - Narodna muzika 10.00 - Iz melodije u melodiju 11.00 - OMI ADINSKI STUDIO 12.00 - Odljava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške OD 12.00 do 01.00 - PRVI PROGRAM RADIO-SARAJEVA

SU BOTA, 28. SEPTEMBRA 8.00 - Početak i najava programa 8.05 - Muziika - informacije - muzika 8.50 - Oglasi i obavještenja 9.00 - Odabrali smo za diskofite 9.30 - Vijesti i sportska hronika 9.40 - Narodna muzika 10.00 - Iz melodije u melodiju 11.00 - OMI ADINSKI STUDIO 12.00 - Odljava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške OD 12.00 do 01.00 - PRVI PROGRAM RADIO-SARAJEVA

SU BOTA, 28. SEPTEMBRA 8.00 - Početak i najava programa 8.05 - Muziika - informacije - muzika 8.50 - Oglasi i obavještenja 9.00 - Odabrali smo za diskofite 9.30 - Vijesti i sportska hronika 9.40 - Narodna muzika 10.00 - Iz melodije u melodiju 11.00 - OMI ADINSKI STUDIO 12.00 - Odljava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške OD 12.00 do 01.00 - PRVI PROGRAM RADIO-SARAJEVA

SU BOTA, 28. SEPTEMBRA 8.00 - Početak i najava programa 8.05 - Muziika - informacije - muzika 8.50 - Oglasi i obavještenja 9.00 - Odabrali smo za diskofite 9.30 - Vijesti i sportska hronika 9.40 - Narodna muzika 10.00 - Iz melodije u melodiju 11.00 - OMI ADINSKI STUDIO 12.00 - Odljava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške OD 12.00 do 01.00 - PRVI PROGRAM RADIO-SARAJEVA

SU BOTA, 28. SEPTEMBRA 8.00 - Početak i najava programa 8.05 - Muziika - informacije - muzika 8.50 - Oglasi i obavještenja 9.00 - Odabrali smo za diskofite 9.30 - Vijesti i sportska hronika 9.40 - Narodna muzika 10.00 - Iz melodije u melodiju 11.00 - OMI ADINSKI STUDIO 12.00 - Odljava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške OD 12.00 do 01.00 - PRVI PROGRAM RADIO-SARAJEVA

INFORMATOR

BANJALUKA

- Kozara - Ljubavna pisma v predumišljajem (domaći ljubavni) - 11, 16, 18 i 20 sati -Vrhbas - Diva - (francuski kriminalistički film) u 16, 18 i 20 -Palas (velika sala) - Crni petak za gajstevce (američki kriminalistički) u 10, 16, 18 i 20 sati -Palas (mala sala) - Crveni crni (domaći) u 16, 30, 18, 30 i 20, 30 sati

NARODNO POZORIŠTE

Nema predstave.

DJEČJE POZORIŠTE

Nema predstave

DOM KULTURE

Izložba tapiserije Angele Pozderac - otvorenje u 19 sati.

UMJETNIČKA GALERIJA

Stalna postavka.

STALNA POSTAVKA SPOMEN-ZBIRKE DRAGINE I VOJE TERZIC nalazi se u Ulici Vladimira Nazora 19

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE

Stalna izložbena postavka Muzeja je otvorena svakog radnog dana osim ponedjeljka od 9 do 13 i od 17 do 19 sati, subotom, nedjeljom i praznicima od 9 do 13 sati.

Do 22. septembra otvorena je etnološka izložba „Zmjanje“

BIBLIOTEKA

Odjeljenja u Domu radničke solidarnosti rade svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7,30 do 19 sati.

Odjeljenje u Međanu radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7,30 do 19 sati.

Odjeljenje u Buđaku radi ponedjeljkom i utorkom od 15 do 19, srijedom, četvrtkom i petkom od 10 do 15 sati.

DEŽURNA APOTEKA

NOĆNO DEŽURSTVO ima apoteka i. maju Ulici Vladimira Nazora 21, telefon 21-914.

VAŽNIJI TELEFONI:

- SUP 92 Vatrogasci 93 Hitna pomoć 94 Bolnica 33-725 (stara lokacija) i 38-111 (Paprikovac). Autobuska stanica 45-355 Željeznička stanica 31-229 Taksi-stanica 22-222 Inspekcija 32-100 Dežurna inspekcija 32-354 Elektrobanjaluka 42-555 Servis za hitne popravke stanova 45-404 Atlas 31-995 Inex-turist 21-261 Putnik 43-900 Turist-biro 35-082 Slavnik Koper 31-113 Mladost BiH 39-835 Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu Služba za interventne kvarove „Vodovoda i kanalizacije“ tel. 40-811 i 40-815 - Centar za obavještenja 985.

POLASCI VOZOVA

Izmijenjeni red vožnje željeznice važi od 2. 6. 1985. godine. Za Sarajevo: 0,56 (brzi), 02,00 (brzi) 06,07 (olimpik), 9,26 (brzi), 13,15 (brzi), 16,05 (brzi) i 18,10 (poslovni). Za Zagreb: 01,11, 03,13, 04,12, 09,57 (poslovni), 15,06 i 16,22. Za Beograd: 06,53 (poslovni), a od Rume se odvaja za Novi Sad), 10,01 (putnički do Doboja, iz Doboja brzi u 14,00), 14,50 (putnički do Doboja, iz Doboja u 17,32), 22,45 putnički do Doboja, iz Doboja u 01,38.

DOLASCI VOZOVA

Iz Sarajeva: 01,08 (brzi), (brzi), 09,55 (poslovni), 15,04 (brzi), 16,16 (brzi), 20,10 (poslovni). Iz Zagreba: 00,42, 01,52, 13,12, 16,02 (brzi), 18,08 (poslovni), 21,42 (ubrzani). Iz Beograda: 05,35, 08,25, 13,28, 16,16, 19,05, 21,57.

VANREDNI VOZOVI

Svake nedjelje BANJALUKA - MARIBOR u 13,25 i DOBOJ - BANJALUKA - LJUBLJANA u 14,01...

POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE

Za ZAGREB: 01,20, 02,00, 03,00, 05,30, 06,00, 07,45, 08,30, 09,30, 11,00, 12,00, 12,40, 13,15, 14,30, 15,10, 15,20, 17,00, 18,15, 19,24, 20,00.

ZA BEOGRAD: 05,00, 06,00, 09,30, 15,00, 17,00, 23,30 ZA LJUBLJANU: 01,20, 08,20, 12,00, 13,15, 15,10, 19,25. ZA SARAJEVO: 00,30, 08,00, 12,00, 00,45 (prolazu) u 10,00, 13,35 i 15,15. ZA KRANJSKU GORU: 13,15. ZA TUZLU 05,35 i 15,45. ZA DUBROVNIK: 20,20, 24,00 (polasci u prolazu) ZA MOSTAR: 06,00, 13,00 (preko Bugojna, Prozora i Jablanice) 11,26 (u prolazu) 22,00. ZA BIJEJLINU: u 11,00 (iz Prnjavora u 12,15 i Dervente u 14,40 sati).

ZA NOVI SAD: u 13,00 (u 14,05 iz Prnjavora, iz Dervente u 12,00 sati). ZA PRIJEDOR: u 4,45 sati. ZA KUKOLJE i SRBAC: u 6,15 a povrtak iz Srpeca u 11,41. ZA SRBAC: u 17,15. AUTOBUS NA RELACIJI BANJALUKA - LUŠCI-PALANKA u povrtak saobraća preko PRIJEDORA umjesto BRONZANOG MAJDANA sa polaskom iz LUŠCI-PALANKA u 5,45. SANSKO MOSTA 6,35 i PRIJEDORA u 7,10 sati.

ZA ROVINI: 7,45, 19,45 ZA RJEKU: 6,00, 7,45, 22,00. ZA UMAG: 6,00. ZA SPLIT: 6,40, 21,15, 8,30 (u prolazu) ZA SIBENIK: 7,30, 22,30.

BOSANSKA GRADIŠKA

U Domu kulture prikazuje se film RANICI IZ HRAMA KLING FUJA.

NARODNA BIBLIOTEKA u gradskom Domu kulture otvorena je ponedjeljkom i srijedom od 10 do 17 sati, a utorkom, četvrtkom i petkom od 10 do 14 sati. GRADSKA ČITAOVNICA u Bosanskoj Gradišci radi od 10 do 18 sati, a subotom od 7 do 13 sati. Odjeljenje biblioteke u Novoj Topoli (u zgradi SUBNOR-a) radi ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Istim danima knjige se izdaju i u odjeljenju biblioteke u Orahovu (Domu kulture) od 17 do 20 sati. Stalna izložba „Putevi pobjede“ otvorena je od 10 do 13 u Radničkom domu. U Spomen-domu „Lepa Radić“ u Gornjim Podgrađima postavljena je izložba „Revolucionarna prošlost Gornjih Podgrađaca“.

APOTEKA u Ulici maršala Tita broj 11 (telefon 813-130) radi od 7 do 19 sati. Otvara se i u 21 sat za hitne slučajeve. Apoteka kod bolnice radi od 7 do 14 sati. Nedjeljom i praznikom apoteka radi od 9 do 11 sati, otvara se u 13, 16, 19 i 21 sat. Medicinski centar u Bosanskoj Gradišci - 813-433. Autobuska stanica u Bosanskoj Gradišci - 813-500. Turist-biro 813-080 Taksi-stanica 811-716. „Elektro-Bosanska Gradiška“ 813-344.

ČELINAC

U kino-sali danas nema kino-predstave, a sutra se prikazuje film MI ADI TIGROVI IZ HONGKONGA u 20 sati. Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefon 850-047. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07. Dom zdravlja radi od 7 do 15 sati svaki dan osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-015 - Narodna biblioteka „Ivo Andrić“ radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelje i državnih praznika - Telefon 850-013. Autobuska stanica 850-139.

KOTOR-VAROŠ

U kino-sali 25. maj prikazuje se film STAJE S TOM KNES, a sutra nema kino-predstave. Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 14 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880-001. Dežurna vatrogasna služba 880-104. Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

Nema kino-predstave. Narodna biblioteka „Veselin Masleca“ radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon broj 830-250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830-030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830-006.

SKENDER-VAKUF

Nema kino-predstave. Biblioteka, pozajmno odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30 do 15,30 sati, telefon 890-611. Opštinski centar za obavještenje radi od 00 do 24 sata, telefon 890-620.

SRBAC

Apoteka 840-003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840-150. Biblioteka 840-038.

PRNJAVOR

Nema kino-predstave. Stanica za hitnu pomoć 860-190, SUP 860-001. Autobuska stanica 860-462.

DEŽURNA STRANA

SKUPŠTINA SFRJ: ODBOR VIJEĆA REPUBLIKA I POKRAJINA ZA MONETARNO-KREDITNI

SISTEM PODRŠKA IZVOZNICIMA

BEOGRAD, 27. septembra (Tanjug) — Iz Skupštine SFRJ dobre vijesti za izvoznike. Svi zaključeni izvozni poslovi imajuće do kraja godine znatno veću kreditnu podršku nego do sada. Za kreditiranje proizvodnje i izvoza robe osigurano je oko 200 milijardi dinara, što će, prema ocjeni direktora u Narodnoj banci Jugoslavije Vukšina Markovića na današnjoj sjednici Odbora Vijeća republika i pokrajina za monetarno-kreditni sistem, biti sasvim dovoljno da se kreditiraju i oni programi izvoza za koje do sada nije bilo novca ili bankarskih limita.

OBJAVLJEN DOBITNIK NAGRADE „BRANKO MILJKOVIĆ“ „STRASNA MERA“ IVANA V. LALIĆA

NIŠ, 27. septembra (Tanjug) — Pjesnik Ivan V. Lalić je 14. dobitnik tradicionalne književne nagrade grada Niša „Branko Miljković“, koja se dodjeljuje za najbolju zbirku pjesama objavljenu na srpskohrvatskom jeziku u prethodnoj godini. Žirite ugledne nagrade je danas saopštio da je Ivanu V. Laliću ovo priznanje pripalo za njegovu „Strasna mera“ u izdanju „Nolit“. Lalić je do sada objavio 11 knjiga pjesama. Izdavačke kuće u zemlji za njegovu „Branko Miljković“ prijavile su 200 zbirki pjesama objavljenih na srpskohrvatskom jeziku u prošloj godini.

U KRALJEVU „TITOVA BRAZDA 85“

KRALJEVO, 27. septembra (Tanjug) — Kraljevo je danas, pa do nedjelje domaćin 27. takmičenja orača Jugoslavije pod nazivom „Titova brazda 85“. Poslije provjere teoretskog znanja takmičenja, koje će se obaviti večeras, „Titova brazda 85“, biće svečano otvorena na ekonomiji Zemljoradničke zadruge „Mojava“ u Čukojevcu, gdje će se održati takmičenja u 4. kategorije. Na ovogodišnjem takmičenju učestvuje oko 150 orača iz svih republika i pokrajina, osim Crne Gore. Nadmetanjem najboljih orača Jugoslavije otvorice, kako se očekuje predsjednik Vijeća Saveza sindikata Jugoslavije Lazar Dodić.

JUČE NA KOZARI POČEO PARTIZANSKI VIŠEBOJ

PRIJEDOR, 27. septembra — Na Benkovacu je danas počeo XI izdavačko-partizanski višeboj „Kozara 85“. Na ovom tradicionalnom susretu učestvuju izvidici iz Skoplja, Siska, Omiša, Titea, Kaštel-Gomilice, Ečke, Jajca, Simin Hana, Mrkonjić-Grada, Prnjavora, Ključa, Prijedora i drugih mjesta. Oni će se takmičiti u disciplinama partizansko-izdavačkog višeboja, a najboljim odredima i patrolama biće uručeni pehari i druga priznanja. ZI D.

BOSANSKA DUBICA SUSRETI INOVATORA

BOSANSKA DUBICA, 27. septembra — U organizaciji regionalnog aktiva pronalazača Osnovne privredne Komore Banjaluka, danas je u RO „Knežopoljka“ održan Drugi susret racionalizatora i inovatora tekstilne industrije Bosanske krajine. Učestvovalo je 25 pronalazača, a podnesena su i tri saopštenja. Konstatovano je da pronalazaštvo gotovo svakodnevno doprinosi unapređenju i poboljšanju proizvodnog procesa, ali

da inovacije i racionalizacije ne prate odgovarajuće organizovanje a nema ni dovoljne afirmacije i stimulisanja inovatorskog i racionalizatorskog rada. S. A.

IZ OKRUŽNOG SUDA U BANJALUCI ZATVOR ZA VOZAČA

BANJALUKA, 27. septembra — Mehmed Filipović (48) iz Banjaluke, bivši vozač „Autoprevoza“ osuđen je u Okružnom sudu u Banjaluci na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine i šest mjeseci. Izrečena mu je i mjera zabrane upravljanja motornim vozilom dvije godine poslije izdržane kazne zbog teškog djela protiv ljudske imovine u saobraćaju. Presudu je izreklo Vijeće trojice kojem je predsjedavao sudija Dragomir Miljević.

Filipović je bio vozač autobusa banjalučkog „Autoprevoza“ koji je 8. oktobra 1980. godine na auto-putu Zagreb - Beograd udario u teretni kamion sa prikolikom koji se bio zaustavio na kolovozu. Tom prilikom život su izgubili Jovo Milaković (rođen 1936. godine) i Darko Pletkosa (rođen 1961. godine). M. D.

U KARANOVCU KOD BANJALUKE POVRIJEĐEN PJEŠAK

BANJALUKA, 27. septembra — Ljubica Milanović (61) iz Karanovca teško je povrijeđena u saobraćajnoj nesreći koja se dogodila sinoć oko 20 sati u Karanovcu na putu Banjaluka - Skender-Vakuf.

U trenutku kad se kretala po kolovozu sa svojom unukom Gordanom Bosančić (14), na nju je iz pravca Skender-Vakufa (u istom smjeru su išle i njih dvije) naleteo teretni automobil „MAN“ Bl. 115-801, za čijim volanom se nalazio Mladen Koprna (38) iz Banjaluke.

Vozač je nakon toga zaustavio kamion, izašao a zatim pobjegao. Prema riječima sudije Vinka Đudića, vozač je vjerovatno bio pod uticajem alkohola, pa je ujutro kad se prijavio, poslan na alko-analizu. Istraga je u toku. M. D.

JUČE U BEOGRADU UMRO VELIBOR LJUJIĆ

BEOGRAD, 27. septembra (Tanjug) — Na Vojnomedicinskoj akademiji jutros je iznenada preminuo istaknuti revolucionar, član Savjeta Federacije Velibor Ljujić.

PBS — OSNOVNA BANKA BANJALUKA

KURSNA LISTA

(formirana 27. septembra 1985. godine)

Zemlje	Valuta	Kupovni za efektivu	Kupovni za devize	Prodajni za devize
Austrija	100 šilinga	1495,91	1534,26	1538,87
Belgija	100 franaka	513,73	528,25	529,84
Danska	100 kruna	2886,54	2968,16	2977,08
Francuska	100 franaka	3439,51	3536,77	3547,40
Holandija	100 florina	9315,82	9579,25	9608,03
Italija	100 lira	15,57	15,97	16,01
Norveška	100 kruna	3519,49	3619,01	3629,88
SR Njemačka	100 maraka	10525,75	10795,63	10828,07
Svajcarska	100 franaka	12829,45	13158,41	13197,94
Švedska	100 kruna	3492,86	3591,62	3602,41
Japan	100 jena	125,15	131,04	131,44
V. Britanija	1 funta	397,57	408,81	410,04
Kanada	1 dolar	201,68	211,17	211,81
SAD	1 dolar	281,53	289,48	290,35
Australija	1 dolar	199,02	208,40	209,02

Kupovni i prodajni kursevi za devize primjenjuju se počev od 14 sati 27. septembra 1985. godine a kursevi za efektivu od 28. septembra 1985. godine

IZ OOUR—a „INA—PLIN“ BANJALUKA NOVO RADNO VRIJEME

BANJALUKA, 27. septembra — Snađivanje plinom za industriju, domaćinstva i pogon automobila biće, prema informacijama koje stižu iz OOUR-a „INA-plin“ Banjaluka, uredno i tokom sljedećeg mjeseca.

Kiosci u kojima se prodaje plin za domaćinstva radiće od ponedjeljka, 30. septembra od 7 do 12 i od 16 do 18 sati (umjesto od 17 do 19 sati). Auto-plin će se moći puniti na pionicima u Ramićima svakog dana od 7 do 16 sati (umjesto 7 do 19).

Kontrola plinskih instalacija u vozilima obavljat će se i dalje samo subotom od 7 do 13 sati.

FUDBAL MILUTINOVIĆ SE (KONAČNO) IZJASNIO

BEOGRAD, 27. septembra (Tanjug) — Savezni kapiten fudbalske reprezentacije Jugoslavije Miloš Milutinović danas se konačno izjasnio i saopštio svoj izbor igrača za utakmicu protiv Njemačke DR sutra uveče u kvalifikacijama za svjetsko prvenstvo. Boje Jugoslavije braniće Ljukovčan - Gudeli, Elsner, Radanović, Kapelanović - Nikolić, Škoro, Gračan, Baždarević - Bursać, Zlatko Vujović. Poredak fudbala je dat u formaciji koja će biti na terenu, 4-4-2.

Taj sastav Milutinović je saopštio na današnjoj konferenciji za štampu, ističući da vjeruje u ovu kombinaciju, koja uz pomoć publike može da ostvari pobjedu.

SUBOTICA

JUGOSLAVIJA — DR NJEMAČKA 2:3 (0:2)

SUBOTICA, 27. septembra 1985. — U okviru kvalifikacija za prvenstvo Evrope reprezentacija DR Njemačke pobijedila je u Subotici odgovarajuću selekciju Jugoslavije sa 3:2. Za reprezentaciju Jugoslavije golove su postigli Đukić i Pančev, a za DR Njemačku Dol, Halata i Greter. Utakmicu je pred oko 10.000 gledalaca vodio Reznicek iz Čehoslovačke.

SUBOTA, 28. SEPTEMBRA PRVI PROGRAM

8,25 - Pregled programa
8,30 - Reprizni program
13,35 - Sedam TV-dana
14,05 - Čigra - narodna muzika
14,45 - Porota
16,45 - TV Dnevnik I
17,00 - P.J u rukometu: Železničar (NIŠ) - Metaloplastika, I poluvrijeme
17,35 - EPP
17,45 - RUKOMET: II poluvrijeme
18,30 - Vijesti
18,35 - Sedam svjetskih dana
18,55 - Fudbal: Jugoslavija - DR Njemačka
20,50 - Dnevnik II
21,20 - To je to - dokumentarni program
22,10 - PAS-JI VOJNICI — američki igrani film
00,05 - Pregled programa za nedjelju

DRUGI PROGRAM

12,35 - Pregled programa
12,40 - Jugoslavijo, dobar dan - Informativno-zabavna emisija
13,10 - Svijet linae - emisija namijenjena osobama oštećenog sluha
14,00 - Ne čekaj na maj - domaći igrani film
15,40 - Šibenik 85 - program za djecu
16,10 - KAD DUVA SJEVERNI VJETAR — američki igrani film
18,25 - TALE - domaća serija, repriza
19,25 - Novi spomenar - narodna muzika
20,00 - SPLIT: Miling mira i rok-koncert povodom Međunarodne godine mladih, prenos
00,00 - Vijesti
00,05 - Pregled programa za nedjelju.

NEDJELJA, 29. septembra PRVI PROGRAM

10,15 - Pregled programa
10,20 - Vijesti
10,30 - Muzički tobogan - nedjeljno prijedpodne za djecu
12,00 - Emisija za poljoprivrednike
13,00 - Znanje - imanje
14,00 - TV ploča: Marjan Smode
14,15 - Hazarder - serijski film
15,15 - Slobodno - nedjeljno popodne
17,25 - „Zagonetna žena“ - američki igrani film
18,55 - Skubi Du - američka crtana serija
19,30 - Dnevnik II
19,55 - TV spot
20,00 - Priče iz fabrike - igrana serija
21,00 - Troja, od Gabele do Ucinja - reportaža
21,35 - Sportski pregled
22,20 - Dnevnik III
22,40 - Pregled programa za ponedjeljak

DRUGI PROGRAM

15,10 - Pregled programa
15,15 - Pokret koji traje - baletna emisija
16,00 - Karadordev: konjički sport, prenos
16,55 - Opstanak - naučno-popularni film
17,20 - Muzičko popodne
18,40 - Vrela - dokumentarni program
19,10 - Na četiri točka - emisija o saobraćaju i turizmu
19,30 - Dnevnik
20,00 - Terra X: na trgu Jaguara - strana dokumentarna serija
20,45 - Studio 2
21,05 - Ciklus filmova Daglase Sirka: „Imitacija života“ - američki igrani film
23,05 - Pregled programa za ponedjeljak

Miro Mladenović
DAVID ŠTRBAC

VRIJEME

IZVJEŠTAJ REPUBLICKOG HIDROME-TEOROLOŠKOG ZAVODA BIH

PROMJENLJIVO

ZA BOSANSKU KRAJINU: Ujutro po kotlinama magla, preko dana malo oblačno i sunačno vrijeme, dnevna temperatura od 22 do 26 stepeni.

ZA BANJALUKU: Ujutro svježe, a preko dana malo oblačno i sunačno. Najviša temperatura oko 24 stepena.

ZA NAREDNA—DVA TRI DANA: Potrajace suho i sunačno vrijeme.

VODOSTAJ: Una-Bihac 4 cm, bistra, temperatura vode 15 stepeni. Una-Bosanski Novi -27 cm, bistra, temperatura vode 15 stepeni. Sana-Sanski Most 112 cm, bistra, temperatura vode 17 stepeni. Vrbas-Banjaluca 55 cm, bistar, temperatura vode 16 stepeni. Na svim rijekama vodostaj u stagnaciji.

GLAS

REDAKCIJA Ulica AVNOJ-a 93. Telefon: direktor i odgovorni urednik 34-417. Redakcija 37-979, 37-977, daktilografi 34-448. Oglasno u Ulici Veselina Masleše 13, telefon 34-448. Teles 45-208 YU GLAS, OOUR-Novinska djelatnost Banjaluka, žiro-račun broj: 10500-603-4106 kod SDK Banjaluka. Pretpata za SFRJ:

Jednomjesečna 800 dinara, tromjesečna 2.400 dinara, polugodišnja 4.800 dinara, godišnja 8.800 dinara, samo za „Nedjeljni Glas“ 1.660 dinara godišnje. Pretpata za inostranstvo: jednomjesečna 1.800 dinara, tromjesečna 4.800 dinara, polugodišnja 9.600 dinara, godišnja 18.200 dinara, samo za „Nedjeljni Glas“ 3.320 dinara. Uplatite na devizni račun broj: 10500-620-71000-552 kod Privredne banke Sarajevo. Osnovne banke Banjaluka. Rješenjem Republičkog komiteta za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu SR BiH broj 02-4153/82 „Glas“ je oslobođen plaćanja poreza na promet.